

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

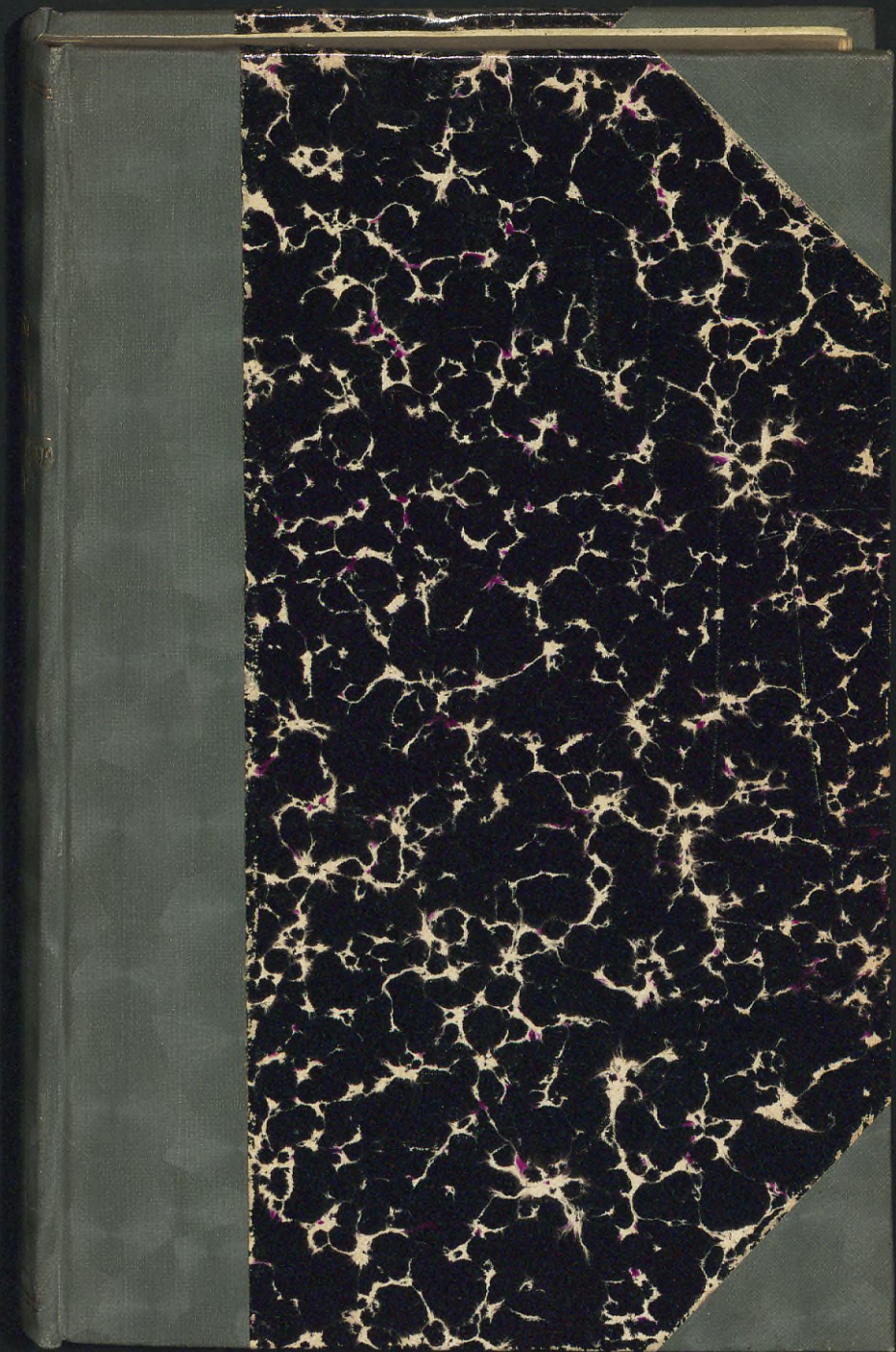
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Litt.
Sv.

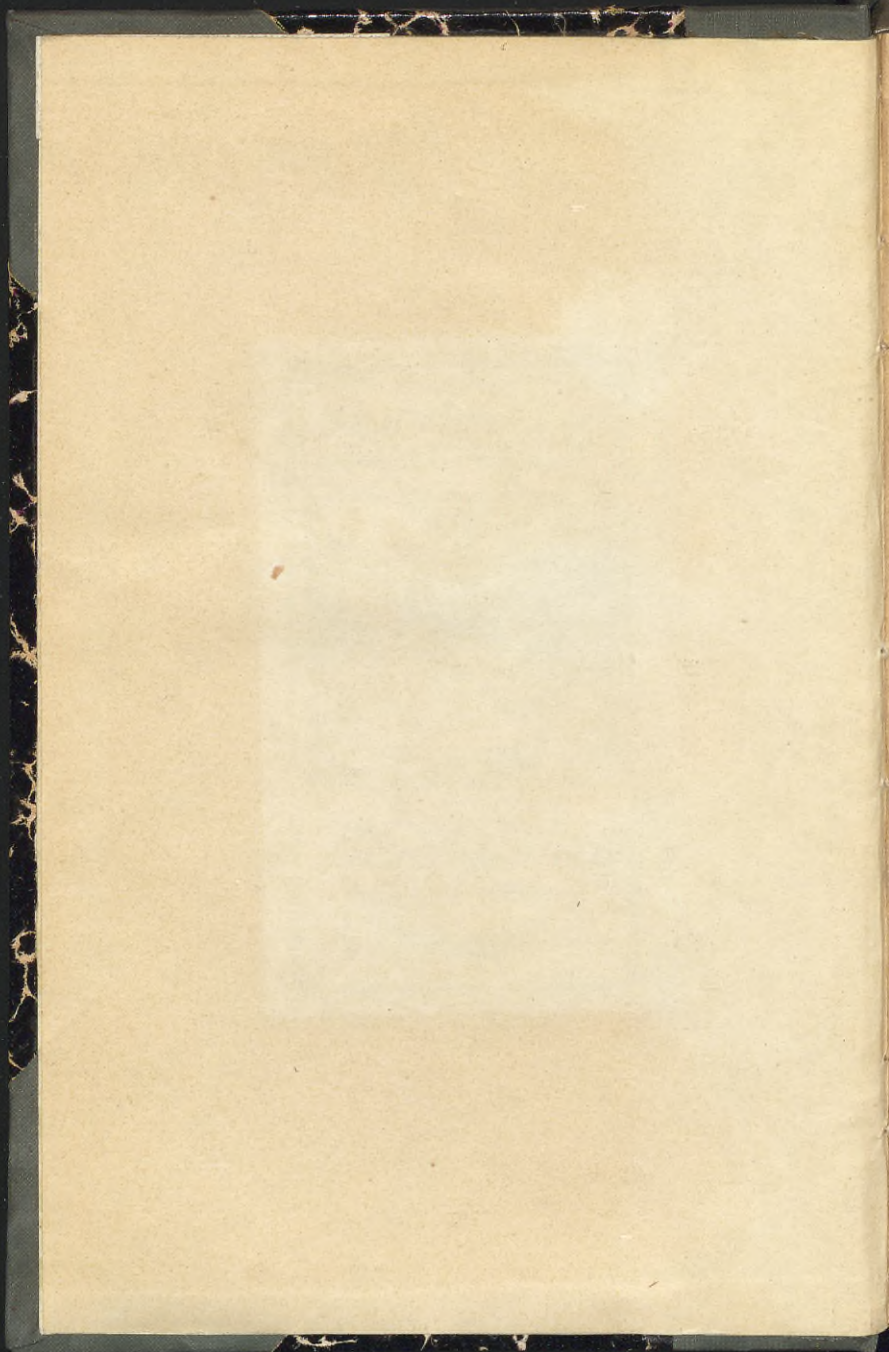
TRANEMÅLA
SAMLINGEN

SKÄNKT TILL
GÖTEBORGS
STADSBIBLIOTEK
AF
AUGUST RÖHSS

FRÅN ETT
KÄLKBORGARNÄSTE.

FEM BERÄTTELSE

AF

ERNST ARPI.

[Ernst Arpi]

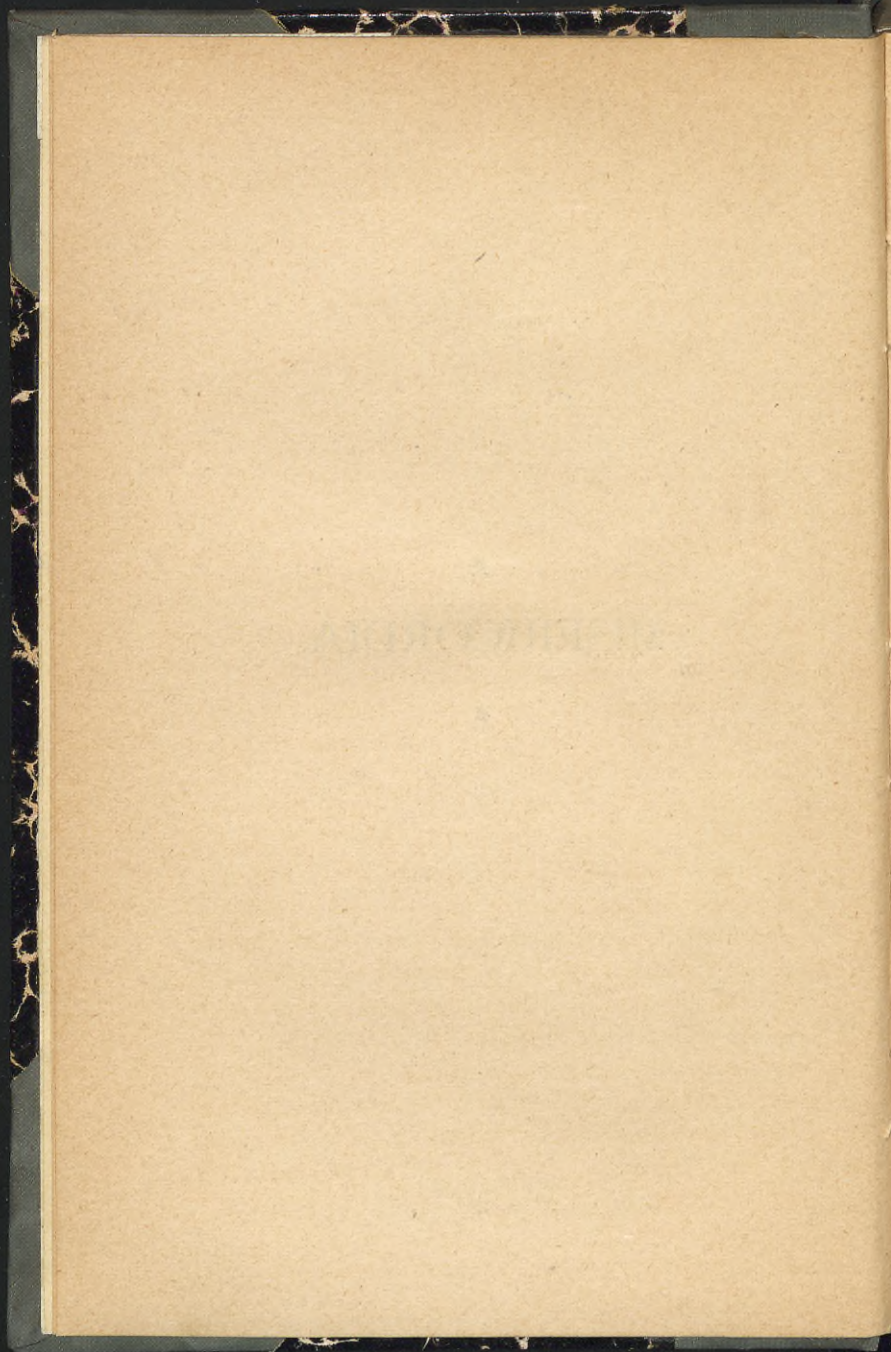
STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

STOCKHOLM.

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1888.

✻
MISERICORDIA.
✻

Nid torget i Gustafsvik ligger ett litet vackert, gulmåladt envåningshus, som tillhör doktor Lundin.

Alla fönstren voro öppnade på vid gafvel för att släppa in den friska vårluften.

I fönstret närmast kyrkan syntes doktors unga fru. Hon lutade sig mot karmen och lät blicken sväfva ut öfver torget.

Så trist och öde det hvilade i halfskymningen. Till höger bredde sig den kalkrappade kyrkan, trind som en domprost och liksom hotande staden med den klumpiga spiran. Bakom den hvita mur, som omger kyrkogården, kunde en och annan graf, ett och annat kors skymtas.

Hvad hon var rädd för kyrkogården den första tiden hon vistades i Gustafsvik. När doktorn någon natt var på sjukbesök, låg hon och tänkte på dem, som myllats ner där ute, och med skälfvande hjerta väntade hon, att döden skulle smyga sig in till henne, kasta sig öfver henne och strypa henne.

Då hon var liten flicka, hade en gång en tattarkvinna spått henne, att lifstråden skulle afklippas, innan hon fyllt tjugo år. Vid denna underrättelse hade hon brustit i så häftig gråt, att hennes mamma knapt förmått lugna henne.

Hon var mycket klen, då hon växte upp, men i stället för att skicka henne ut på landet satte man henne i en af Stockholms största pensioner, där hon öfverhopades med läxor.

Då hon skärskådade sitt bleka ansikte i spegeln, ryste hon. Gudbevars, hon trodde inte på spådomar; i det nittonde århundradet äro tattarkvinnor inga orakel, men ändå —

Under konfirmationstiden tilltog hennes svaghet. Hon blef yr i hufvudet, så snart prästen gjorde henne något spörsmål, och svarade alldeles bakvänt.

När konfirmationen var öfver, slutade hon på husläkarens inrådan pensionen, och man sände henne till Schweiz, hvarest hon vistades i två år. Där kryade hon duktigt på sig, men inträdet i stora världen, när hon väl kommit hem igen, slätade ut de goda resultat vistelsen i Schweiz haft med sig. En tripp till Italien påföljande vår målade åter rosor på hennes kinder, men de vissnade starkt under hösten. Det var den hösten hon första gången träffade doktor Lundin. Hennes pappa, som gjort doktors bekantskap under en resa, hade inviterat honom på middag. På pappas uppmaning förde doktorn henne till bordet. De kommo i lifligt

samtal. Han infann sig den följande dagen och sedan hvar dag i fortsättning.

Dagen före afresan till Gustafsvik, där han var läkare, anhöll han om hennes hand. Hon svarade i förvirringen ja. Visserligen fann hon doktorn intressantare än andra herrar, men hon kunde ej säga, att hon älskade honom. Ännu hade hon inte känt någon riktig kärlek, en sådan kärlek, hvarpå de romaner hon smög sig till gåfvo recept. Men för att väcka slik kärlek fordrades också ett annat utseende än doktors.

Han var liten till växten, något korpulent. På hufvudet var nacken det vackraste, en sådan där nacke, som man finner hos grekiska statyer. Ögonen voro små, grågröna, skarpa; ögonbrynen buskiga; näsan klumpig — och så bar han glasögon.

Hon skämdes för att återtaga sitt ja och höll god min i elakt spel. På doktors uttryckliga begäran firades deras bröllop i all stillhet frampå nyåret. I stället för att som annat folk resa utrikes foro de direkt till Gustafsvik. Hon fann den lilla staden riktigt vacker och deras hem förtjusande. Det enda hon inte kunde förlika sig med var, att kyrkogården sträckte sig ända fram till deras bostad.

När hon omtalade för sin man hvilken ångest, som kvalde henne, då hon låg ensam hemma, sade han, att ett eländigt skolsystem, ett upp- och nedvänt lefnadssätt, för många tyska ballader och en uppsjö af nöjen hade för-

stört henne, men med tiden skulle nog denna svaghet gå öfver.

Promenader, sund läsning, hushållsbestyr och stillheten i deras hem värkade ytterst välgörande, och i samma mån som hennes kinder fingo en friskare färg, svunno alla sjukliga tankar på döden . . .

På vänstra sidan af torget reste sig skolan och rådhuset så innerligt stela och tråkiga med deras oupplysta fönster. Midt imot såg det trefligare ut. En flod af ljus forsade fram från butikerna. Mot den gyllene bakgrunden erhöello de vandrare, som passerade trottoaren, en viss likhet med figurerna i ett skuggspel. Här och där i fönstren på andra våningen sken det. Hos bankdirektör Strömmers glimmade hvar enda ruta, som om alla rummen stått i brand.

Där var middagskalas, det hade Karin, hennes piga, glunkat om. Gustaf, hennes man, umgicks förr i världen med Strömmers, men numera inviterades han aldrig dit. Frispråkig, som han var, hade han väl sagt något, som ej kunde förlåtas. Denna olycksaliga frispråkighet hade stött flera än Strömmers, ty han blef numera blott bjuden af två familjer, gamle konsul Ritters och tullförvaltare Bergius'. Det var också de enda ställen, dit Inez kom. Konsul Ritters fru var stendöf, så att en konversation med henne var snarare en plåga än ett nöje, och fru Bergius var så stel och tillbakadragen, att Inez kände sig som en skolflicka i hennes

närhet. Doktorn var innerligt glad öfver att nästan alltid få vara hemma. Studerkammaren ville han icke byta ut mot någon salong i hela staden. Hvit halsduk och frack afskydde han.

Inez därimot började längta efter nöjen och sällskap. Hon ville visa för de goda småstadsborna alla de strålande toaletter, som hon fört med sig. Hon hörde i andanom det sorl, som skulle uppstå, då hon lät släpet af den klädning hon bar på sista hofbalen rassla öfver golvet.

Hvad hon saknade Stockholm med dess middagar, supéer, konserter och teatrar.

Det började bli kallt.

Hon slog igen fönstret, rullade ner gardinen, tände lampan och satte sig sedan vid pianot. Hon spelade »Du und Du-valsens», men de sprittande rytmerna gled snart öfver i en tungsint melodi, ur hvilken »Till Österland vill jag fara» växte fram.

När hon spelat den där folkvisan ett slag, började hon sjunga den, men innan hon hunnit till slutet, svek rösten henne.

Hon gömde ansiktet i händerna och snyftade . . .

Så satt hon ända tills ringklockan skralde.

Hon spratt till.

Det var väl brefbäraren.

Hon gick ut och öppnade.

»God afton,» ljöd en djup bränvinsbas.
»Kan man få tala vid doktorinnan?»

»Ja, det är jag.»

»Var så god, här är en biljett från direktörskan Strömmer,» sade bränvinsbasen. »Jag skulle ha svar.»

»Dröj ett ögonblick.»

Hon skyndade in och slet upp kuvertet.

»Min bästa fru doktorinna!

Ehuru jag inte haft äran blifva presenterad för Er, tager jag mig friheten bedja Er infinna Er hos mig i morgon förmiddag klockan elfva.

Det är fråga om att bilda en basar, hvaraf inkomsten skall tillfalla de genom öfversvämmningen lidande spanjorerna.

Med utmärkt högaktning

Fanny Strömmer.»

En basar! Åh, det skulle bli utomordentligt roligt att få vara med om en sådan, men hvad skulle hennes man säga? Bara inte fru Strömmer varit inbjudare. Gustaf kunde inte tåla henne.

Hon knackade på dörren till doktors studerkammare.

»Stig in!»

Hon öppnade.

Doktor lyfte upp hufvudet från boken, hvari han läste.

»Förlåt att jag stör,» sade Inez och kastade en skygg blick på sin man, »men det är så... hm... att jag skulle lämna svar på den här biljetten.»

Doktorn ögnade genom biljetten.

»Hvad skall jag svara?»

»Herre Gud, svara hvad du vill . . . det är ju du och inte jag, som anmodas om att hjälpa henne med att bära barmhärtighetens banér.»

»Det är . . . hm . . . en vacker sak att hm . . . hjälpa de olyckliga,» sade hon och rodnade.

»Betviflas ingalunda.»

»Skall jag då säga ja?»

»Gör det.»

Hon gaf budet besked och återvände in till doktorn. Hon satte sig i en länstol och lekte med tofsarne på armstöden.

»Hvarför kallar du alltid fru Strømmer för en markatta?» sporde hon efter en paus.

»En markatta? Har jag verkligen begagnat ett så fult uttryck om henne?»

»Ja, det har du — och inte blott en, men hundratals gånger. Hvarför är du så förbittrad på henne?»

»Därför att hon är en skenhelig fan! Hon vräker sig alltid med ett banér, hvarpå flammor i alnslånga bokstäfver 'misericordia', men hennes hjärta är hårdt som sten och hennes tunga skarp som ett tvåäggadt svärd. — I tior hade de en piga, som hennes herr son förförde.»

»Huh, så ruskigt!»

»Vet du hvad hon gjorde, när hon fick reda på pigans belägenhet? Jo du, hon körde henne

strax på porten, och hade ej en af lotsarne förbarmat sig, skulle stackaren, som inte kände någon här i staden, fått föda barnet i snön. I ett anfall af harm läste jag lagen för nådig frun. Hon sporde då om jag ville uppmuntra osedligheten . . . och öfveröste mig med en sådan ström af bibelspråk och skällsord, att jag nödgades så fort som möjligt retirera. Se'n den dagen ha vi ej talt ett ord med hvarandra.»

»Annars är hon mycket snäll mot de fattiga; när hälst man vankar ner åt Näset till, möter man deras kusk med en korg på hvardera armen. Han går från stuga till stuga . . .»

»Lyft på locket en gång — och du skall få se lämningar, som hon gömt så länge, att de blifvit sura, och kläder så trasiga, att man skulle kunna sålla gatstenar genom dem. Tvi för en sådan barmhärtighet!»

Doktorn spottade utåt golfvet.

»Du är så sträng i dina omdömen,» sade Inez småleende. »Jag tror, att fru Strømmer är vida bättre än du målar ut henne. Pastor Dahl kan ej nog prisa henne. Han kallar henne för kvinnan med det stora hjärtat.»

»Pastor Dahl lofsjunger alla, som bjuda honom på god mat. Gälde hans ord som värde-mätare, så skulle öfverklassen i den här hålan vara begåfvad med en oändlighet af stora, varma, för mänsklighetens ve klappande hjärtan, men jag, som dagligen färdas bland de fattiga,

har kommit underfund med, att öfverklassens hjärtan äro fan så små — ja, vet du, stundom tviflar jag på att den och den personen verkligt besitter något hjärta.»

* * *

Följande dagen vid älfvatiden samlades de inbjudna damerna i fru Strömmers salong.

Där kom borgmästarinnan, fyra konsulsfruar, apotekarens fru, postmästarinnan, kamrerskan Falk, doktorinnan Bergman, ett par grosshandlarefruar, en sjökaptensfru och fröken Rudin — endast doktorinnan Lundin saknades.

Stämningen var något matt.

Man satt i smågrupper och hviskade, under det att fru Strömmer, en ståtlig dam med halfslutna ögon och det älskligaste leende kring de tunna läpparne, ordnade kaffebordet, där de genomskinliga, blåblommiga kopparna bildade en ring kring silfverservisen, strålande i all sin glans. Då och då kastade hon en blick på klockan öfver soffan. När den slagit half tolf vände hon sig mot damerna och frågade om det behagades en kopp kaffe.

»Tackar,» ljöd det enstämigt.

Damerna slog sig ner kring bordet. Borgmästarinnan och spanska konsulns fru, dotter till ett statsråd, ansågo sig för högsta hönsen i korgen, hvadan soffan inkräktades af dem. Sjökapstensfrun, hvares önskan alltid varit att få

umgås med fint folk, knotade ej det ringaste, fast hon blifvit inklämd mällan ett bokskåp och postmästarinnan, en väldig matrona, hvilken gaf henne en knuff med armbågen, hvar gång svetten skulle torkas ur pannan.

Kaffet serverades — och tungorna löstes.

»Doktorinnan Lundin behagar mankera oss,» sade fru Strömmer.

»Ja så, du har också bjudit henne,» utbrast statsrådets dotter och lade stark tonvikt på henne.

»Ja, ty jag tyckte, att hon borde komma ut och röra på sig, stackars liten,» sade fru Strömmer. »Mannen är en björn, som vill, att hon skall hålla sig i ide.»

»En björn,» utbrast doktorinnan Bergman med ett närvöst skratt. »Det var just rätta ordet.»

»Vi ha sagt upp honom,» sade borgmästarinnan, knaprande på ett tunnrån, »ty han är numera rent odräglig. Kan ni tänka er, han riktigt grälade, då jag härförliden natt skickade bud efter honom.»

»Mamma vill inte håller veta af honom längre,» sade fröken Rudin, en flatbröstad, spetsnäsigt dam med trettio vårar bakom sig, »ty han frågar ej det ringaste efter hennes närver. Fjäsk, säger han, hvar gång mamma vänder sig till honom. Det är inte fjäsk. O, mamma har sådana rysliga attacker.»

»Nej, tacka vill jag fruns man,» stönade postmästarinnan och sneglade bort till doktorinnan Bergman, »det är en snäll karl.»

»Och så mån om de sjuke,» skrek grosshandlare Ekegrens fru.

Och nu flödade från alla håll en ström af loford öfver doktor Bergman.

Doktorinnan, hvilken alltid hållit sin man för en komplett nolla, insög med välbehag de rökvärk, som tändes till hans pris. Hon hade kan hända misskänt honom.

»Är doktorinnan Lundin lycklig?» sporde konsulinnan Gejer.

»Nej,» sade fru Strömmer. »Hon gråter alltid. Köksan, Karin, hon som tjänade i förfjor hos oss, påstår det.»

»Hvad tänkte hon på, när hon tog doktorn,» utbrast borgmästarinnan. »Hon var ju rik, af fin familj och vacker.»

»Vacker? Det kan inte accepteras,» utbrast fröken Rudin och slog så häftigt från sig med händerna, att de dussintals ringar hon trädt upp på de smala fingrarne skallrade.

»Jo, hon är vacker,» sade borgmästarinnan.

»Nej, hon är inte vacker,» ljöd det rundt omkring.

»Jo, hon är vacker,» envisades borgmästarinnan, bisprungen af konsulinnan Gejer.

»Nej, hon är inte vacker,» skrek man.

Under disputationens hetta märkte ingen, att dörren öppnades. Först när Inez stod

midt på golfvet, fick fru Strömmer syn på henne.

»Nej, se doktorinnan Lundin,» utbrast hon och skyndade bort till Inez. »Välkommen!»

Alla munnar tystnade, alla hufvuden vändes mot doktorinnan Lundin.

Hon räckte fru Strömmer handen och bad om ursäkt för att hon dröjt så länge, men hushållsgöromål hade hindrat henne.

Damerna blinkade mot hvarandra. Det skulle hon inbilla någon, att hon gick i hushållet.

Sedan presenterades hon för de damer, som voro obekanta. Inez rodnade lätt inför alla de skarpa blickar, som mönstrade henne från topp till tå . . .

Hon var klädd i en ny vårtoalett, hvilken satt som gjuten kring den spensliga gestalten. Den bredskyggiga hatten, i samma färg som klädningen — marinblått — gaf en ypperlig bakgrund åt det smala ansiktet med den nästan genomskinliga hyn. Det ljusa håret, som vårvinden ruskat till, föll i en guldkimrande hvirvel ner öfver den låga pannan och beskuggade de mandelformiga, strålande, bruna ögonen.

»Förlåt, att vi redan druckit kaffe,» sade fru Strömmer, »men vi trodde, att ni ej skulle komma. Behagas en kopp?»

»Tack.»

Hon serverade Inez — damerna gjorde sällskap med »femton droppar».

Efter kaffet skred man till öfverläggningar om basaren. Resultatet af den timlånga diskussionen vardt följande: en basar skulle anordnas på Stadshuset den femtonde juni; damerna, med biträde af unga flickor, skulle sköta utsäljning och servering, och skulle redan i morgondagens nummer af Gustafsviks-Posten inryckas ett af fru Strömmer stiliseradt upprop om gåfvor.

»Och så tycker jag,» sade apotekarens fru, »att vi borde sammanträda hvar dag hos hvarandra för att arbeta på skänker till det här företaget.»

Detta förslag gillades med stor pluralitet, och därmed slutade förhandlingarna.

En piga bar in en bricka, hvarpå ståtade en flaska champagne och en skål med bakelser.

Champagnen häldes upp. Fru Strömmer höjde sitt glas och sade med darrande stämma:

»Jag tackar er, mina damer, för att ni voro så beredvilliga att hörsamma min kallelse. Det bevisar, att i detta samhälle medkänslan för de olycklige ännu är lika stark som tillföre. Vårt valspråk har alltid varit misericordia — barmhärtighet — och skall, hoppas jag, bli så allt framgent. Måtte Jesus välsigna vårt företag.»

Hon gjorde ett uppehåll för att hämta andan.

»Amen,» sade då fröken Rudin i den tron, att det var slutet på talet.

Fru Strömmer blef så förbluffad vid detta ord, att de vackra fraser hon hade ordnat i

hufvudet trasslade in sig, och hon kunde blott framstamma:

»Ja . . . mina damer, hm . . . ja . . . hm . . . en skål för basarens framgång. Skål!»

Alla damerna med undantag af Inez voro djupt rörda. Inez, den ogudaktiga varelsen, hade all möda att behärska sin skrattlystnad. Hon bet sig så hårdt i underläppen, att blodet sipprade fram. Men då fröken Rudin trippade bort för att dricka med värdinnan, kunde hon ej bärga sig längre, utan brast i ett så våldsamt skratt, att tårarne trillade ner för kinderna.

Fru Strömmer vände sig häftigt mot Inez. Det älskvärda leendet vek ej från hennes tunna läppar, men ur de halfslutna ögonen sköt en hotfull blyxt. Ah, hvilken brinnande lust hon kände att kasta sig öfver Inez och strypa henne . . .

Dagen efter, när det började lida mot middag, syntes på torget en mängd damer, försedda med mer eller mindre lysande arbetsväskor. Damerna försvunno i apotekarens portgång.

Apotekarens fru hade första mottagningen. För att ej såra någons rangsjuka hade man blifvit öfverens om att gå efter bokstafsordningen i namnen. Hedvig Abenius kom först bland dem.

Arbetena togos fram, väskorna sattes att skylta i fönsterkarmarne, men fingrarne rördes mindre snabt än tungorna.

Fru Abenius, den snålvargen, öfverträffade sig själf. Bjöd på syltad ingefära, tokayer, äkta tokayer, efter hvad hon flerfaldiga gånger upprepade, och mandelbärg.

Man höll i ända till klockan två på eftermiddagen. Abraham Abenius gick nere i apoteket och var vid miserabelt humör, därför att han ej fick matbud. Då en gammal gumma gång på gång begärde för tre skilling när- och hjärtstyrkande droppar, slog han näfven i disken och skrek:

»Hut, käring, jag är inte döf!»

Hvar dag vid älfvatiden kunde man vara säker om att möta någon af »barmhärtighetsmyrorna», hvartill öfveruppsyningsman Melin, stadens kvickhufvud, döpt basarkomitén.

Stacken de drogo till växte så småningom. Broderier, mällanvärk, öfverkast, påsar till orent linne, lampbrickor, o. s. v. tornades upp hos fru Strømmer. Och så skänkte den stora allmänheten, rörd af fru Strömmers vädjande till dess barmhärtighet, en hel del saker. Handlande Petterssón gaf ett stycke förlegad sits, handlande Lans ett dussin osäljbara parfymers, spanska konsuln en stor oljetryckstafla o. s. v.

Inez arbetade på en divanmatta, hvars mönster hon själf ritat, något som hon också gärna påpekade. Ett par näpna amoriner, ridande på hvar sin praktfulla fjärl, bombarderade hvarandra med rosor, purpurfärgade, ljusröda, mossgula, alabasterhvita.

Den dagen »barmhärtighetsmyrorna» voro hos konsulinnan Gejer, kom värdinnans bror, stadsarkitekten, in och konverserade med damerna.

»Jag har så mycket hört talas om er divanmatta,» sade han till Inez, hvilken höll på att bottna. »Kan man få se den?»

»Gärna.»

Hon vecklade ut arbetet. Arkitekten tog upp pince-nezen och klämde den fast på sin trubbiga näsa.

»Förtjusande!» utbrast han.

»Tycker ni?» sade Inez och smålog.

»Ni har artistiska anlag,» läspade arkitekten utan att vända blicken från mattan.

»Det påstod också professor Ahlander, hvilken umgicks hemma. Han ville nödvändigt, att jag skulle in vid akademien, men det ville inte pappa och mamma veta om.»

»Är doktorinnan konstvän?» sporde arkitekten och satte sig vid sidan af Inez.

»Det var en fråga! Jag är icke blott konstvän — jag är rent af entusiast. Det är i synnerhet för taflor jag svärmar.»

Och så skildrade hon konstintryck från sina resor. Rafael var gudomlig, Michelagnuolo imponerande, Lionardo da Vinci magnifik, etc. etc.

»Hvad tycker doktorinnan om den nederländska skolan?»

»Illa! Det fins ingenting upplyftande däri. Dessa plumpa figurer, råa uppträden, smutsbruna färger äckla mig. Hvar gång jag står framför

en nederländsk genrebild, är jag färdig att vända mig till någon af de vakter, som trampa en i hälarne, och säga som Ludvig XIV: Qu'on m'ôte ces magots là!»

Arkitekten log.

»Ja, jag tycker ej häller om de nederländska mästarne,» sade han, vridande sina tunna mustacher, »och kan ej förstå, att man nu för tiden skattar dem så högt, men smaken är skämd, ja...»

Här bröts konversationen af en piga, som bad arkitekten komma ut, ty där var en herre, som ville tala med honom.

När Inez steg ner för konsul Gejers trappor, var hon vid briljant lynne. Berömmet, samtalet om konst och det eldiga spanska vinet hade lifvat upp henne.

Hon smågnolade, då hon trippade öfver torget.

Pang... pang... pang. Det var tre tornklockan slog.

Hon spratt till. Så länge de hållit ut i dag! Nu satt väl hennes man och väntade på maten.

Hon sprang det lilla stycke, som återstod, rusade in i förstugan och ryckte i klocksträngen.

Karin öppnade.

»Är doktorn hemma?»

»Ja!»

»Är han på sitt rum?»

»Nej, han sitter i matsalen och äter.»

Äter! Det hade aldrig hänt förr, att han ej inväntat henne.

Hon slet hatten och kappan af sig och trädde med klappande hjärta in i matsalen.

»God middag.»

»God middag,» sade doktorn och lät förläggarskeden dyka ner i soppskålen.

»Jag kommer något sent,» sade hon. »Vi höllo längre ut än vanligt.»

»Jag trodde, att du ej kom hem till middag,» sade doktorn, »därför satte jag mig till bords. Hoppas du ursäktar min oartighet.»

Gud ske lof, han var ej ond . . .

Hon tog plats midt imot honom. Doktorn betraktade henne småleende en stund, men till sist brast han ut i ett gapskratt.

»Du tror visst, att det är stor middag,» sade han, »eftersom du infinner dig så sent och är uppsträckt i handskar.»

Inez blef pionröd. I hastigheten hade hon glömt handskarne. Hon drog dem af med små närvösa ryck, rullade dem samman och slungade dem sedan bort i ett soffhörn.

»Hvad ha vi till middag i dag?» sporde hon efter en dryg paus.

»Biff och fruktsoppa, min lilla husfru.»

Äter igen rodnade Inez.

Karin kom in och stälde två karotter på bordet. Inez tog en biff och ett par potatis. Hon skar köttet i små tärningar, hvilka jämte

några potatissmulor uppfångades på silfvergaffeln och fördes långsamt in i den halföppnade munnen. Efter en liten stunds förlopp lade hon gaffeln ifrån sig.

»Är du redan mätt?» sporde doktorn.

»Ja, jag var inte hungrig.»

»Inte hungrig! Den visan hör jag dag ut och dag in. Inte hungrig! Tacka fan för det. Du fördärfvar dig ju med slisk och söta viner. Du får inte längre vara med om det där förbannade förmiddagsspringet. Jag förbjuder dig.»

»Förbjuder?» Hennes läppar krökte sig spotskt.

»Ja, jag förbjuder dig — ej i egenskap af make, utan som läkare.»

»Åh, det är ej af hänsyn till min hälsa, det är blott därför att du missunnar mig det lilla nöjet,» sade hon gråttärdig.

»Missunnar! Nej, Gud bevars — det nöjet är inte afundsvärdt.»

»Du vill aldrig, att man skall roa sig.»

»Misstag! Jag, såväl som alla andra läkare, vet mycket väl, att mänskan behöfver förströelse. Därför att jag finner behag i studier, begär jag inte, att du skall dela min smak. Jag har ingenting mot, att du hvarenda dag ränner till fru Per eller fru Pål, men jag vill ej, att deras lyx med traktering skall göra dig skada. Vinet förstör ditt hufvud och sötslisket din mage.»

»Du menar, att jag dricker mig full,» skrek hon och reste sig häftigt från bordet.

Doktorn svarade ingenting, utan blott såg på henne med en så förebrående blick, att hon strax ångrade hvad hon sagt.

Hon kastade sig i soffan och brast i våldsam gråt.

Doktorn gick bort och lade sin arm om hennes hals, drog hennes motsträfviga hufvud till sig och betäckte de glödande kinderna med kyssar.

»Stackars liten, du skall inte gråta,» sade han. »Om du lofvar bot och bättring, skall jag förlåta dig.»

Småleende lofvade hon både bot och bättring. Hon skulle hvarken smaka en droppe vin eller röra en bakelse — det skulle hon inte. Samtliga damerna föraktade hon — riktiga sladder-gäss, som ej pratade om annat än mat och pigor. Men då hon gett sig i leken, måste hon ju hålla streck. Det var Gud ske lof snart slut.

»Eftersom du är så snäll, skall du få en belöning,» sade doktorn och letade fram ur bröstfickan ett bref.

»Från mamma!» jublade hon. »Rekommen-deradt!»

»Ja, jag tog mig friheten utkvittera det, då jag var på posten.»

Inez slet af kuvertet och läste:

»Stockholm den 2 maj.

Älskade dotter!

Tusen tack för ditt sista bref. Gläder mig, att du fortfarande trifs och att din man är så snäll mot dig. Du kan ej tro hvad vi äro mycket borta. Middagar, supéer, konserter, teaterbesök i oändlighet. I går voro vi på stor middag hos franska ministern. Der må du tro var gentilt. Jag låter matsedeln medfölja, ty jag vet, att det skall roa dig att se den. Jag hade på mig för första gången en lavendelfärgad sidenklädning, som mamsell Ågren sytt. Du kan inte tro så charmant väl den satt. Pappa tyckte, att jag såg ut som en tjugo års flicka i den.

Min helsa är klen — jag har sådana rysliga anfall af migraine, och pappa lider af magsyra. Doktorn har sagt, att vi nödvändigt måste till någon badort. Efter långa öfverläggningar ha vi bestämt oss för Ronneby, ty dit komma de flesta af våra bekanta. Vi afresa fram i juni. Inneliggande postremissvexel vill pappa, att du och din man skola använda till en sejour sammanstädes. I gårdagens Aftonblad står, att din man är beviljad en månads tjänstledighet från och med den 1 juni. Det passar sig ju charmant.

Du frågade hurudant sommarmodet blir. Grefvinnan Ankarspets, som härförleden kom hem från Paris, säger att man derstädes brukar toiletter i rococostyle.

Mera har jag ej att skrifva om.

Hoppas snart få omfamna dig, min engel. Framför pappas och min vördnadsfulla helsning till din man. Jag kysser och klappar dig i tankarne och ber Gud bevara dig.

Skrif snart till

din tillgifna
Mamma.»

Strålände af glädje räckte Inez brevet åt sin man, hvilken smilande stafvade sig genom labyrinthen af petiga bokstäfver.

»Så roligt att få träffa dem,» utbrast Inez gång på gång.

När doktorn slutat brevet och återlämnade det samma, sporde hon:

»Är det sant, att du fått tjänstledighet?»

»Ja.»

»Då följer du väl med till Ronneby?»

»Kan ej.»

»Hvarför inte?»

»Därför att jag skall ut i skärgården.»

»Ut i skärgården! Kan det vara något nöje att bo i en eländig fiskarekoja och endast se nakna stenar och det evinnerliga hafvet — och så inte ha någon att umgås med?»

»Det är inte för mitt nöjes skull som jag far. Du har må hända läst i tidningen, att kopporna härja alldeles gräsligt där ute. Läkarehjälp ha de hvarken råd eller tillfälle att skaffa sig. Jag vill, efter hvad i min förmåga står,

söka bispringa dem. Ger sjukdomen med sig, reser jag inte till Ronneby, ty jag har en viss afsmak för marknadslifvet i detta modärna Betesda, utan till Norge. Du bör därför inte slå Ronneby ur hågen.»

Inez sade ingenting, fast hon fann sin mans beslut högst besynnerligt.

I doktors hus blef det stor brådska. Två sömmerskor arbetade från morgon till kväll på toaletter till badsejouren. Tre nya klädningar syddes, och alla de gamla obrukade omändrades.

Hela eftermiddagen gjorde Inez ej annat än studerade modjournalen.

Tiden flög så hastigt, att hon blef riktigt förundrad, då väggalmanackan öfver doktors skrifbord visade den 31 maj.

Således sista dagen hon och hennes man skulle få vara tillsamman!

Hon skickade återbud till »barmhärtighetsmyrorna», ty hon hade ingen lust att gå bort. Hon stälde om, att doktorn fick sina favoriträtter till middag, och hjälpte honom att packa in hans kläder och de saker, som behöfdes ute i skärgården. När alt bråket var öfverståndet, och de sutto och hvilade sig i sängkamarsoffan, kyste och omfamnade hon honom så häftigt, som om hans resa gäلت nordpolen. Vid kvällsbordet rörde hon ej en matbit, utan satt blott och stirrade på honom, medan tår efter tår trillade ner på tallriken.

Doktorn var ovanligt upprymd den aftonen. Han pratade och skrattade, allt under det de breda, glänsande tänderna gjorde väldiga inhugg i smörgåsarne, och då han stötte sitt rödvinglas mot hennes, utbrast han:

»Skål, min sötnos! Lycka till i gräsänkeståndet!»

Och när hon öfver bordet lade sin lilla lena hand i hans grofva näfve, sade han plirande med ögonen:

»En sak skall du lofva mig.»

»Och det är?»

»Att inte skaffa mig horn, ty jag vill ej täfla med getterna där ute. Akta dig för den lille stadsarkitekten! Han är rent verliedt i dig — och det är nog inte så utan att du ser med blida ögon på honom — den fine konstkännaren.»

Inez klängde sina armar om doktors hals.

»Var lugn, Otello,» sade hon, »jag älskar blott dig och skall i evighet...»

»Nej, ptro litet,» afbröt han henne. »Il ne faut jurer de rien...»

Tidigt på morgonen afseglade han med Bokölotsen. Inez stod ute på hamnarmen och viftade med näsduken.

Åh, så tomt där var, när hon kom hem.

Under de följande förmiddagskonseljerna satt hon med slutna läppar, och allt som oftast gled divanmattan henne ur händerna.

En dag anföll doktorinnan Bergman hennes man med en satirisk anmärkning. Darrande af

vrede reste Inez sig och bad med blixtrande ögon doktorinnan ej tala hädiskt om hennes man, ty han var en hjälte, hvars skoremnar doktor Bergman ej var värdig att lösa. Skulle väl denne gjort det samma som hennes man? Där var ju hvarken pängar eller ära att för tjäna.

Hon fick en sådan smak för hamnen, som hon förut afskytt. Hon vandrade dagligen fram och tillbaka på den långa kajen och kunde stå timmar i rad och stirra utåt hafvet.

Efter en veckas brinnande väntan erhöll hon ändtligen bref från doktorn. Det var dateradt Bokö. Hon kunde ej föreställa sig, skref doktorn, hvilket elände, som rådde där ute. Han måste vara både läkare och sjukskötare, ty där fans ej någon som kunde vårda de stackare, hvilkas anförvandter voro ute på långturer.

Inez grät då hon läste brefvet. Att det skulle finnas så mycken jämmer till i världen!

Då hon krupit ner i sin mjuka säng och höljt sidentäcket öfver sig, tackade hon Gud för att hon hade det så godt och bad honom hjälpa de olycklige.

Hon kastade sig af och an utan att få en blund i ögonen. Månskenet trängde in genom de öppna persiennerna och bildade skarpa ränder på den mörka tapeten. Hon tog sig för att räkna dem och räknade, ända tills det värkte i ögonen, och så drog hon täcket öfver hufvudet, men såg likafullt de skarpa månskensstrimmorna,

hvilka nu böljade fram och tillbaka med växande hastighet.

Tyst! Hvad var det?

Ett långt hundtjut skar igenom nattens stillhet.

»Det betyder dödsfall,» mumlade hon, och så kommo tankarne på döden vältrande in öfver henne. Ångestsvetten pärlade fram på hennes panna, hjärnan glödde, och hjärtat klappade så våldsamt, att hon tyckte sig höra dess slag.

Tyst! Knackade det inte på dörren?

Hon satte sig upp i sängen, sträckte handen ut efter tändsticksstället, som hon efter en stunds famlande fann, och strök en sticka, men den ville ej taga eld.

Åter igen tyckte hon, att det knackade. Hon strök å nyo en sticka, men med samma resultat som förut.

Jesus Kristus!

Hon slängde sig framstupa i bädden och borrhade ansiktet ner i kuddarne...

Dörren sprang upp, och in slank benrangelsmannen. Midt på golvet stannade han och spände sina runda, gapande ögonhålor fast i sängen. Stod kvar sekund efter sekund, oändliga som en väntandes timmar. Men så skakade han hufvudskallen, hvilken liknade ett söndrigt klot af smutsflammig, gammal gips, och vaggade bort mot kakelugnen till den högkarmade länstolen, där han sjönk ned, slående knäskålarne samman så att knotorna skallrade, och, med

nacken begravnen i den svällande stoppningen, tycktes han njuta sitt dolce far niente. Men så kom doktorn in, hennes man. Hvad han såg trött ut och öfveransträngd. I hans rockskört hängde en groflemmad sexton års tös; i hennes kjortelfäll en skröplig gubbe, och sedan följde en oräknelig mängd af barn, ungdom, medelålders folk och gamla. Alla voro de trasiga, magra och buro de vaxgula ansiktena öfversållade med svarta prickar, och de fylde rummet med en vedervärdig stank af tran.

»Hej du,» skrek döden och stormade upp från stolen, »ska' vi nu fortsätta leken?»

»Låt gå,» stönade doktorn, och så började han och döden figurera mot hvarandra, liksom då man leker »gås, gås kringla». Hvar gång döden öfverlistade doktorn, vrålade alla barnen af ångest, men de vuxna klagade ej, utan stirrade blott med en slö blick på benrangelsmannen.

Så höllo de på timme ut och timme in ända till morgongryningen. Efter hand som rummet började fyllas med rödskimrande solljus, smälte döden bort och doktorn och alla de sjuka.

* * *

Karin blef högst förbluffad, då hennes sömndruckna ögon varsnade matmoderns gestalt lutad öfver slagbänken.

»Jösses,» skrek hon, »jag tror jag sofvit öfver mej.»

»Åh nej,» smålog Inez, »det är blott jag, som är tidigare uppe än vanligt. Kläd på dig och gå ner till lotshuset och fråga om Bokölotsen vill ta mig med sig ut till Bokö. Då han lämnade brevet från doktorn, sa' han, att han skulle segla vid sextiden.»

»Ska' frun ditut?» sporde Karin, dragande på sig de blåspräckliga strumporna.

»Ja.»

»Ä' frun då inte rädd för kopporna?»

»Nej,» utbrast Inez och slog nacken tillbaka.

Karin fulländade i största hast sin enkla toalett och skyndade sedan ner till lotshuset.

Inez gick in på sitt rum och skref till sin mor ett par rader, i hvilka hon tackade för brevet och pängarne. Något sammanträffande i Ronneby kunde ej åstadkommas, ty hon skulle om en stund resa ut i skärgården, där hennes man hyrt rum. Hon hade helst velat fara till Ronneby, men enär hon ej kunde förmå sin man att följa med, ansåg hon det vara sin plikt att göra honom sällskap. Han var så förtjust i skärgården.

»Mamma kan ej tänka sig,» ljöd en sats, »hvilken präktig man jag har — en riktig hjälte.»

»Helsa pappa,» slutade hon, »från er lyckliga dotter

Inez.»

En stund hade hon funderat på att omtala, att hennes resa ej var någon lusttur, utan ett barmhärtighetsvärk, men då hon betänkte huru svag modern var, ville hon ej göra henne orolig. När alt var öfverståndet, skulle hon nog veta att få martyrkransen virad om sitt hufvud.

Till fru Strömmer skref hon följande biljett:

»Min bästa fru Strömmer!

Enär jag i dag seglar till Bokö och antagligen kommer att stanna en längre tid där ute för att vårda de koppsjuka, nödgas jag afstå från nöjet att vara med om bazaren.

Broderiet, som ej är riktigt färdigt, tager jag mig friheten sända Er, jämte 10 kronor, under anhållan, att Ni behagade låta fylla i det som resterar af bottningen och sedan låta sälja arbetet på auktionen.

Med utmärkt högaktning

Inez Lundin.»

Under det att hon lade in biljetten, jämte en tiokronesedel, i ett kuvert, smålog hon vid tanken på hvilken sensation hennes skrifvelse skulle väcka.

Efter en stunds förlopp återkom Karin. Frun fick gärna följa med lotsen. Han skulle segla vid sextiden.

Inez öppnade chiffonieren och sökte upp en hundrakronesedel, för hvilken hon befalde Karin att köpa mjöl, potatis, fläsk, bröd, kaffe och socker m. m.

»Ska' jag köpa för hela pängen?» sporde Karin och stirrade med giriga blickar på den vackra sedelns allegoriska figurer.

»Ja, för hela,» sade Inez och slog en tidning om broderiet. »Bed dem skicka ner sakerna till Bokölotsen innan klockan sex — säg, att de för all del inte glömma det...»

Vid sextiden hissade Ola, Bokölotsen, segel.

Det blåste friskt, och de hade medvind, så att båten nästan flög på de glittrande, oroliga vågorna.

Staden, öfver hvilken dimman hängde som ett blåaktigt flor, tycktes så småningom sjunka ner i djupet. Inez svepte kappan bättre om sig. Morgonluften var rå, och skummet stänkte ett fint rägn upp i ansiktet på henne.

Den starka spänning, i hvilken närverna varit, ända se'n hon fattade beslutet om resan till Bokö, gaf med sig, och hon kände sig så slapp och matt, som om hon nyss släpat sig upp från en sjuksäng. Entusiasmen för de olycklige slocknade efter hand, och i dess ställe smög sig fram en naggande ånger öfver det steg hon tagit. Hvad kunde väl hon uträtta där ute? Tänk, om hon fick kopporna, den vedervärdigaste sjukdom hon visste. Tänk, om hennes ansikte, hvars fina skönhet hon så ofta beundrade i spegeln, skulle vanställas af fula ärr! Ah, då ville hon hållre slutas i dödens kalla famn, ty hon skulle aldrig kunna lefva lycklig, sedan hennes fågring svunnit.

Hon såg sig tillbaka, blek af ångest. Staden var alldeles borta.

Hon kände sig frestad bedja Ola vända om igen, men då hennes blick föll på hans bistra anlete, kunde hon ej få ett ord öfver sina läppar . . .

När fru Strömmer läste upp Inez' biljett för »barmhärtighetsmyrorna», drunknade hennes trumpetöst i ett mummel af förvåning.

»Att svag och bortklemad, som hon är, flacka ditut — det är galenskap,» utbrast statsrådets dotter, då sorlet ändtligen förstummats.

»Jag medger, att det är galenskap,» sade lilla konsulinnan Gejer, »men det bevisar ett sällsynt mod.»

»Säg inte mod — säg hellre öfvermod,» utbrast fru Strömmer, som hatade Inez se'n det där skrattet, då fröken Rudin med sitt amen förstörde hennes tal.

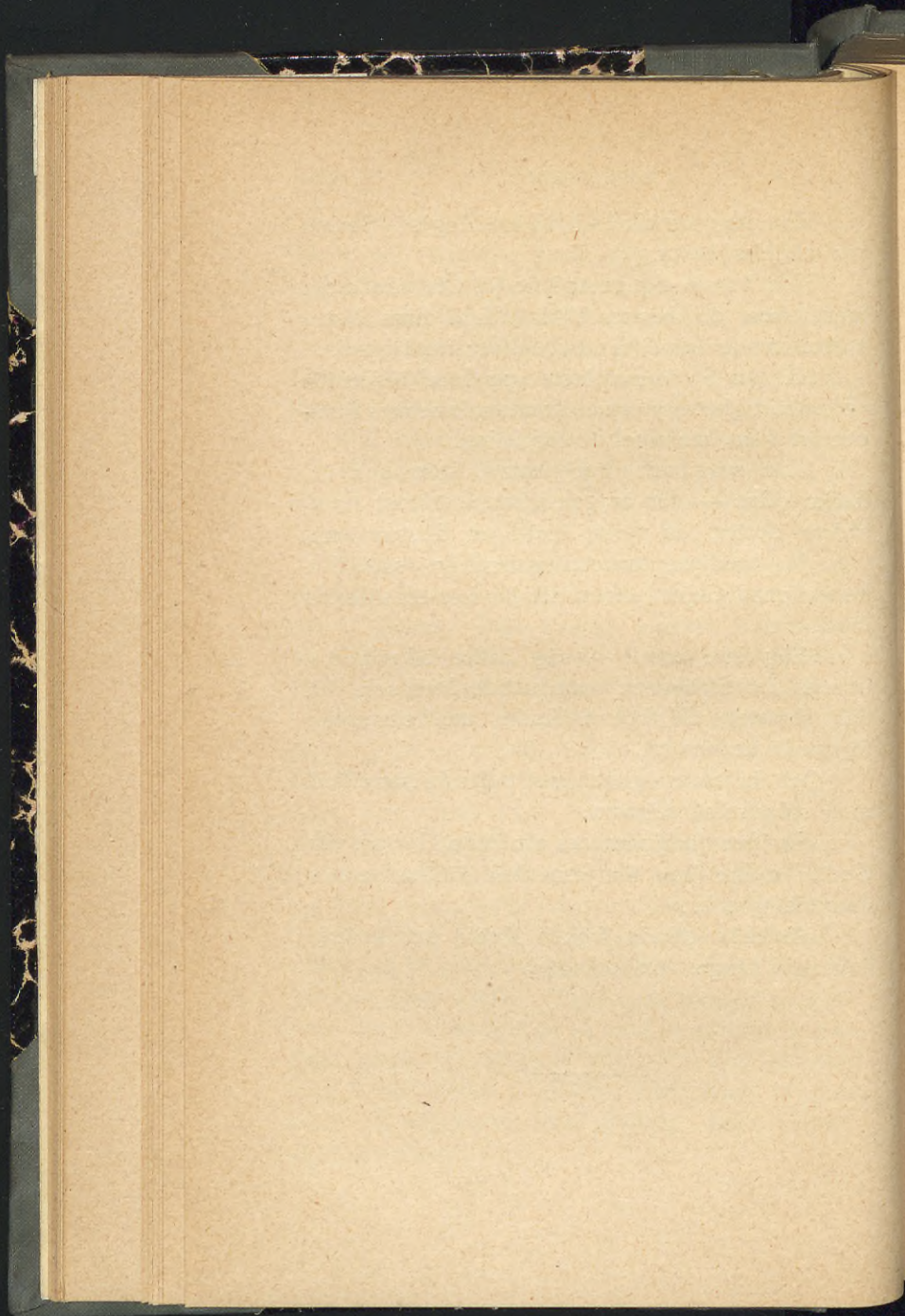
Och höjande ögonen mot taket fortsatte hon med salvelsefull stämma:

»Skriften förbjuder oss att fresta Herran, vår Gud . . . måtte han för Jesu skull förlåta hennes dumdristighet . . .»

»Amen!» tillade fröken Rudin och knäpte ihop sina långa, smala fingrar.

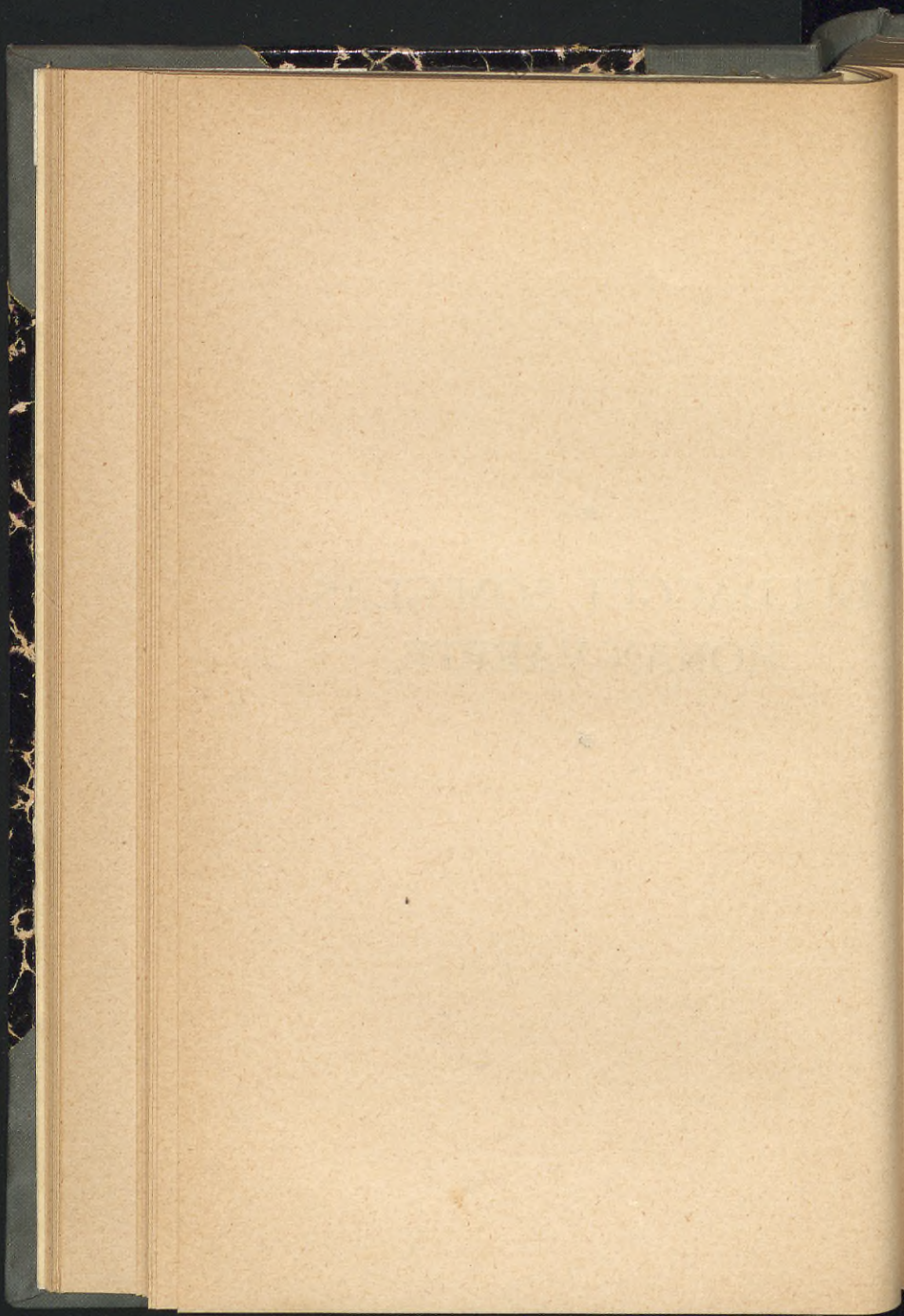

✻

GULDÄGGET, SOM GLAS-
HÖNAN VÄRPTE.

✻

Se blygrå molnmassor, som i skymningen stego upp vid horisonten, lofvade en dundrande åska till natten. När det mörknat, flammade det till då och då bak Silfåkraskogen, och på det matta skenet följde ibland ett svagt buller som af en vagn, hvilken rullar långt fjärran, men efter midnatt upphörde både blixtarne och den aflägsna åskan, och när morgonen bröt in, var himmelen klart blå utan en enda molnfläck.

Fast det endast var i midten af juli, hade åkrarne en så gul färg som i skördetid och gräsmarkerna voro alldeles rödbruna. De magra hagtornshäckar, som löpa längs landsvägen, och de hängfärdiga popplarne voro pudrade med dam, och de skrumpna skräppbladen sågo ut, som om de varit kritade. Ån, hvilken drifver Forså bomullsspinneri, larmade och kastade sig inte som annars, utan kröp lätjefullt och nästan ljudlöst under brohvalfvet.

På landsvägen, hvilken i det skarpa, hvitaktiga solljuset liknade en räcka linne, spänd ut till blekning, syntes inte en varelse.

Den lille rödbrusige karlen, som satt i skuggan af en häck på utkik efter tjärbönder, började blifva otålig. Kan hända han ljög, den där kvastmannen, som påstod, att han kört förbi tio lass vid Andrarums kyrka.

Lundström reste sig upp, skuggande med handen för ögonen. Öde och tomt så långt blicken kunde nå.

Sedan han späjat en liten stund, kröp han åter in under häcken. Solen, som fann en öppning mällan grenarne, lät några glödande strålar sila sig ner genom den söndriga hattkullen. Puh, så det brände på hans kala hjässa!

Den starka värmen, vattnets skvalpande i ån och den enformiga drillen af en fågel, som satt och gungade i häcken, värkade som sömnpulver. Ögonlocken, hvilka han hela morgonen endast med största ansträngning mäktat hålla uppe, slötos, hufvudet sjönk ner mot bröstet, och snart blefvo hans snarkningar så bullrande, att den lilla fågeln, helt förskräckt, flög undan...

Kvastmannen hade inte narrats. Insvept i ett moln af dam närmade sig alt mer och mer en karavan af tjärbönder.

Karlarne, småvuxna, svarthåriga, gulhyade, med mörka, mandelformiga ögon, låga pannor, platta näsor, tunna läppar och utstående kindknotor, gingo bredvid lassen, släpande benen

efter sig och låtande tömmarne hänga slapt i händerna, som tjäran brunbetsat.

För de tre främsta vagnarne gingo hästar »i enspanning», små svajryggiga djur, hvilka voro så magra, att man kunde räkna reffbenen på dem. De lurfviga hufvudena nästan vidrörde marken. De sju öfriga vagnarne drogos af oxar, hvilka tycktes okänsliga för piskrappen och döfva för tillropen, ty de kommo knapt ur fläcken.

Uppe på lassen sutto kvinnorna, hvilka voro af samma mongoltyp som männen.

När den första hästens hofvar dånade mot bron, vaknade Lundström ur sin ljufva slummer.

Kvick som en orm slank han ut ur häcken och nådde med ett par väldiga skutt den första vagnen.

Den karlen, som gick där bredvid, var snyggare klädd än de andra, och hans utseende vida fördelaktigare.

Lång var han till växten och bredaxlad. Näsan, djärft krökt, liknade ett roffågelsnäbb. Ögonen voro stora, stålgrå, men saknade uttryck; läpparne fylliga, friskt röda, halföppna och beskuggade af fina, ljusa skäggfjun. Tänderna hade ej blifvit förstörda af tobak eller snus, utan skimrade bländande hvita i det blekröda tandköttet. Håret var stridt som en man och linfärgadt; pannan mjölkhvit, men hyn i öfrigt starkt brynt.

»God morgon, Sven Jonsson,» skrek Lundström.

»God morgon, Lundström,» sade Sven Jonsson och nickade.

»Till salu?» sporde Lundström och pekade med tummen på tjärtunnorna.

»Ja!»

»Hvad begärs?»

»Vet inte hva' den gäller.»

»Gäller blott tio riksdaler, men jag (stark tonvikt på jag) ger ändå älfva.»

»För hvem köper Lundström?»

»För konsul Dahlén!»

»Ja så, för konsul Dahlén!»

»Näh, ska' vi slå till? Schangtilt anbud, hva'!»

»Hm — vill först känna mej för. Di säger, att konsul Kihlberg ger högsta priset i år.»

»Konsul Kihlberg! Nej, det ä' då en evig lögn.»

Under utbytet af dessa repliker hade de hunnit fram till Markmans garfveri.

Kyrktornet och klockstapeln i Gustafsvik syntes nu tydligt till höger om Systerbärgen.

»Ptrol!» skrek Sven Jonsson och ryckte så häftigt i tömmarne, att hästen stannade.

»Näh, ska' vi inte besluta oss för kommärsen, hva'?» sporde Lundström.

»Tolf riksdaler ä' då det minsta jag vill ha,» sade Sven Jonsson.

»Tolf riksdaler? Har inte rättighet att ge så mycket, men vi kan ju följas åt till patro-

nen — han knusslar, min själ, inte — det vet Sven Jonsson lika bra som jag.»

»Hvarthän ska' det bära?» skrek karlen, som körde andra lasset.

»Ni får hålla här så länge!» svarade Sven Jonsson.

Karlen stannade lasset, och det samma gjorde hvar och en af de andra tjärbönderna, så fort han mottagit Sven Jonssons befallning. Snart var hela karavanen samlad. Kvinnorna hoppade ner från tjärtunnorna, skakade dammet af sina kjortlar, rätade på de brokiga hufvudkläderna, ströko håret ur ögonen och bildade sedan vid det andra lasset en lifligt gestikulerande och pratande grupp.

Sven Jonsson bad någon af kvinnorna se till hans häst, medan han följde Lundström upp till Dahléns.

»Det ska' jag göra,» skrek en gammal enögd megära och linkade fram.

Lundström, som gått ett stycke i förväg, stod nu och inväntade Sven Jonsson bredvid den sten, som utvisar hvarest norra stadsporten rest sig. Han hade näfvarne i byxfickan, och den kullriga ryggen vätte mot staden.

»God morgon,» ljöd en tunn, andfådd röst alldeles bakom honom.

Han vred hufvudet åt sidan.

»Ah, se den satans Kihlberg,» mumlade han och lyfte vårdslöst på hatten för den tjocka figur, som kom vaggande fram.

»Redan oppe och gråter inte,» sade konsuln och sneglade på Lundström med sina stora, utstående ögon, hvilkas gulbruna iris drunknade i de starkt hvita, porslinsglänsande globerna.

Lundström vände bussen ett slag och grymtade några obegripliga ord.

»Tusan, så hett!» utbrast konsuln och torkade sina pionröda kinder med en blårutig näsduk. »Spekulerar Lundström i tjära, hvad?»

»Ä' — ute — i samma ärende — som konsuln!» stötte Lundström fram.

»Ärende, hm — jag är als inte ute i något ärende, hm — tar mig blott en liten promenad,» sade konsuln och spände ut sin blå en-tout-cas... »God morgon!»

Han lyfte artigt af den gula Stanleyhatten och fortsatte sin väg.

När han nått fram till Sven Jonssons lass, stannade han.

»Se, god morgon, Sven Jonsson,» utbrast han och nickade vänligt åt tjärbonden. »Hur står det till?»

»Tackar, som frågar, bra.»

»Mycket tjära i dag, hvad?»

»Åhja — 50 tunnor.»

»Hvem skall ha dem? Konsul Dahlén, hvad?»

»Ne-er! Inte sålda ännu.»

»Inte sålda ännu — ja så. Hvad bjuder Dahlén?»

»Tolf riksdaler.»

»Tolf riksdaler — så mycket!»

»Tjäran står godt i pris i år.»

»Ja, det tror fan det!»

»Tolf riksdaler ä' inte för mycket!»

»Nej, men mycket nog för att vara bjudet af Dahlén.»

»Hva' vill konsuln ge?»

»Tretton riksdaler.»

Det ryckte till i Sven Jonsson.

»Hur mycket sa' konsuln?»

»Tretton riksdaler,» skrek konsuln. »Bra bjudet, inte sant? Ska' vi slå till?»

»Det ä' inte präcis illa, men —»

»Hvad för men?»

»Men där ä' 5 tunnor, som ä' litet gryniga.

Hur mycket drar konsuln af för dem?»

»Ingenting.»

»Ingenting?»

»Nej! Ser han, Sven Jonsson, 5 tunnor tjock spela ingen roll. Nåh, vill Sven Jonsson sälja dem till mig — eller inte? Krusar ej! Tro mig, konsul Dahlén ger, min själ, inte mer än tolf riksdaler, och så drar han af två för den tjocka. Nåh, ska' vi göra kommär, eller inte, hvad? Har Sven Jonsson varit en gång hos konsul Dahlén och frågat, så skall han inte bry sig om att se'n komma till mig. Nåh — ja så inte — god morgon då!»

Och konsuln tog ett par steg framåt, men Sven Jonsson sprang efter och drog honom så

hårdt i rocken, att det knakade till i det tunna sommartyget.

»Tag den!» skrek han.

»Godt,» sade konsuln och stack vänstra handens tumme och pekfinger ner i den hvita västen. »Här har Sven Jonsson handpängar.» Och han lät en 50-öring glida ner i tjärbondens bruna hand.

»Tack,» sade Sven Jonsson och stoppade pängen i byxfickan.

»Är inte Hans i tjärtomten,» sade konsuln, »så är han hemma hos sig. Sven Jonsson vet ju hvar han bor?»

»Ja.»

»God morgon!»

Och konsuln vaggade å stad igen. Han nickade småleende och plirade med ögonen åt kvinnorna, hvilkas högljudda pladder afstannat.

När han väl var ur sikte, utbrast en af dem:

»Ä' den där konsuln vittig, som går med paraply midt i solskenet!» Och där följde en bullrande skrattsalva på detta utrop, och så fortsatte man den afbrutna konversationen, men inte länge, ty Sven Jonssons ordre: »till konsul Kihlberg!» skingrade kvinnogruppen.

Lundström, som anat oråd, kom nu rusande fram.

»Har du sålt tjäran till konsul Kihlberg?» skrek han.

»Ja,» sade Sven Jonsson, vände hufvudet åt sidan och gaf hästen ett rapp.

»Hvarför väntade du inte, Sven Jonsson, tills vi fått tala med patronen?» gnälde han.

»Åh, han hade inte gett så mycket som konsul Kihlberg.»

»Hur mycket gaf han då?»

»Tretton riksdaler öfver lag.»

»Tretton riksdaler öfver lag! Åh, han ruinerar sej, den skojaren!»

Karavanen uppnådde imällertid Storgatan.

De tunga hjulen rasslade så hårdt mot den ojämna stenläggningen, att de goda Gustafsviksborna, som sofvo de rättfärdiges sömn, vaknade.

Vid första gathörnet vek den af till höger . . .

Lundström spottade ut den gamla bussen, bet sig en ny och fortsatte Storgatan rakt fram, svärjande som en turk öfver konsul Kihlberg.

När han hunnit fram till gästgifvaregården, stannade han. Dörren till krogen stod öppen. Vidgande näsborrarne insöp han med välbehag den kvalmiga, söta lukt, som slog honom till mötes. Han hade väl kvar den där 25-öringen, som konsul Dahlén lämnat till handpängar? Jo vars, den fans där!

Och så klef han beslutsamt öfver tröskeln in i skänkrummet.

»En liten 'pinne', om jag får be,» sade han med ett förtrollande småleende till jungfrun, som stod bak disken och halfsofvande kammade sitt flottiga hår.

Bekymren öfver den misslyckade tjärfångsten ville han dränka i glaset. Gud välsigne »Smithens droppar»! De voro så oändligt rogifvande.

* * *

På en af dörrarne i konsul Kihlbergs nybyggda hus lyste en stor mässingsplåt, på hvilken stod graveradt med snirklade bokstäfver: *Comptoir*.

Hade ej den där inskriften varit, skulle man omöjligen kunnat tro, att rummet utgjorde en affärslokal, ty i stället för den klumpiga pulpet, som är obligatorisk på ett kontor *comme il faut*, fans ett litet näpet skrifbord, öfversålladt med grannlåter. I stället för stela soffor och högrbyggade stolar hade man här placerat en sväl-lande divan och små trinda taburetter. Öfverdraget var ej af svart tageltyg, utan af bordeauxfärgadt schagg. För fönstren hängde ej puritanska säckväfskappor, utan veckrika draperier af brokigt siden, hvilka böljade utåt golfvet. På väggarne syntes ej kartor och tidtabeller, utan väldiga oljetryck i förgyllda ramar, oljetryck föreställande halfnakna odalisker. Och golfvet betäcktes hvarken af vaxduks- eller bastmatta, utan af en kostbar brysselväfnad.

Vid niotiden samma dag, som Sven Jonsson kommit till staden med tjära, låg konsul Kihl-

berg utsträckt på den svällande divanen för att hämta sig efter den ansträngande promenaden.

Fötterna, instuckna i broderade morgonskor, fingo ej plats på den starkt hopsvängda divanen, utan hvilade på en stol bredvid. Tummen på den vänstra handen, hvilken var öfversållad med ringar, hade hakat sig fast i den massiva guld-kedjan. Den högra armen hängde slapt nedåt sidan. Mällan fingrarne satt en cigarrett, från hvilken en fin rökstrimma hvirflade upp mot det målade taket. De tjocka, liksom svullna ögonlocken voro halfslutna.

Just då de höllo på att aldeles falla ner, hördes en svag knackning på dörren.

Konsuln öppnade ögonen på vid gafvel och svor till . . .

Knackningen upprepades, men nu något kraftigare.

»Stig in!» skrek konsuln, utan att röra på sig.

Dörren gled upp, och Sven Jonsson trädde in.

»Ja så, Sven Jonsson,» sade konsuln, reste sig långsamt upp och vaggade stönande bort till skrifbordet.

»Hit med lappen, som Hans lämnadel!»

Sven Jonsson räckte konsuln en liten smut-sig pappersbit.

»Stämmer som en kyrkoräkning,» sade konsuln, sedan han ögnat igenom lappen. »46 tunnor fin och 4 tunnor tjock — 50 gånger 13 gör 650 — en vacker summa. Fan hvad ni för-tjänar mycket i år!»

»Åh, vi ä' tre om att dela, så inte blir det just så mycket hvar.»

»Hm, 217 kronor — hm — det är min sann ingen bagatell, tycker jag. Är Sven Jonsson skyldig något?»

»Nej!»

»Inte, hm.»

Konsuln tog fram ur skrifbordet en revärsbok och såg efter på J.

»Sven Jonsson i Sunnerboda, hvad, är det inte ni?»

»Jo — men jag ä' inte skyldig nå't,» utbrast Sven Jonsson.

»Fins där någon annan Sven Jonsson i Sunnerboda?»

»Ne-*ej!*»

»Åh, då har du väl glömt bort den där revärsen — hundra kronor — ingen småsak!»

»Så sant mej Gud hjälpe till lif och själ, ä' jag inte skyldig nå't,» bedyrade Sven Jonsson.

»Men Herre Jesus, namnet har väl inte kommit dit af sig själf! Försök att erinra sig.»

»För hvilket år ä' den?» sporde Sven Jonsson efter en lång paus.

»För i år!»

»Och för hvilken månad?»

»April!»

»April! Då låg jag sjuk. Strax på nyåret fick jag en så'n svår värk, att jag måste krypa till sängs, ser konsuln, och där har jag

liggat ända till slutet i maj — så inte har jag skrivit revärsen, inte.»

»Nu ljuger du,» skrek konsuln och slog den knutna näfven så hårdt i skrifbordet, att alla grannlåterna hoppade. »Jag kan lägga min salighetsed på, att det var du... Tror du inte, att jag känner igen dig, hvad? Du stod här vid skrifbordet och skref, ja, det vill säga, jag skref, och du höll handen på pännan. Ser du — här står också 'med handen på pännan...' Du hade fått i boden fem säckar rågmjöl, och rätten af beloppet fick du kontant af mig här på kontoret. Jag mins det så väl, som om det varit i går... Nåh, har det ännu inte klarnat i skallen på dig?»

Konsuln hakade fast sina gnistrande ögon i Sven Jonssons bleka anlete.

»Åh nej — åh nej,» sade Sven Jonsson med skälfvande stämma — »jag har inte skrivit det där namnet. Jag låg sjuk den månaden, det kan jag skaffa tjojtals vittnen på.»

»Inbillar du dig, att jag tror dina vittnen,» skrek konsuln. »För ett halfstop bränvin kan man köpa alla tjärböndernas själar. Eller tror du kan hända, att jag själf skrivit dit namnet, hvad?»

»Ne-nej — det tror jag då inte — men — men, det är så, att jag — misstänker —»

»Men? Hvad?»

»Ola — bror min,» stönade Sven Jonsson.

»Bror din,» skrek konsuln, »bror din. Har du en bror? Det har jag aldrig vetat om.»

»Ja, och ser konsuln, han och jag, vi ä' tvillingar. Han har inte varit hemma på två år — har arbetat vid järnvägen i Norrland — men i julas kom han tebaks rent utfattig med en sjuk käring och tre ungar.»

»Liknar han dig mycket?»

»Ja, han ä' så lik mej, att mor knapt kunde skilja oss åt, förrn han fick ett ärr öfver ögat.»

»Ett ärr, hm, nu mins jag det där ärret, nu mins jag det! Tumsbredd och långt som en lillfinger. 'Det var ett stygt märke, Sven Jonsson,' sa' jag, 'det ärret har jag inte observerat förut.' Och då log han och sa': 'Det hugget höll på att ta' lifhanken.' En snygg pojke, din kära tvillingbror! Vill förmodligen göra bekantskap med rättvisan.»

»Åh, konsuln tänker väl inte —»

»Tänker väl inte, hvad? Jo, så min själ tänker jag låta sätta in honom — så vida inte du betalar.»

»Ska' jag betala?»

»Ja visst!»

»Men det ä' jag inte skyldig.»

»Inte juridiskt, men moraliskt,» sade konsuln och spetsade en blyertspänna. »Och det är till din egen favör, om du gör upp den här saken. Sitter bror din på straffarbete, så får du försörja ungarne hans och käringen. Löser du därimot revärsen, så kan han ju efter hand afbetala sin skuld... Och så blir förfalskningshistorien oss imällan.»

Sven Jonsson kliade sig i hufvudet.

»Jag får väl göra upp revärsen då,» sade han efter en kort paus. »Nu kan jag inte, utan får konsuln ge mej anstånd därmed till nästa sommar... Konsuln kan ju rifva sönder den här och skrifva en ny, som jag kan sätta mitt namn på.»

»Tack, Sven Jonsson, men jag har svurit på att aldrig vidare befatta mig med revärser. Ideligt bråk och besvär! Låt mig dra' af för revärsen nu.»

»Det får han inte, konsuln lille, det får han inte!... Torparne ska' ha hundra riksdaler, som di har att fordra för hjälp, och så ä' jag skyldig hundra riksdaler förutom tressa* till gubben Kraak — han väntar min sann inte längre, den blodigeln — och så — och så — — ska' jag ha bröllop på söndag. Tösen, hon har inte mer än hon går och står i, så jag får bekosta altsammans själf.»

»Är det där brölloppet nödvändigt, hvad?» sporde konsuln och såg på Sven Jonsson med ett underligt smil.

»Ja!» sade Sven Jonsson och vände bort hufvudet åt sidan. »Det kan inte skjutas upp längre.»

»Åh, du är dum, om du far å stad och gifter dig, Sven Jonsson,» sade konsuln och lät blicken glida öfver ett på skrifbordet stående

* Ränta.

porträtt, som återgaf en ung brudklädd kvinna, hans hustru. »Äktenskapet är, min själ, inte det paradis, som vi gå och inbilla oss.»

Konsuln drog en djup suck och lyfte de stora ögonen melankoliskt mot taket.

»Nåh,» sade han efter en lång paus, »hvad ska' vi göra?»

»Vill inte konsuln vänta?»

»Nej — nej — nej!» utbrast konsuln och slog blyertspännan mot skrifbordet vid hvart enda nej han framstötte.

»Ja, då får Ola klarera revärsen bäst han gitter,» sade Sven Jonsson, »för jag vill ha mina pengar.»

»Nåh ja, som du vill. Men har du tänkt på de förbannelser, som du kommer att samla öfver ditt hufvud?»

»Jag tvår mina händer,» sade Sven Jonsson. »Den illa far, han illa har. Ola får skylla sig själf. Det var då också ett galet påhitt af honom att skrifva falskt namn.»

»Nöden har ingen lag,» sade konsuln. »Nåh, skall jag räkna upp pengarne?»

»Ja,» mumlade Sven Jonsson mällan tänkerna.

Konsuln öppnade en låda i skrifbordet och tog fram en packe sedlar, af hvilka han räknade upp 650 kronor. Råsten lade han ner igen — och låste.

»Var god och se efter att där är rätt!» sade han och sköt sedlarne bort till Sven Jonsson.

Sven Jonsson räknade dem två gånger och stoppade dem sedan på sig.

»Ah, det var sant,» utbrast konsuln små leende, »vi glömde dra' af för handpängarne.»

»Ja, det har konsuln rätt i — det glömde vi,» sade Sven Jonsson och återlämnade den 50-öring han fått på morgonen af konsuln.

»Tack,» mumlade konsuln och lät den halka ner i västfickan.

Sven Jonsson tog upp sin hatt, som fallit ner på golvet, och gjorde en klumpig bugning.

»Tack för pengarne — och ajöss!»

»Tack själf, Sven Jonsson,» sade konsuln, räckande honom sin vackra, hvita hand. Och när Sven Jonssons svarta fingrar grepo om det skinande dörrvredet, tillade han småskrattande:

»Hälsa bror din och säg, att han skall inte vara bekymrad för tak öfver hufvud till vintern, för det skall jag skaffa honom!»

Därpå svarade Sven Jonsson ingenting, utan öppnade dörren och gick.

Konsuln såg på sin klocka. En kvart öfver nio — och ännu inte frukostbud. Det var då en fans oordning!

Han tände den slocknade cigarretten, drog några häftiga pustar och slängde sig sedan på divanen. Åh, ett sådant hårdt hjärta han hade, den där Sven Jonsson. Ej ett spår af broderskärlek — men bönder ä' bönder, hvad man gör af dem.

Då han legat en god stund, knackade det starkt på dörren.

Aldrig fick man då vara i fred. Hvem kunde det väl vara?

»Stig in!» skrek han.

Dörren sprang upp — Sven Jonssons resliga gestalt uppenbarade sig på tröskeln.

»Har du inte fått rätt, hvad?» utbrast konsuln och satte sig upp.

»Jo—o!»

»Nåh, hvad vill du då?»

»Hm, den där revärsen — lika godt betala först som sist.»

Konsuln flög bort till skrifbordet.

»Det gör du klokt i,» sade han och tog fram revärsboken. »Räntan bryr jag mig inte om — mycket nog ändå för dig.»

Sven Jonsson lämnade konsuln den 100-kronesedel, som han haft hopskrynkad i handen.

»Tack!»

Konsuln strök öfver revärsen både kors och tvärs.

»Här har du den,» sade han och räckte Sven Jonsson papperslappen. »Du handlade som en sann kristen, min käre Sven Jonsson — lönade ondt med godt.»

Och han reste sig upp och klappade Sven Jonsson på axeln.

Men tjärbonden, som stått och bitit sig i läppen, kunde ej behärska sig längre, utan brast i gråt — våldsamt gråt.

»Den djäfvuln — den djäfvuln,» mumlade han, »har gjort mej rent olycklig.»

»Seså, lugna dig, Sven Jonsson,» sade konsuln vänligt. »Gull är ju inte annat än mull. Bättre än rikedom är ett ädelt hjärta, och det har du, ta' mig fan, Sven Jonsson — och därför skall Gud förr eller senare — belöna dig!»

Snyftningarne blefvo alt svagare och svagare, och tårarne runno nu en för en...

Sven Jonsson lät tröjärmen stryka öfver ögonen.

När handen föll ner igen till sidan, kunde konsuln ej låta bli att smila. Där hade varit tjära på ärmen, och den hade satt stora märken öfveralt i ansiktet. Sannerligen för gud, karlsloken såg ut, som om han blifvit tatuerad.

Sven Jonsson tog farväl och gick.

Konsuln tittade å nyo på klockan. Half tio! Det var då ett ohyggligt söleri, innan man kunde få en bit mat! Det riktigt värkte i inälfvorna.

Han sjönk ner i stolen, lade ryggen tillbaka, skrefvade med benen och satte näsan i vädret. Han kom att tänka på Sven Jonsson. Hade han inte varit alt för hård mot den staccaren?... Men hvad skulle han väl gjort? Om han tagit en ny revärs, så hade han nog fått se i månen efter pängarne — ty Sven Jonsson hade helt säkert förskrifvit sitt bohag, innan revärsen förföll. Gården hans var naturligtvis intecknad upp öfver takåsen. En affärsman får

inte vara släpphändt, ty då bär det rent åt fanders.

Men hur han räsönerade, kunde han ej undgå att känna samvetskval. När magen är tom — skriker samvetet.

För att slippa ifrån de obehagliga tankar, som pinade honom, beslöt han att skriva till Nielsen & Stage, den där norska firman, som önskade ett parti tjära. Sven Jonssons 50 tunnor kommo riktigt i grefvens tid, ty så mycket ungefär hade fattats honom till en fartygslast. Nielsen & Stages anbud var tusan så lockande, men 1 krona till pr tunna ville han ha. De tycktes ofantligt angelägna. Fick han hvad han begärde — något, som ej var tvifvel underkastadt — skulle han göra en så lysande affär, som han aldrig gjort, se'n han slog sig på att handla med tjära...

Då han öppnade portföljen, hvari postpapper förvarades, föll hans blick på ett velinkort af följande lydelse:

Inbjudes

att öfvervara

Vigselakten

emellan

italienske v. consulin

JOHAN AUGUST KIHBERG

och

min dotter

EMMA CHARLOTTA

å Stadshuset i Gustafsvik, måndagen den 14 juli
18**; kl 7 e. m.

Ann-Sophie Lundgren.

Den 14 juli!

Det var således hans bröllopsdag i dag. Åh, det hade han verkligen inte kommit ihåg, och Emma hade nog heller inte erinrat sig det, ty hon hade ej nämt ett ord därom, när han steg upp.

Han kastade en blick bort till porträttet på skrifbordet, och solskenet, som lekte öfver den unga kvinnans drag, meddelade sig åt hans satyranlete.

Det lyste till i de stora, lystna ögonen, och de svällande, karmosinröda läpparne krusades af ett saligt leende.

* * *

Först vid älfvatiden kom frukostbud.

Konsuln stängde kontoret och gick upp i matsalen, hvilken var belägen i andra våningen.

Midt på golvet stod ett dukadt bord.

Han smög sig på tå dit bort, lyfte upp locket till glashönan, som innehöll ägg, och sedan han förvissat sig om, att ingen fans i rummet, gömde han på bottnen ett stort kuvert, hvarefter han lade locket på igen.

Och sedan mönstrade han de anrättningar, som omgäfvos glashönan. De måste ha funnit nåd för hans kritiska ögon, ty hela ansiktet sken af belåtenhet.

Men hvarför i all världen passade inte hans hustru på maten?

Den ena minuten efter den andra förflöt, utan att hon hördes af. Han började blifva ond och skulle just föra handen till ringklockan, då dörren till gula kabinettet slogs upp, och konsulinnan trädde in.

Det var en liten dam på tjugo år med kraftig barm och präktiga höfter. Det stora, runda hufvudet satt djärft tillbakalutadt på den korta halsen, hvars nacksena tycktes afskuren. Näsan var liten och trubbig med näsborrarne så starkt utvidgade, att den tjocka öfverläppen drogs upp, lämnande de ojämna, maskätna tänderna obetäckta. Ögonen voro blå, smala och beskuggade af långa, svarta fransar. Håret, kastanjebrunt, föll framtill i en tjock lugg ner öfver den höga pannan, döljande de utstående tinningarne, och var i nacken uppfästadt med en vårdslös knut.

Hon bar en morgonrock af ljusrödt siden, öfversålladt med crèmefärgade spetsar, men det dyrbara tyget var nerfläckadt, och spetsarne hängde på flera ställen i trasor.

»God morgon, min ängel,» sade konsuln och grep om hennes lilla knubbiga, froströda hand.

Men hon drog den häftigt undan och besvarade ej hans hälsning.

»Ännu ond?» sporde konsuln och rynkade ögonbrynen.

Hon svarade inte, utan vände hufvudet åt sidan.

De satte sig till bords.

Konsulinnan lade snart knif och gaffel ifrån sig. Konsuln därimot, hvilken var storätare, lät sig maten väl smaka. Han bredde tums-tjocka lager af smör på brödet, expedierade ett tjog anjovis, ett halftjog sardiner, tre ägg och gjorde tomt på de flästa assietterna.

»Är du redan mätt?» sporde han och skar sig en stor skifva schweizerost.

»Ja! Blef mätt bara på att se dig äta, för du slukar då i dig som en riktig kannibal.»

»Tackar för komplimangen! Men du skall inte förvåna dig öfver, att jag äter så mycket. När man stiger upp klockan fem om morgonen, ser du, har man en sådan tusans aptit vid frukostbordet. Den, som ligger till klockan älfva, kan naturligtvis ej ha smak för mat.»

»Jag brukar inte annars ligga till klockan älfva,» utbrast konsulinnan och lät gaffeln klinga mot ett glas — »så det skall du inte pika mig för — det är bara i dag, som jag kommit på efterkälken — trodde knapt, att jag skulle kunna lämna sängen.»

»Hm, hvad fattas?»

»Hufvudvärk — oh, en sådan gräslig hufvudvärk.»

»Konster!» mumlade konsuln och skar sig en ny skifva ost.

»Konster!» skrek konsulinnan och lät gaffeln slå riktiga trumhvirflar. »Det säger du alltid, när jag är sjuk.»

»Ja — och det med skäl — tror jag,» sade konsuln och torkade sig om munnen med serveten. »Hvar gång jag vågar motsätta mig dina nyckfulla infall, så får du vips hufvudvärk.»

»Skulle jag få hufvudvärk hvar gång du är elak, så skulle jag min sann ha kronisk hufvudvärk.»

»Seså — ställ nu inte till gräl vid bordet,» jämrade sig konsuln. »Det är inte nog med 'go' mad, mö'en mad å mad i rättan tid' — jag vill också ha 'madaro'!»

Konsuln lutade sig till baka i stolen, knäpte i hop händerna och halfslöt ögonen. Efter en lång paus sporde han:

»Vet du hvad det är för en märkedag i dag?»

»Nej!»

»Vår bröllopsdag!»

»Ja så, vår bröllopsdag,» sade frun likgiltigt, »det hade jag ingen aning om.»

»Kan just tro det, ty annars hade du väl visat mig en smula vänlighet. Men det är för rästen inte så godt att vara vänlig, när man är sjuk. Du är ju sjuk — rysligt sjuk, inte sant?»

Han slog upp ögonen och såg på henne med en skalkaktig blick.

»Ja, jag är sjuk, så sjuk,» mumlade konsulin-
innan, och stora tårar glänste i de långa ögon-
fransarne.

»Hufvudvärk, inte sant?»

Hon besvarade ej hans spörsmål, utan gömde
ansiktet i serveten.

»Jag har reda på ett utmärkt medel mot
hufvudvärk,» sade konsuln leende.

»Åh, ingenting — hjäl—per,» snyftade kon-
sulinnan.

»Ett medel, som botar på ögonblicket.»

»Åh nej — åh nej — åh nej — ingenting
hjälp,» mumlade konsulinna, torkade ögonen
med serveten och kastade den sedan, hopskrink-
lad, ifrån sig.

»Vi få sel! Vill du vara god och lyfta på
ägghönan.»

»Herre Gud, är du inte mätt ännu?» utbrast
konsulinna och stirrade med förfäran på sin
äkta hälft.

»Jo, Gud ske lof — men hönan har det där
medlet mot hufvudvärk.»

»Prat!» sade konsulinna förargad.

»Sök i redet — och du skall finna.»

»Ah, du bara drifver spektakel med mig.»

»Nej du, det är mitt fulla allvar,» sade kon-
suln gapskrattande.

Ett ögonblick tvekade hon, men så lyfte
hon upp locket, rörde bland äggen och fann till
sist kuvertet, som konsuln gömt på botten.

Ritsch! Pappersbitarne flögo åt alla håll.

»En hundrakrona!» skrek hon och reste sig upp från bordet.

»Till den där silkessammetskappan,» sade konsuln småleende.

Hon ilade bort till honom, slog armarne om hans hals och betäckte hans svettdrypande kinder med kyssar.

»Uff — du kväfver — mig,» stönade konsuln, — »uff — du kväfver mig — släpp mig!» och han nästan stötte henne från sig.

Konsulinnan slank bort till fönstret och betraktade småleende den stora sedeln.

»Hm, jag tror Anna glömmet att ta in kaffet,» sade konsuln efter en paus.

»Det kan nog hända,» sade konsulinnan, utan att se upp från sedeln, »den där bondkaninen har ett riktigt hönsminne. Vill du vara snäll och ringa ett slag.»

Konsuln lät den lilla silfverklockan på bordet pingla.

Och efter en lång stunds väntan kom pigan med kaffebrickan.

»Hvarför passar du inte på?» sporde konsulinnan och spände ögonen i den fagra sextonårs tösen. »Jag har ju tydligt sagt ifrån, att kaffet skall stå inne på frukostbordet.»

»Men konsuln har förbjudit mej att ta in kaffet, förr än han satt sej till bords,» sade pigan. »Ingen kan tjäna två herrar!»

Därmed gick hon och smälde dörren igen efter sig.

På konsulinnans läppar låg en fråga:

»Hvem skall befalla — du eller jag?»

Men hon häjdade sig och utbrast i stället:

»Det är bra vackra sedlar Skånebanken har,
min gubbe lille!»

»Hm — ja — hm, mycket vackra,» sade
konsuln och slog upp en kopp kaffe.

»Men — det var en gräslig lukt af tjära!»
utbrast frun och ryckte på näsborrarna — »hvar
kommer den ifrån?»

»Hm — vet inte,» mumlade konsuln och
undvek hennes blick, »hm — vet inte, hm —
när tänker du köpa den där kappan?»

»Strax!»

»Strax? Men hufvudvärken?»

»Åh, den har gett med sig — underligt
nog!»

»Var det inte det jag sa,» utbrast konsuln
leende. »Guldägg äro ett universalmedel, som
hjälper för alla sjukdomar — både inbillade och
värkliga — både andliga och kroppsliga.»

Han tömde koppen i små klunkar.

»Är du nu färdig?» sporde konsulinnan, när
han satte den från sig.

»Ja, nu är jag belassen, som tysken säger,»
utbrast konsuln och reste sig från bordet.

Han knäpte ihop händerna öfver den trinda
magen, lyfte ögonen mot taket, mumlade några
osammanhängande ord och bugade sig djupt.

»Adjö så länge,» sade konsulinnan, som
med otålighet afvaktat den där ceremoniens slut,

gaf honom en slängkyss och dansade ut ur matsalen . . .

Konsuln vaggade bort till pianot och sjönker på den lilla pianostolen, hvilken gnisslade under tyngden.

Sedan de hvita, vackra fingrarne glidit ett par slag öfver tangenterna, framlockande några vemodsfulla ackorder, harklade han sig, och höjande den trånsjuka blicken mot taflan på väggen — en illa gloende bulldogg — stämde han upp med en sprucken, starkt vibrerande tenor:

»Ich weiss nicht, was soll es bedeuten,
Dass ich so traurig bin;
Ein Märchen aus alten Zeiten,
Das kommt mir nicht aus dem Sinn.»

Dörren till serveringsrummet knarrade.

Han gjorde ett uppehåll för att hämta andan, och medan fingrarne fortforo att glida öfver tangenterna, vände han hufvudet åt sidan. Det var bara Anna, som kom in för att duka af.

Han nickade småleende åt henne och klipte med ögonen.

Men så riktades de åter trånsjukt mot bulldoggen, och så följde den andra värsen:

»Die Luft ist kühl und es dunkelt,
Und ruhig fliesst der Rhein;
Der Gipfel des Berges funkelt
Im Abendsonnenschein.»

Kratsch! Konsuln flög med ett lätt anskri upp från stolen.

På golvet låg hela kaffeservisen i spillror.

»Åh, jösses, en så'n olycka,» mumlade pigan och började gråta.

»Lugna dig, mitt barn,» sade konsuln vänligt — »det var ju inte så farligt.»

»Det säger herrn — men hva' ska' väl frun säga?»

»Hm — du kan ju säga, att det var jag, hm, som välte ner den, hm — så slipper du förgelse.»

Och han slingrade sin arm om tjänsteflickans lif, drog henne trots alt motstånd intill sig och tryckte gång på gång sina fuktiga läppar mot hennes brännheta kind.

* * *

När konsul Kihlberg sofvit middag, föreslog frun en liten promenad. Vädret var så förtjusande vackert!

Konsuln hade ej lust att gå ut, men fruns böner voro så enträgna, att han till sist gaf med sig.

Konsulinnan hade naturligtvis den nya kappan på. Hennes hjärta slog af fröjd hvar gång ett nyfiket ansikte prässades mot en ruta eller någon stannade och vände sig om för att betrakta det dyrbara plagget. Den kappan hade hon talat om, ända se'n den hängdes ut att

skylta i Holmqvists fönster, men konsuln hade alltid sagt, att tiderna voro så dåliga, och trots alla pikar, böner, tårar och vredesutbrott hade han ej velat lämna pängar till den.

Spanska konsulns fru, statsrådets dotter, höll på att spricka af harm, när hon på konsulinnan Kihlbergs kropp såg den där kappan, som hon inte ens vågat drömma om.

»Observerade tant fru Kihlberg?» skrek hon till en gammal dam, som satt och stoppade en barnstrumpa.

»Hva'?» utbrast den gamla damen och förde handen till örat.

»Såg tant fru Kihlberg?» skrek konsulinnan och lutade sig fram öfver bordet.

»Ne-ej! Hva' var där med henne?»

»Hon hade på sig den där magnifika silkes-sammetskappan, som hängde i Holmqvists fönster,» skrek konsulinnan.

»Jo, jag tackar, jag,» sade den gamla damen och nickade med hufvudet. »Fint skall det vara, kosta hvad det vill.»

»När sämre folk kommer bra till det, så bli de alltid så öfverflödiga,» skrek konsulinnan.

»Hvad var hennes far?» sporde den gamla damen.

»Bara en simpel vaktmästare!» utbrast konsulinnan och frynte på näsan. »Och när han dog, stod hustrun på bar backe med fem ungar. Som flicka fick fru Kihlberg både skura och tvätta och spinna och väfva, och sommar ut

och sommar in gick hon med en gammal kofta, som jag förärat henne. Men nu hvarken spinner eller väfver hon, utan ligger och drar sig till klockan tolf — och likväl är hon finare än liljorna på marken.»

»Högmod går för fall!» sade den gamla damen, lade bort strumpan och tog sig en annan i högen af barnstrumpor, som betäckte soffan.

Konsul Kihlberg och hans fru promenerade imällertid Storgatan fram.

Luften var kvalmig, och det mulnade starkt. Svalorna snuddade nästan vid gatstenarne med sina långa vingar.

»Vi få åska,» utbrast konsuln, då de hunnit fram till Norreport.

»Tror du,» sade konsulinnan och betraktade de blåsvarta molnmassor, som hängde öfver hufvudet på dem. »Låt oss vända.»

De gjorde helt om.

Regnet började falla i stora droppar.

»Åh, min kappa blir förstörd,» jämrade sig konsulinnan. »Vi ha inga paraplyer med oss och hinna inte hem.»

»Låt oss gå in på kaféet så länge.»

»Ja, låt oss.»

De skyndade fram, tills de nådde ett ljusgrönt trevåningshus, från hvilket sköt ut en förgyld stång, bärande en skylt med inskriften:

Ljungstedts caffè och conditori.

Konsulinnan tog i två skutt de höga trappstegen på gatan, rusade in i förstugan, slog upp

dörren till höger och trädde leende in i kaféet. Konsuln kom vaggande strax efter, anfådd och förpustad.

»Hvad önskar herrskapet?» sporde fru Ljungstedt och lade bort Fäderneslandet.

»Tag — för — en — krona bakelser,» stönade konsuln, »och en flaska champagne af Pomery & Greno's torra Carte Blanche.»

Konsulinnan knep konsuln i armen och hviskade:

»Inte champagne — öfverflöd!»

»Det är ju vår bröllopsdag,» sade konsuln och såg på henne med ett ömt leende.

»Är det inre rummet ledigt?» sporde konsulinna.

»Ja, var så god och stig in,» sade fru Ljungstedt.

Konsuln förde undan den purpurröda, utfälda gardin, som skilde butiken från det inre rummet.

Det var halfskumt där inne i det lilla smala kabinettet.

Efter långt dröjsmål kom fru Ljungstedt med ett fat bakelser, två spetsglas och en flaska Carte Blanche, sec.

Champagnen serverades.

När gardinen väl glidit igen efter fru Ljungstedt, höjde de glasen, i hvilka skummet började sjunka, och skålade.

»Det var då väl, att vi kommo hit in,» utbrast konsulinna, »ty se hur det ösrägnar.»

Hon satte glaset bort, flyttade sig hän till det stora fönstret och betraktade gapskrattande de stackare, som sprungo där ute för rågnet.

Och nu kom karavanen, som haft tjära till staden.

Hästarne satte nosarne i vädret, och oxarne riktigt trafvade. Tjärbönderna gingo nu inte bredvid vagnarne, utan sutto uppe hos kvinnorna, som de höllo om halsen. Och hela sällskapet hojtade, skrålade och tjöt.

Konsuln kastade en snabb blick på Sven Jonsson.

Han, som annars var så nykter, tycktes nu aldeles döddrucken. Hade lutat sig mot den där megäran, som på morgonen lovat se till hans häst. Armarne hängde slapt åt sidan, ögonen voro halfslutna, läpparne blåbleka, och från kinderna tycktes hvar enda blodsdroppe ha flytt. Fingrarne orkade ej längre hålla fast om tömmarne, utan måste megäran, som var pionröd och hvars öga glödde som ett eldkol, gripa tag i dem.

Konsuln drog sig tillbaka i soffhörnet, när Sven Jonssons slöa blick föll på kaféfönstret.

»Usch, så fulla de äro,» utbrast konsulinnan.

»Till och med kvinnorna ha fått mer än de tåla.»

»Riktiga svin allesamman,» utbrast konsuln och fylde champagneglasen på nytt.

»Tänk, om de kunde spara, de kräken, som annat folk,» utbrast konsulinnan, »så kunde de må som pärla i guld, ty de få ju så glupskt be-

taldt i år. A propos tjära — fick du de där tunnorna, som de haft till staden?»

»Ja!»

»Och förtjänar du mycket?»

»Nej, rakt ingenting,» gnälde konsuln, »konkurrensen är så stark i år. Skåll!»

»Skåll!»

Hela rummet sveptes in i ett blåaktigt sken.

Konsulinnan hof upp ett anskri och spelde ut hälften af champagnen.

»Åh, Jesus — en sådan blix!»

Hon böjde hufvudet ner, slöt ögonen och räknade halfhögt.

»Ett — två — tre — fyra — fem —»

När hon väl sagt fem, kom knallen. Den var så våldsamt, att den stora rutan skallrade och bakelsefatet klingade mot flaskan.

»Rakt öfver hufvudet på oss,» hviskade konsulinnan, likblek, och kröp bort till konsuln, mot hvars skuldra hon gömde ansiktet.

Blixt följde på blix — den ena skarpare än den andra — och åskan dånade ohyggligt.

Lika uppskrämd som frun, lika lugn var konsuln.

»Hvilket magnifikt skådespell!» utbrast han ideligen, under det att han mumsade ner bakelse efter bakelse.

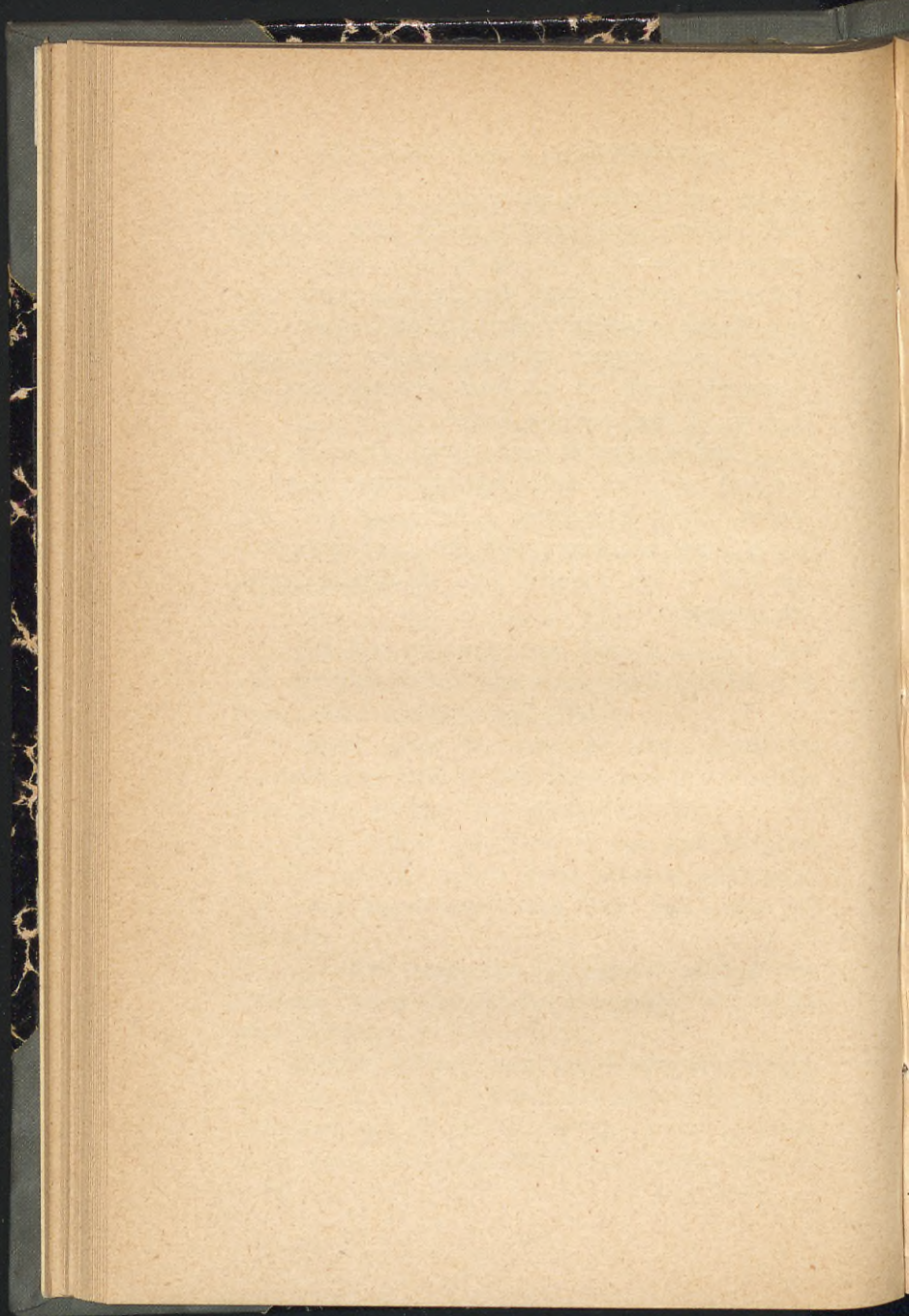
Rägnen flödade, som om alla himlens slussar varit öppna. Det bullrade och smackade i bleckrännorna, och det hvitskummiga vattnet sprutade ända bort till trottoarens kant. Rännstenarne,

hvilka varit aldeles uttorkade, fylles med en bred ström, som rusade nerför den sluttande gatan, ryckande med sig spånor, pappersbitar, halmstrån och alt hvad den kunde komma öfver.

Mjölet, som tjärbönderna köpt, började blifva klister, och rågnet trängde genom de tunna sommarkläderna in på bara kroppen, kylande som is på den svettiga huden.

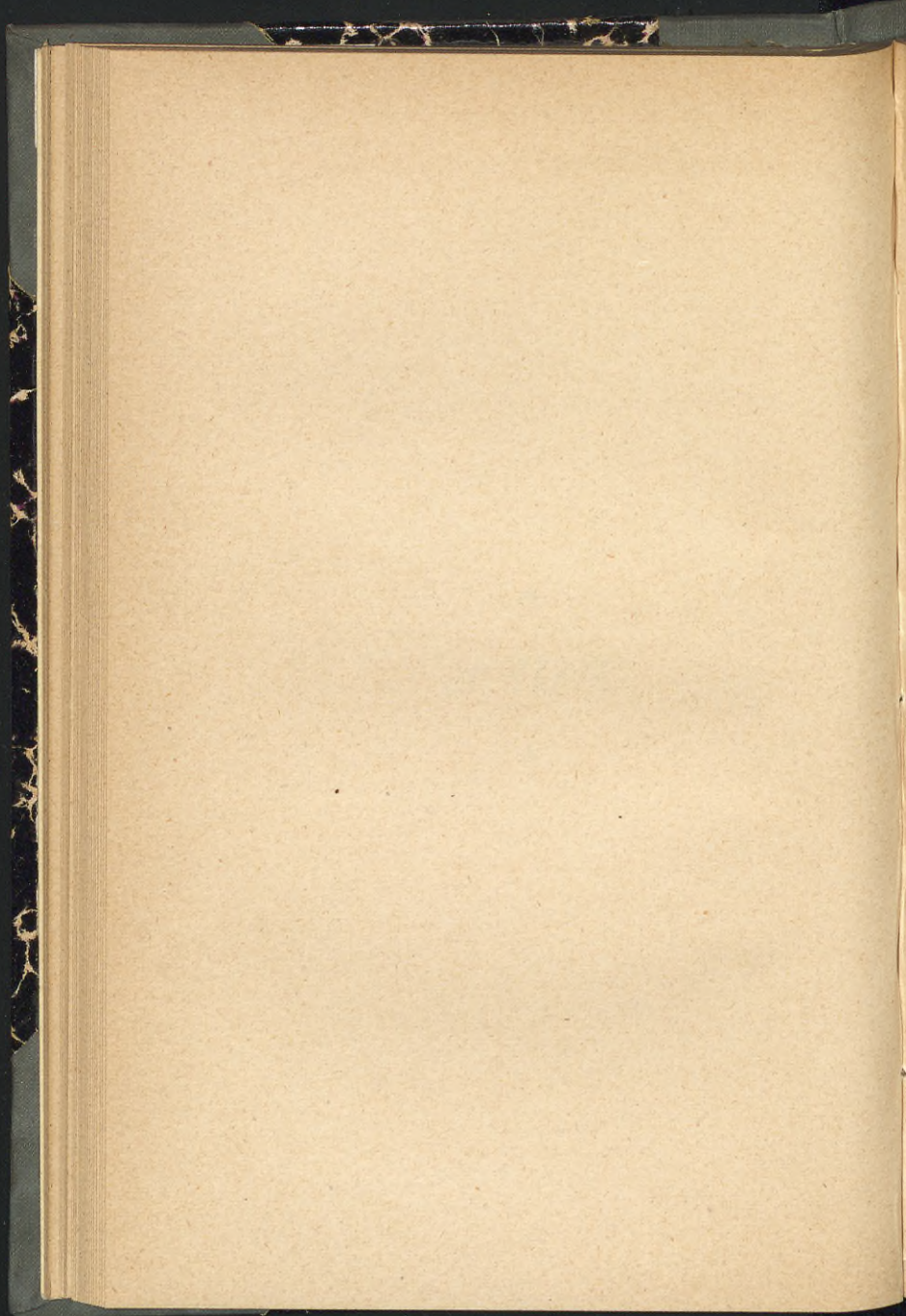
Skriket, skrålet och tjuten dogo så småningom bort, och under tystnad passerade karavanen öfver Forsabron. Ack, om det ändå varit Sunnerbodabron, men det var långt hem — sju mil — och vägarne lågo så oländiga som i en ödemark.

♣
PAPPA.
♣

Rådhusklockan kallade med sin melankoliska klang till borgmästareval.

De goda Gustafsviksborna, hvilka annars visade föga hörsamhet, när den lilla hessa klockan svängde fram och tillbaka där uppe i det skröpliga tornet, syntes denna gången vilja reparera sin försumlighet, ty uppför den breda rådhustrappan trippade person efter person, grupp efter grupp, och man formligen slogs om valurnan.

Tack vare förläggandet af valhandlingen till en tid, då småfolk fängslades af göromål, fick öfverklassens kandidat — Albert Hallner — vid pass tvåhundra röster mer än underklassens kandidat — häradshöfding Eckersten; ett resultat, som väckte stor glädje bland »högdjuren», ty »lilla Abbe» hade tagit alla deras hjärtan med storm.

De äldre herrarne betraktade honom såsom en vidja, hvilken kunde böjas efter behag; de yngre skattade honom såsom en lifvad själ,

hvilken försmådde hvarken bordets eller glasets njutningar; de unga flickorna tisslade och tasslade om, att han var »gudomligt söt»; fröknarna öfver den kritiska åldern framhöllo hans artighet; de yngre fruarna tyckte, att han var så intressant; och de äldre, att han var så sällsynt hyggelig — ett riktigt praktexemplar.

Men midt igenom jublet skar en ängslande fråga: »På hvem skall falla Kongl. Maj:ts nådiga ögon?» ... Inte omöjligt, snarare tvärtom, att Eckersten, den bitvargen, kastade »lilla Abbe» ur sadeln, ty den förre hade olyckligtvis vida betydligare tjänstemeriter än den senare.

Underklassen lade imällertid inte händerna i kors, utan sände en petition till kungen. Slik fräckhet fordrade en kontramina, och därför reste hufvudstupa stadsfullmäktiges ordförande, grosshandlare Olin, och riksdagsmannen konsul Heyer till Stockholm för att söka audiens.

Och så afvaktade båda partierna med spänning regeringens beslut. Efter en lång, evinnerlig väntan kom äntligen telegram om utnämningen.

»Lilla Abbe» hade Gud ske lof segrat ...

* * *

På Storgatan, strax vid torget, stod ledig en tiorumslägenhet. Den hyrdes af borgmästarin, hvilken lät inreda den på det präktigaste.

Stora supéer utgjorde Hallners fasa, hvarför han inskränkte dem till tre om året, men ungarlsgillan roade honom, och för små middagar ordentligt svärmade han, och det gick ej många veckor förbi, utan att han hade antingen det ena eller det andra slaget af tillställningar.

I regeln bestod middagssällskapet af följande gäster: konsul Ejder med fru, grosshandlare Liberg med fru och deras sjuttonåriga dotter samt konsul Starck.

Efter måltidens slut slank man in i rummet näst intill matsalen, hvilket kallades konversationsrummet. Matsalens stela ekmöbler, mörka väggar, tunga draperier och klumpiga bronskronor väckte en tryckt stämning, som helt och hållet svann bort, när man beträdde tröskeln till konversationsrummet. Så ljust och gladt det var med förgyllda rokokomöbler, med hvita moarétapeter, på hvilka lyste små törnsbuketter, med kokett draperade gardiner i samma färg som möbelöfverdraget — blekrödt — med praktfulla brysselmattor, med tafior, statyetter, blommor, bladväxter . . . och så skönt man satt på de svällande stoppningarna!

Först här inne utöfvade de läckra rätterna och de fina vinerna sin trollmakt. Kinderna flammade, ögonen strålade, och man skrattade och pratade i kapp.

Men den höga stämningen sjönk efter hand. Skrattsalvorna blefvo mindre bullrande; konversationen mindre allmän. Grosshandlare Liberg

och hans kära hälft, hvilka eröfrat hvar sitt soffhörn, slumrade in. De båda konsulerna smuttade hän i en fönstersmyg, där de, halfsofvande, pratade om priserna på sill och spanmål, under det att den blåaktiga röken från borgmästarens 25-öres-cigarrer hvirflade alt tunnare och tunnare.

Hallner, konsulinnan Ejder och fröken Liberg bildade en grupp borta vid ett blomsterbord. Damerna suto i skuggan af solfjäderpalmernas breda blad, medan borgmästaren placerade sig så att hans profil fick ett slags Rembrandtbelysning från den kinesiska taklampan, ty han viste, att den belysningen förhöjde intrycket af hans regelbundna, kvinligt fina anlete.

Värden och konsulinnan voro de som höllo målron vid lif, under det att Anna Liberg därimot blott då och då kastade in ett enstaka ord i samtalet. Borgmästaren ledde gärna konversationen in på litteraturens område, där han svängde sig med bravur. Af döda svenska författare kunde han icke nog prisa Tegnér, Franzén och Talis Qvalis; af lefvande älskade han mäst C. D. af Wirsén.

En gång sporde konsulinnan om han läst 'Röda Rummet'. Hon hade hört talas så mycket om den boken, då hon sist var i Stockholm.

Jo ... det hade han.

Och så frågade hon hvad han tyckte om den.

»Illa ... fasligt illa,» sade han. »Den boken är en skandal för svenska litteraturen. Sådana

cyniska skildringar, som förekomma där på hvar och hvarannan sida, måste uppröra hvarje sedlig känsla. Det förundrar mig värkligen, att höga vederbörande ej åtalat boken.»

Ibland läste han upp dikter af sina favoritförfattare. Anna Liberg, som tyckte, att poesi var tråkig, kunde med möda dölja sina gäspningar. Konsulinnan därimot, hvilken svärmade för vitterhet (hon hade hemma på salongsbordet ett album, hvori afskrefvos de poem, som särskildt föllo henne i smaken) lyssnade med återhållen andedräkt till de välljudande strofer, som strömmade ut öfver borgmästarens läppar.

En dag deklamerade han Talis Qvalis' dikt: 'Mitt döda barn'. Hans ögon voro fuktiga, hans stämma skälfdde, och när han lade boken från sig, pärlade stora tårar nerför de glödande kinderna och hängde sig som dagdroppar i de guldglänsande mustacherna.

»Bravo!» utropade konsulinnan och klappade i sina små händer. »Det var det skönaste jag hört på länge.

»Det fins ej sinne så förslitet,
Som ej har barnaögat kärt,
Det fins ej barn, om än så litet,
Som ej är millioner värdt.»

Åh, det är värkligen vidunderligt vackert! Ni måste låna mig den där boken, så att jag kan få skriva af 'Mitt döda barn'.»

»Gärna!» Och vändande hufvudet mot Anna Liberg, sporde han: »hvad tycker ni om dikten?»

Den unga flickan spratt till.

»Bra-a,» stammade hon.

»Jag vet knapt någonting så härligt som detta poem,» sade borgmästaren, »men det kommer sig må hända däraf, att jag afgudar barn.»

»Ja, barn äro en Guds välsignelse,» utbrast konsulinnan, »och fast jag har fem småttingar, skulle jag ej för alla världens skatter vilja mista en enda af dem.»

Anna Liberg sneglade bort till konsulinnan. Annars brukade hon säga, att barn voro äkten-
skapets förbannelse, ty de röfvade all den tid, som borde ägnas åt ideela kraf. Och mångfal-
diga gånger hade Anna sett långa, röda strim-
mor på småttingarnes bleka kinder — märken
efter örffilar, som mamma delade ut med frikostig
hand, när pysarne vågade störa hennes medi-
tationer. Hvarför satt konsulinnan och ljög borg-
mästaren rakt upp i ansiktet? Alldeles ohygg-
ligt, hvad hon sökte ställa sig in hos honom!
Var hon då värkligen förälskad i honom? Na-
turligtvis. Hvarför skulle hon väl annars byta
om toalett hvar och hvarannan dag — hon, som
förr i världen slet samma klädning vecka ut och
vecka in, ända tills garneringarna hängde i tra-
sor? Och hade hon inte skaffat sig löständer?
Och svärtade hon inte ögonbrynen? Och voro
inte de röda fläckarne på den vaxgula hyn
smink . . . Och borgmästaren? . . . Åh, inte brydde
han sig om det där långa benranglet! Men om

han inte frågade efter henne . . . hvarför kyste han väl henne på andra danssoarén?

Den unga flickan knep samman ögonen. Minnet af scenen inne i gröna kabinettet kom gråten att vilja kvälla fram . . . Konsulinnan, själfsvåldigt lutad tillbaka i ämmastolen . . . borgmästaren, stående bredvid, halft knäböjande, med läpparne prässade mot hennes arm just där handsken slutade . . . Men hvem vet . . . kan hända dref han bara spektakel med konsulinnan. Att fånga kärlek . . . och ingen ge igen — det tycktes vara ett slags sport hos honom.

Anna Liberg ångrade så bittert, att hon vid middagsbordet förärade honom en af de rosenknoppar, som suto i hennes bröstbukett. Men kunde hon väl neka, när han bad därom så smältande ljuft, som endast han kunde bönfälla, och lät ögonen, de stora, mattblå, liksom daggsprängda ögonen suga sig in i hennes skälfvande blick.

»Svärmar ni också för barn?» sporde borgmästaren efter en paus och böjde sig fram mot fröken Liberg.

»Nej!»

Hallner och konsulinnan ryckte till, ty den unga flickan nästan skrek ut sitt nej.

»Jag svärmar inte för barn,» tillade hon, röd som en pion, och vridande spetsnäsduken till en rätta, »men jag håller af dem, och får jag en gång barn, så skall jag nog söka bli en värdig mor åt dem.»

Borgmästaren smålog.

»Ni blir utan tvifvel en utmärkt mor,» sade konsulinnan med ett lätt skratt — »ett mönster för alla mödrar.» Och lutande sig fram öfver blomsterbordet, så att hennes blodröda läppar snuddade vid borgmästarens öra, utbrast hon: »Vet ni hvad... fröken Liberg tänker snart gifta sig. Härförliden öfverraskade jag henne, då hon läste en bok, som heter 'Uppfostran' af... ja, hvem är den nu af, mitt barn lilla?»

Hon lade hufvudet på sned och såg, kisande, bort till den unga flickan, som tycktes helt och hållet upptagen af råttan.

»Spencer,» sade fröken Liberg och lyfte, dröjande, upp ögonlocken.

»Är det en bra bok?» sporde borgmästaren och snodde sina silkesmjuka mustacher.

»Ja.»

»Skulle ni vilja vara af den godheten att låna mig den?»

»Gärna... men... men... jag kan på förhand säga er, att ni ej kommer att rosa marknaden, ty där fins als inga vackra fraser.»

Därmed reste hon sig häftigt från stolen, skakade det stora hufvudet, så att håret slängde kring axlarne som en man, och slank med vaggande höfter ut ur rummet.

»Ah, mon Dieu, quelle sortie,» skrattade konsulinnan. »Man skulle nästan kunna tro, att hon inte är fullt normal... men det är hon väl inte håller, ty när man är kär, så är man alltid mer eller mindre besynnerlig af sig.»

»Är Anna Liberg kär?»

»Ja visst . . . upp öfver öronen.»

»Och i hvem, om man törs fråga?»

»I er naturligtvis — alla våra damers afgud.»

* * *

Vid borgmästarens ungarlsgillen låg konversationsrummet som ett förloradt paradiset för gästerna, ty värden var rädd om det fina, ljusa öfverdraget och de dyrbara mattorna. Man höll sig nästan uteslutande till matsalen, men dess stela prakt lade ej det ringaste band på uppsluppenheten. Man kände sig fullkomligt ogenerad. Man skrålade »helan går», etc. Man skrek och man skrattade; man skrattade och man skrek, allt under det att silfvergafflar blixtrade öfver smörgåsbordet liksom liar öfver ett skördefält. När man sent omsider blifvit mätt, dukades bordet af, och där ställdes fram en väldig, japansk bål, hvilken garderades af hela batterier konjak och punsch. Som en tjocknande dimma lägrade sig cigarröken öfver ansikten, hvilka flammade upp allt starkare och starkare för hvar minut. Och innan midnatt bröt in, måste vanligtvis en eller annan af gästerna bäras ut i serveringsrummet.

Borgmästaren själf var ingen föraktare af glaset, tvärtom, men han gled aldrig öfver gränsen, och det hände ibland, när tjuven och de

råa skratten blefvo örondöfvande, att han öfverfölls af vämjelse för sina stallbröder och kände god lust att sparka hela sällskapet nerför trap-porna.

Strax efter bosättningen i Gustafsvik hade Hallner fått till städerska en ung bondflicka, hvars fågring väckte ett sådant uppseende, att hon kallades för borgmästarens vackra Elin.

När hon utträttade något ärende inne i rummet, följdes hon alltid girigt af Hallners blick, och när hon någon gång slog upp de mörka, tums-långa ögonfransarne, hvilka höllos blygt sänkta, sken det till under dem, och där växlades ett förstulet leende mällan herre och tjänarinna.

Umgängesvännerna, som märkte detta, brydde borgmästaren, men han sade, skrattande, att för husets pigor hyste han tillbörlig respekt.

En afton förde kapten Bogren, hvilken var så drucken, att han knapt kunde stå på benen, sin arm om Elins lif och ville kyssa henne, men då sprang Hallner upp från stolen och skrek med skälfvande stämma:

»Släpp henne, annars smäller jag till dig!»

»Hi... hi... hi,» fnittrade kaptenen och plirade med de små röda ögonen... »har kära bror redan törnat mot den galejan.»

Alla herrarne brusto i skratt och sneglade bort till borgmästaren, hvilken rodnade starkt, bet i läppen och svängde sig om på klacken.

Ute i staden talade man mycket om att Hallner och Anna Liberg skulle förlofvas, ty på sista tiden promenerade de ständigt tillsammans. Men så gjorde grosshandlare Liberg, Annas far, hvilken gäلت för halfmillionär, konkurs. Misslyckade spekulationer hade slukat upp hans förmögenhet. Tillgångarne voro så klena, att man med knapp nöd kunde få i hop ett 25:procentsackord. Med det obetydliga öfverskottet flyttade han ut på landet och etablerade en obetydlig minutaffär. Anna reste på en onkels bekostnad till Stockholm för att taga telegrafistexamen. Det riktigt skar borgmästaren i hjärtat, när den unga flickan räckte honom handen till afsked. Stackars liten, så blek hon såg ut, och hvad ögonlocken hängde svullna. Hon var alt bra förälskad i honom! Och det var inte så utan, att han fattat ett växande tycke för henne. En riktigt rar tös . . . vida öfverlägsen alla de andra flickorna. Men pengar måste hans blifvande fru föra i boet, ty han uthärdade inte att klabba med skuld under hela sitt lif.

Så snart fröken Liberg farit sin kos, slog borgmästaren sig i stället ut för Ebba Beckman, enda barnet till konsul Tobias Beckman, stadens solidaste affärskarl.

Knapt större än en tioåring var hon till växten, med öron och alla lemmar så späda som hos Tumme-Lisa, men de vidöppna, förgät-mig-ej-blå ögonen lyste så oändligt stora, att man ideligen tänkte: nu trilla de ut. Gustafsviksherrarne

funno henne förtjusande naiv, men Hallner tyckte, att hon var dum, irriterande dum.

På en bal hos konsul Heyers friade han — och fick ja; morgonen därefter erhöll han pappas och mammas hjärtliga bifall, och i kvällen, samma dag, regnade ner öfver Gustafsvik små kuvert, omslutande ljusröda velinkort, hvilkas guldbokstäfver brände in i nyhetshungliga ögon namnen:

Ebba Beckman

Albert Hallner.

Den natten var där häjdlös gråt och tandgnisslan i »de stummas läger».

När de nyförlofvade gjorde sin första promenad, rusade alla stadens damer fram till fönstren, mot hvilkas rutor de tryckte näsorna platta för att riktigt kunna se.

Borgmästaren, rakare i ryggen än vanligt, tittade småleende ner på fästmön, som hängde vid hans arm, med ögonen, de vidunderligt stora förgät-mig-ej-blå ögonen spelande omkring, fulla af öfversvinnelig salighet.

»Usch, hvad hon är ful,» snattrade de unga flickorna, »och så hon har spökat ut sig . . . hon klär sig så illa, att man kan gråta däråt.» Och så gråto de, men det var ej öfver den skrikande färgsammansättningen i Ebba Beckmans toalett, utan öfver försmådd kärlek.

De unga fruarna smilade närvöst:

»Stackars 'lilla Abbe', som nu också skall under äktenskapsoket!»

Mammorna slogo knyck på nacken.

»Vi hade aldrig trott, att borgmästaren var så simpel, att han ville sälja sig.» Och så predikade de för sina döttrar om guldets makt. Nu för tiden tjänade det till ingenting att vara vacker, dygdig och väluppfostrad, när man ej hade pengar.

Men flickorna på öfverblifna kartan sade aldrig ett ord, utan drogo blott djupa, resignerade suckar.

Bröllopet bestämdes först till sommaren, sedan till början af december, ty konsulinnan Beckman menade, att dessförinnan kunde hon omöjligt få hemgiften i ordning.

Åh, hvad det pratades om de förlofvade! Fästmön hudflängdes — Hallner därimot slapp tämligen helskinnad undan, ty man kunde ej länge harnas på en så älskvärd personlighet som »lilla Abbe».

Men så smög sig ut en historia, som höll på att störta afguden. Vackra Elin hade måst hals öfver hufvud flytta hem. Och nu var det ett förskräckligt beklagande af fästmön, hvilken skulle kastas i armarne på en så lättsinnig fyr som borgmästaren.

Det berättades, att fröken Beckman oförehappandes kommit ut i köket, då pigorna diskuterade skandalen. De hade vändt sig om vid en duns i golvet, och då hade de funnit fröken ligga likblek och afsvimmad. När hon återfått sansen, hade hon skrikit och gråtit som en van-

vettig och först lugnat sig en smula, då konsuln, som blifvit hemkallad från klubben, talat förstånd med henne.

Naturligtvis blef där ingenting af med partiet!

Man kunde knapt sofva om natten, så nyfiken var man på att få veta hvad morgondagen skulle bära i sitt sköte. Men till allas gränslösa förvåning syntes Ebba och Hallner följande dag på Storgatan, arm i arm, skrattande och konverserande, som om ingenting passerat.

Detta fenomen hade konsul Beckman åstadkommit med en diplomatisk fint. Han hade yttrat till den förtviflade dottern, att hon inte skulle bry sig det ringaste om pigsladder. Borgmästaren var fullkomligt oskyldig — den brotslige därimot Elins fästman, en styrman Andersson; det hade Elin själf talat om för sina bekanta. Denna underrättelse hade haft förträfflig värkan. Gråten hade så småningom afstannat, och med ett leende på läpparne hade hon somnat in. När Hallner på morgonen infunnit sig för att hämta Ebba till den sedvanliga promenaden, hade konsuln dragit honom in i sitt rum och berättat hvilket uppträde där varit föregående dagen, och så hade han hviskat i örat på den ömsom rodnande, ömsom bleknande borgmästaren:

»För att få bukt med den lilla fjollan måste jag säga, att en styrman Andersson var förföraren. Jag tviflar alldeles inte på din oskuld, men 'qui s'excuse, s'accuse', som det heter, och därför ansåg jag en liten nödlögn vara bästa

medlet att slippa från hela historien. Och för öfrigt kan den där nödlöggen ej skada någon, ty Andersson heter ju hvar och hvarannan styrman. Och hoppas jag, att du, i fall Ebba frågar dig, säger det samma som jag. Styrman Andersson — kom i håg det!»

Borgmästaren, hvilken under hela natten grubblat på hvad han skulle yttra, om Elins resa komme på tal, hade med glädje accepterat konsulns idé, och då Ebba med sänkta ögon hviskande sport hvem som var skuld till Elins olycka, hade han helt tvärsäkert svarat: styrman Andersson, hennes fästman! Och så hade hon kyst honom, och så hade de frukosterat, och efter måltiden togo de en promenad.

De talade om bröllopstrippen. Ebba ville helst till Paris; borgmästaren helst till Italien. Men för att slita hvarje tvist föreslog Hallner, att de skulle fara först till Paris — sedan till Italien. Och det blefvo de öfverens om...

Tack vare konsul Beckmans finurlighet, utpekades nu mera nästan enhälligt styrman Andersson som förföraren, men då man beklagligtvis ej kunde få rätt på den där olycksalige sjöbjörnen, öste man i stället sin vredes skålar öfver pigorna. Och vid alla kafferep blefvo de stackars tjänstehjonen brända på bål, men ur askan flög borgmästaren fram, ren som en ängel och med en martyrgloria kring hjässan.

I slutet af april inträffade Hallners födelsedag. Matsalsbordet var öfversålladt med kostbara buketter, blommor, tårtor och alla slags grannlåter. Fästmän uppvaktade med ett par broderade tofflor. Han öfverflödade af tacksamhetsbetygelser, men inom sig förbannade han damernas toffelmani, ty i garderoben skyldrade åtta par, som han aldrig stuckit sina fötter i.

Först efter klockan fyra aflägsnade sig den sista gratulanten.

Borgmästaren gick in i sängkammaren för att kläda sig till middagen, som konsul Beckman skulle ge till hans ära. När han stod borta vid toalettspiegeln fastnade hans blick vid några vissnade violer, som hängde sig ut öfver ett blomsterglas. De violerna hade Anna Liberg skänkt honom förra födelsedagen. Hvad han blifvit glad för den där lilla buketten, ty violer voro hans älsklingsblommor. Och när han tackade för hennes fina uppmärksamhet, hur strålade inte hennes själfulla ögon. Hon var alt bra verlíebt i honom på den tiden — nu var han väl glömd. Han skulle gärna bytt ut alla jättebuketterna inne i matsalen mot ett enda fång af doftande violer.

Han ryckte till sig den hvíta halsduksrosetten och skulle just sno gummiöglan om skjortknappen, då det knackade.

»Stig in!»

Det var Kersti, hushållerskan.

»Hvad vill Kersti?»

»Där ä' en gumma där ute i köket, som vill tala med borgmästaren.»

»Jag har inte tid nu. Säg till henne, att hon kommer igen i morgon.»

»Jag fråga' henne, om hon inte kunde vänta tills i morgon, men då sa' hon nej.»

»Så får hon göra hvad fan hon vill. Klockan är strax half fem.»

»Det ä' nå't mycket angeläget, sa' hon.»

»Mycket angeläget! Det säga de alltid. Hvad är det för en människa?»

»Det ä' visst Elins mor.»

»Elins mor... hm... bed henne stiga in.»

Efter ett kort uppehåll ljöd en svag knackning. Borgmästaren skyndade bort och öppnade, och in trädde i strumpsockorna en liten gråhårig kvinna.

»God dag,» sade hon med tunn, gnällande röst och räckte borgmästaren sin hårda, skrumpna hand.

»God dag, mor.»

»Han får ursäkta mej, att jag stör.»

»Skadar inte... hm... hvad vill mor?»

»Hm... jag skulle bara hälsa borgmästaren från Elin.»

»Tack. Hur är det med henne nu för tiden?»

»Jo, hon har det godt, stackarn,» sade gumman och suckade. »Hon tala' så mycket om borgmästaren den sista da'n.»

»Den sista dagen — hvad menar mor?»

»Åh, jösses, hon dödde i går...»

Hallners ansikte vardt så hvitt som halsduksrosetten, hvilken han vred och vände mällan sina smala fingrar.

Gumman lyfte upp snibben af sitt svartprickiga förkläde och började gnida ögonen därmed.

»Ja så, Elin är död,» mumlade borgmästaren och drog en djup suck. »Hvad var det för sjukdom?»

»Åh, när barnet kom till världen, gick där nånting i olag, sa' barnmorskan. Åh, hon hade så svåra plågor, stackarn...»

»Och barnet?»

»Det lefver,» sade gumman och lät förklädesnibben falla ner. »En stor, gällande here, ser han, vägde tie marker...»

Det blef en lång, för Hallner pinsam paus, hvilken äntligen bröts af gumman.

»Far sa', att jag skulle gå hit och be borgmästaren om en smula hjälp till begrafningen. De pängarne, som Elin fick, när hon flytta' härifrån ä' redan slut, ser han. En farlig hop gaf hon Anders, heren vår, när han reste till Amerika, ser han... ja, hon såg då rakt inte på styfvern, ser han. Åh, jösses, borgmästaren kan inte tro så'n sorg vi haft af den heren! Och så fick barnmorskan femtan daler... och så...»

»När skall hon begrafvas?»

»På söndag... vi vill så gärna, att hon ska' få en hederlig begrafning, stackarn.»

Borgmästaren gömde hufvudet i händerna.

»Hon gjorde oss stor sorg och skam med barnet, men det förlät vi henne, för hon va' alltid så skickelig mot oss.»

Hallner lät händerna glida ned från ansiktet och slank bort till byrån, hvars öfversta låda han drog ut. Där letade han fram en hundra-kronesedel, som han räckte gumman.

»Var så god, mor lilla!»

»Åh, Gud välsigne honom,» utbrast den gamla kvinnan och prässade sina vissnade läppar mot borgmästarens hand.

»Ingenting att tacka för, mor lilla.»

»Och nu får jag säga ajöss,» mumlade gumman, sedan hon stoppat den skinnpung, hvori sedeln gömdes, innanför tröjan.

»Adjö, mor lilla . . . hm . . . men vänta litet — tänker ni behålla barnet?»

»Ja, det får vi väl, fast vi har smått om det. Far, han fick det ena benet afslaget i fjor, när han fälde timmer, så han kan inte ta sig för nå't ordentligt. Sitter och gör träskor, men det betalar sej klent.»

»Ja, det kan jag väl tro.»

»Och så dricker han opp det mästa af förtjänsten. Åh, borgmästaren kan inte tro ett så'nt svin han ä'.»

»Bränvinet är en förbannelse,» sade Hallner och snodde den ena mustachen.

»Ja, ä' det inte, det?» skrek gumman, och sedan hon snutit sig med fingrarne tillade hon:

»jag väfver mattor, men det betalar sig också klennt.»

»Hm... jag vill naturligtvis ej, att ni ska' ha pojken för ingenting. Om jag ger er... hm — femhundra kronor, är ni då nöjda?»

Gumman spärrade upp ögonen på vid gafvel.

»Åh, jösses; femhundra riksdaler, det ä' alt vackra pängar, det.»

»Jag har inte inne så mycket för tillfället, men i morgon skall jag skicka dem ut till er — hvar är det, ni bor? Jag har glömt bort det.»

»I Stigsmåla... fråga efter träskomakare Ola Persson, så kan hvar enda kristen själ peka ut huset — men hör nu, borgmästaren lille, låt inte gubben få fatt i pängarne, för då ryker de snart.»

»Nej, budet skall lämna dem åt mor själf.»

»Tack för det, borgmästaren lille. Och nu ajöss med honom,» sade gumman och kyste borgmästarens hand upprepade gånger.

»Adjö, mor lilla... men hör nu — vänta litet... Om pigorna... hm... spörja ut mor, hm, så behöfver mor inte nämna någonting om hvad som passerat här inne... hm... mor kan ju säga, att mor ville be om rättighet att öppna träskohandel, hm, här i staden. Och fråga de hvem som är — far till barnet, hm, så kan mor säga, hm... styrman Andersson.»

Gumman blinkade.

»Åh, borgmästaren behöfver inte va' rädd, för jag ska', min själ, veta hålla munnen på mej.»

Hallner grep om silfverringklockan på nattduksbordet och ringde ett slag, och när Kersti trädde in, sade han till henne:

»Gif gumman där litet mat i köket.»

»Ska' ske,» sade Kersti och bad den gamla kvinnan följa sig.

Så snart ljudet af de tassande stegen dött hän, stötte borgmästaren ut en suck af lättnad. Usch! hvad kärigen var klibbig om fingrarne! Han gick bort till kommoden och tvättade händerna. När han torkade dem, gol göken i schweizeruret fem. Kors för tusan, nu kom han för sent till middagen! Drog skyndsamt fracken på sig, fäste halsduksrosetten och kastade en sista mönstrande blick i spegeln. Se så, nu var han ändtligen färdig!

När han störtade in i konsul Beckmans tambur, fann han hvarenda spik belamrad med ytterplagg och hufvudbonader. Han slet rocken af med ett par kraftiga ryck och stod just och grubblade hvar han skulle lägga den, då Ebba kom flygande ut från sitt rum.

Han böjde sig ner och kyste henne.

»God middag, min ängel.»

»God middag, Albert. Så sent du kommer. Mamma är utom sig för ditt långa dröjsmål.»

»Jag fick besök af rådman Olsson — den igeln slipper man aldrig ifrån,» sade borgmästaren och slungade först rocken bort i ett hörn och lät sedan hatten följa efter.

»Ja, det är den odrägligaste pratmakare man kan råka ut för,» sade Ebba, purrande till luggen framför spegeln.

Borgmästaren letade fram ett par ljusgula handskar ur frackskörtet och började dragad dem på.

»Hvad tycker du om min nya klädning?» sporde Ebba och trippade bortåt golfvet ett slag, så att det långa släpet frasade efter henne. »Är den inte vacker?»

»Förtjusande,» svarade Hallner utan att lyfta ögonen från handskarne, hvilka voro så små, att han knapt kunde prässa fingrarne i dem.

»Modärnaste kulören,» sade Ebba och vände hufvudet halft mot honom. »Alla flickorna äro rent betagna i den.»

»Det är inte att undra på,» mumlade borgmästaren, som småsvärjande sökte knäppa handskarne.

»Skall jag hjälpa dig?» frågade Ebba och ilade fram till honom.

»Ta—ack, du... men jag tror nog, att det går din hjälp förutan, — se så, nu gick det ändtligen!»

Och först nu gled hans blick mönstrande öfver fästmön, hvilken stod midt imot honom och småleende vred sitt guldarmband kring den smala handleden. Herre Gud, hvad klädningen satt illa, och hvad den missprydde! Hennes sjukliga hy såg ännu krankare ut i återskenet från det lilafärgade tyget.

Någon tog i salsdörren. Ebba spratt till och rusade pilsnabt in i sitt rum. Det var blott rådhusvaktmästaren Friman, som uppenbarade sig i dörröppningen. Så snart han fick syn på Hallner, drog han sig vördnadsfullt tre steg till baka och, sänkande den silfverhåriga hjässan mot golvet, lät han sin chef passera förbi in i salen. Utan att besvara den ödmjuka hälsningen gick borgmästaren med högburet hufvud rakt fram till värdinnan, för hvilken han bugade sig med den vårdslösa elegans, som ungherrarne i Gustafsvik förgäfves sökte efterapa.

Räckande Hallner sin rödfnasiga hand, hvars köttiga fingrar voro öfversållade med blixtrande ringar, hväste konsulinnan fram mällan de smala, utstående tänderna:

»Välkommen — bättre sent än aldrig.»

Strax efter det borgmästaren anländt, förklarades bordet serveradt.

Man satt till bords, ty gående middag ansågs ej längre comme il faut.

Små velinkort, prydda med herrskapet Beckmans initialer upplyste om rätternas namn och vinernas. Hvilket öfverflöd på mat och dryck!

Vid ena ändan af bordet tronade konsul Beckman med fru — midt imot dem suto Hallner och hans fästmö.

Vinet och värmen förlånade snart åt borgmästarens bleka kinder en skär rodnad.

När den oändliga raden af smäckra spetsglas blifvit fylld med skummande champagne,

slog värden silfvergaffeln mot sitt glas och reste sig upp. Och så höll han ett långt, hackigt tal till borgmästarens ära, ett tal, hvars många loford stodo i superlativus.

Hallner, hvilken under måltiden låtit vinet forsa ner i sitt torra, glödheta svalg, kände sig nu vid desserten tumlande yr. Det dånade för öronen, som om han lagt nacken midt bland rasande bränningar, och för hans blick hängde en gulgrå dimma, genom hvilken ljusen på bordet skymtades som blodröda fläckar... Men så gled tjockan undan, liksom täckelset för en teater, och han skådade ett halfskumt grafkor. Midt på golvet höjde sig en sarkofag af kolsvart marmor, och där uppe hvilade en hvitklädd kvinnogestalt. Underkroppens konturer smälte samman med väggens grådaskiga färgton; barmen, öfver hvilken de stora händerna lågo hopknäpta, och den långa, kraftiga halsen aftecknade sig med svaga linjer, men profilen af det vaxgula anletet sprang fram med siluettens skärpa i det gyllene sken, som silade sig ned från en glugg bakom hufvudgården... Se — det var Elin, hans forna tjänsteflicka, som sof sin sista sömn där uppe i den praktfulla sarkofagen!... Hur hade man haft råd till slik furstlig ståt?... O, hvad munnen blifvit härjad af döden, den daggfriska, karminröda munnen, hvilken han så ofta öfverhöljt med brinnande älskogsskyssar! Blåbleka, skrumpna, liksom förbrända, öppnade sig läpparne på vid gafvel... Och se — in och

ut krälade myriader af maskar, dessa veder-
värdiga likplundrare! . . . Men så smög sig natten
fram, svepande hela grafkoret i ett stjärnlöst
domedagsmörker . . . Alt vekare och vekare ljud
bränningarnas sorl; till sist kom det lent som
suset i en snäcka . . . Men så skar ett hvinande
skri genom luften, ett sådant närvslitande skri,
som han blott en enda gång i sitt lif hade hört
— den kvällen, då syster hans blef förlossad från
sin förstfödde — och strax därefter följde ett
långt, långt kvidande; det lät, som om ett grå-
tande barn hade lutat sig mot hans sköte . . .
Men så sköljdes klagoljuden bort af skrällande
hip-hurrah-rop . . .

Borgmästaren spärrade upp ögonen — Gud
ske lof, ruset hade nästan svunnit — och såg
konsul Beckman närma sig med lyft glas. I
hans hälar trampade värdinnan, och efter henne
kommo gästerna troppande.

Småleende klingade Hallner först med värd-
folket och sedan med alla de främmande.

»Du måste hålla ett litet tal, Albert,» hvi-
skade Ebba, när man åter satt sig ner.

»Kan inte,» svarade borgmästaren och klämde
sönder en krakmandel.

»Visst kan du, om bara du vill . . . Åh, Abbe
lille, gör det för min skull.»

»Nå väl då . . . för din skull . . .»

»Tack!»

Med små närvösa ryck sönderplockade han
en klase konfektrussin, och när detta sent om-

sider var undanstökadt, grep han om en knif och lät den klämta mot halsen af en champagne-flaska.

»Borgmästaren skall hålla tal! Borgmästaren skall hålla tal!! Borgmästaren skall hålla tal!!!»

Efter dessa utrop här och hvar bröts den bullrande konversationen af, och det blef stilla i den väldiga salen, så dödsstill, att Ebba tyckte sig kunna höra sitt hjärta slå.

Ett par sekunder satt Hallner kvar på sin plats, orörlig, blundande, som om sömnen plötsligt smugit sig öfver honom, men så dök han häftigt upp från stolen, snodde de smala fingrarne om foten af sitt glas och riktade sina fuktiga ögon mot ljuskronan, hvilken gnistrade som en kaskad af diamanter.

»Mina damer och herrar! 'Bättre tiga än illa tala', säger ordspråket... men trots medvetenheten om min oförmåga på en Demostenes' fält... djärfs jag likväl att såsom orator påkalla eder uppmärksamhet... därtill manad, hm... af tacksamhetens röst, hvilken i detta ögonblick ljuder starkare i mina öron än kloketens... Första dagen jag kom till detta samhälle motogs jag med vänlighet... och sedermera har jag vid mångfaldiga tillfällen... ej blott i detta hem, hvarest jag valt min blifvande brud, utan öfver alt... fått röna så talrika och stora bevis på godhet och kärlek, att jag känt mig både öfverraskad och rörd... Kunde offerandet af mitt unga lif återskänka vår lilla vackra stad dess

blomstrande hälsa . . . så skulle jag utan tvekan . . . ja, med gladt mod . . . låta mina ådrors flöden rinna bort i sanden . . . hm — men nu . . . då slik ärofull död ej förunnas mig . . . offer jag i stället, hm, alla mina krafter åt stadens bästa . . . sökande, efter hvad i min makt står, hindra det onda, som de sista årens vargatid dragit med sig . . . och hoppas jag och tror, att försynen snart skall hugsvala med ljusning och framgång i alla förhållanden . . . Med hjärtat öfversvallande af tacksamhet höjer jag min bågare och utbringar en skål för Gustafsvik och dess älskvärda invånare. Lefve Gustafsvik och Gustafsviksborna, lefve de, hip!»

»Hurrah!»

»Hip, hip!»

»Hurrah, hurrah!»

»Hip, hip, hip!»

»Hurrah, hurrah, hurrah!»

Handklappningar, bravorop och stormande jubel . . .

Konsulinnan Beckmans förargelse öfver borgmästarens sena ankomst hade stigit till fullkomligt ursinne, då dessertens tillämnade praktnummer bars in, ty det öfverdådiga tämplet af olika slags glace och mandelkransar hade värmen förvandlat till en gulröd sjö, i hvilken de ringformiga kakorna simmade som lifräddningsbojar. Men Hallners lysande tal lugnade hennes upprörda känslor, och när hip-hurrahskränet tonat bort, seglade hon småleende fram till hedersgästen

och tryckte sina mulatläppar med sådan kraft mot hans fint skurna mun, att det riktigt small i salen.

Alla damerna suckade. Tänk, om de fått vara i konsulinnans ställe! Att kyssa borgmästaren, det smakade nog tusen gånger bättre än både glace och russin och mandel.

* * *

En dag i slutet af September var rådhus-salen i Gustafsvik fullpackad med folk, hvilka trots den kväfvande hettan uthärdade mål efter mål, ty alla ville öfvervara ransakningen med Svarta-Katrina, som stod anklagad för att ha misshandlat ett fosterbarn så svårt, att döden följt.

Då sent omsider Svarta-Katrina fördes in af en vaktkonstapel, riktades alla ögon mot den anklagade. Det var en lång, mager, kutryggig, mörkhyad kvinna. Den slöa blicken gled öfver den hviskande folkhopen, och ett småleende lade sig kring de tunna, hopbitna läpparne, ett småleende, som satt kvar, medan borgmästaren under dödstystnad läste upp anklagelseakten. Sedan detta var undanstökadt, sköt han pappersarket åt sidan och uppmanade Svarta-Katrina att redogöra för sina lefnadsöden...

Häftande blicken fast vid spetsen af den vänstra skon började hon berätta. Rösten var så dof och entonig, som om hon läst öfver en läxa.

Hon var född 1849 eller 1850 — hon kunde ej så noga säga hvilket — i Asperyd, Lönnhofda församling. Mor hennes hette Anna Larsson. Fadern viste hon inte namnet på, men någonting fint var han, det hade mor hennes sagt flerfaldiga gånger.

»Då mor blef med barn brydde han sej inte mer om henne, och i det fallet va' han lik så många andra fina herrar...»

»Inga reflexioner,» sade borgmästaren kärft, »håll er bara till saken!»

»Mor skämdes så fasligt öfver olyckan hon råkat ut för... och därför så flytta' hon hit till sta'n, när jag väl kommit till världen. När jag va' fyra år, gifte hon sej med en sjöman, som hette Blad... Under första långturen skicka' han hem stora pengar till mor... under andra knapt en skilling... under tredje rakt ingenting... och till sist blef han ledsn på sjön och gick här hemma och bara rökte pipa och drack opp hva' mor förtjänte... och så till på köpet slog han henne både gul och grön... och mej banka' han också... När jag va' nio år, så dödde mor... Far, som nu inte hade nå'n att suga längre, gick då till sjös — och jag kom på fattighuset... Där va' jag tills jag läst mej fram för prästen... Så fick jag plats hos en konsul, men herrn låt mej aldrig va' i fred... och då frun en dag kom på oss, när han kyste mej, så blef hon ilsken och körde mej på porten och ville inte ge mej orlofssedel... och utan

en så'n ville ingen fästa mej . . . Så hyrde jag mej ett litet rum på Prinsgatan och sydde linsöm, men så blef jag sjuk, och så kunde jag inte betala hyran, och så kasta' de mej ut, så snart som jag hunnit krypa opp ur sängen . . . Hela den da'n strök jag omkring på gatorna, och fast jag va' så hungrig, att tarmarne skrek, så skämdes jag för att tigga om hjälp — och om natten låg jag hos en norsk kapten, som va' full . . . och från honom stal jag en guldklocka till mat och logi . . . men när jag skulle pantsätta den, så tog polisen mej . . . och så fick jag kost och rum på fängelset här . . . Och när jag äntligen sluppit ut, så slog jag mej i slanger med en skärslipare, och med honom flacka' jag kring land och rike i många herrans år . . . Han hade skrapat i hop lite pängar, och dom gaf han mej, kort innan han kola' af . . . och för de pängarne köpte jag mej ett litet hus nere i Näset . . . och så försörjde jag mej med att fostra opp barn . . .»

Svarta-Katrina drog andan ett slag och flyttade blicken från spetsen af den vänstra skon till spetsen af den högra.

»Det ä' en evig lögn,» fortfor hon och rösten steg upp i gäll diskant, »att jag fördärfvat Johannes — det ä' en evig lögn, nådig domare, som folk spridt ut för att få mej ur vägen . . . Ja, kan han tänka sej, nådig domare, alla människor där nere i Näset menar, att jag har onda ögon, och slår fisket fel eller händer nå'n annan olycka, så ger de mej skulden därför . . .»

Vittnena kallades nu fram. Det var en ung, kraftigt bygd sjömanshustru och hennes gamla mor, hvilka båda bodde i Svarta-Katrinans hus.

Med skälfvande stämma svuro de vittneseden, och så berättade de bredt och omständligt hvad de hade att omförmåla. Det var ohyggliga saker, som kommo i dagen. Svarta-Katrina hade behandlat barnet på det mäst barbariska sätt, sedan modern dött. Fadern, hvilken lämnat pengar en gång för alla, hade aldrig sett till det...

Borgmästaren var likblek och svetten pärlade i stora droppar fram på pannan.

»Hvad har den anklagade att svara härpå?» sporde han och stirrade med stel blick upp i taket, hvars plussiga, rödkindade rokoköänglar grinade lika besatt som alltid.

»Det ä' lögn, säger jag... en evig lögn altsamman. Jag har hvarken svält eller slått pojken.»

»Men läkareattesten intygar, att såret vid tinningen förorsakats af ett starkt slag.»

»Kan väl va' — men det slaget har jag, min själ, inte gett honom. Jag skicka' honom ut i vedbo'n för att hämta bränne... och så har han väl ramlat omkull och stött sej, för när jag träffa' på honom, så låg han framstupa midt ibland vedträen.»

»Ha vittnena något att säga om den där vedbodshistorien?»

Gumman teg, men sjömanshustrun svarade ja.

»Nåh, så berätta då!»

Svarta-Katrina sneglade bort till sjömans-hustrun, hvilken, efter att ha harklat sig, upp-lyste om följande:

»Samma dag, som pojken fans död i vedbo'n, stod jag så där klockan fem vid brunnen och hala' upp vatten. Då kom Katrina ut på gården med Johannes, som gallskek och bad om förlåtelse. 'Hva' har den stackarn gjort?' sa' jag. 'Den djäflungen har stött sönder min nya kaffekanna,' sa' hon, och så släpa' hon pojken in i vedbo'n... Hva' de hade för sej där inne, det har jag då rakt ingen reda på, men jag hörde pojken jämra sej alldeles förfasligt... När Katrina kom ut igen va' hon ensam. 'Nu sitter den rackaren i mörk arrest,' sa' hon. 'Och där ska' han sitta tills det blir kväll. Behöfver mor Nilsson nyckeln till vedbo'n, så ligger den inne hos mej, för, ser mor Nilsson, låter jag den sitta i, så släpper nå'n af grangårdens pojkar ut Johannes, och så rymmer han sin kos, och så får jag leta sta'n rundt efter honom.' Och därmed gick hon in till sitt — och jag till mitt... Sent på kvällen, när jag satt inne och spann, hörde jag Katrina tjuta ute på gården. Jag undra' då hva' som stod på och gick ut. 'Hva' står på?' sa' jag... 'Åh, jösses,' sa' hon, 'pojken har visst råkat ut för en olycka där inne i vedbo'n,' sa' hon. Och så bad hon mej gå där in, för hon tordes inte... I förstningen va' jag lika-som lite haj, men så tog jag Gud i hågen och

steg på... Strax vid dörren låg Johannes framstupa och orörlig som en sten. Jag lyfte opp honom och bar honom in till mitt. Synen va' full af blod, ögonen stela och händerna kalla som is — han va' död...»

»Såg vittnet några blodfläckar på den anklagades kläder?» sporde borgmästaren.

»Ja,» sade sjömanshustrun, sedan hon betänkt sig några minuter, »när Katrina tala' om, att hon läst pojken in i vedbo'n, så märkte jag på hennes förklä' en lång strimma som af blod.»

»Hvarifrån kom den blodfläcken?» sporde borgmästaren och vände sig mot Svarta-Katrina.

»Från tummen... jag skar mej på yxan, när jag gensköt pojken, som ville löpa sin väg.»

»Hvilken tumme var det, som blef skadad?»

»Den högra.»

»Den högra... men där syns ju inte det ringaste sår.»

Svarta-Katrina lyfte upp handen och mönstrade tummen.

»Ja, nådig domaren har värkligen rätt,» sade hon småleende och lät handen glida ner till sidan — »där syns inte det ringaste sår... men, ser nådig domaren, jag la' strax spindelväf på det... och stort va' det inte håller... men midt i fingerblomman va' det, annars hade det väl inte bloat så förfasligt.»

Det blef en lång paus, under hvilken ingen vågade draga andan, och så djup var tystnaden, att då rådman Olsson snöt sig, smattrade liksom en fanfar genom salen.

»Vill . . . den . . . anklagade . . . ej . . . lätta . . . sitt . . . samvete . . . med . . . en . . . bekännelse?»
sporde borgmästaren, och hvart ord hade klang af en hvinande bågsträng.

»Jag har ingenting att bekänna,» sade Svarta-Katrina och såg Hallner stint i ögonen, »rakt ingenting. Jag ä', det vet Gud, så oskyldig som det barn, som föddes i natt.»

»Ha vittnena något att tillägga?» sporde borgmästaren.

»Nej,» sade båda kvinnorna.

Sedan frågade han stadsfiskalen om han hade något yrkande att framställa, och uppsköts på dennes begäran målet till nästa rättegångstillfälle. Därmed slutade förhandlingarna för den dagen.

Folkmassan rymde ut salen. Under det att den böljade nerför de smala trapporna, fingo de återhållna känslorna luft, och där ljöd ett sådant brus, som då nordostvinden ligger på och slungar bränningarna högt öfver stenfördämningen nere vid Näset . . .

»En fräck kona,» utbrast rådmän Olsson och tog sig en pris. »Ska' vi ha oss en Ljunglöfvare?» tillade han och räckte silverdosan åt borgmästaren.

»Ne-ej . . . tack,» stammade Hallner.

»Mår inte bror riktigt bra?» sporde rådmannen och gömde sin långa näsa i en eldröd, snusfläckig näsduk.

»Nej . . . här är så förbannadt kvaft,» utbrast borgmästaren och slog upp ett fönster så häftigt att rutorna klirrade . . .

Vid middagsbordet åt han knapt någonting, men drack ut hela buteljen rödvin. Så fort han lämnat matsalen, kastade han sig på en chäs-long, och där låg han ända tills Kersti tassade in och sade ifrån, att kvällsmaten var i ordning. Oupphörligt skådade han framför sig en liten blek, blodig varelse — barnet, som Svarta-Katrina slagit till döds, och hvar gång den skräckinjagande synen stod för hans ögon, kom han att tänka på sitt eget barn. Var det i själva verket inte ett brott — ett onaturligt brott — att kasta sitt barn ifrån sig blott för att undslippa en mängd med obehagligheter? Om ändå Elin lefvat, så hade nog hon vårdat sig om pojken, men hvem kunde lita på de gamle? Gubben var ju en fyllbult och karingen såg riktigt otäck ut . . . Men hvad skulle väl folk säga, om han tog pojken hem till sig? Ah, de skulle kalla honom för en galning — och så skulle de stena honom. Än se'n! Deras dom föraktade han, och efter ömhetsbetygelser så häjdlösa, att de äcklade, skulle vredesutgjutelserna komma som en behaglig omväxling. Och Ebba? Åh, hon skulle säga, att han handlat som en hederlig karl, och så skulle hon älska honom mera än förut. Visserligen var hon en smula enfaldig, kokett och fåfänglig, men hennes hjärta var godt som guld.

Han erinrade sig så tydligt två scener från den tid, då »James Grown» — ett hittebarns historia — stod som följetong i Gustafsviks-Posten.

Då hon slutat första kapitlet, hade hon sagt: »Jag begriper inte, hur miss Edith kunde ha hjärta att sätta ut sitt barn i villande skogen.» Han hade urskuldat den unga guvernanten. »Hon var af en fin familj, och earlen hade ju öfvergifvit henne.» Då hade Ebba rest sig upp och med flammande ögon utbrustit: »åh, hvad jag hatar den där earlen! En riktig skurk, som skulle hängas, om jag finge råda!»

Och så någon tid därefter hade hon frågat, om han läst följetongen för den dagen. Nej, det hade han inte hunnit med. Då hade hon jublat: kan du tänka dig, earlen har blifvit skjuten i hjäl af James' morbror. Rätt åt den uslingen, eller hvad? Men det kunde man också vänta, ty det onda får alltid sitt straff. Då hade han kyst henne och sagt: »i böckerna, ja — men inte i lifvet!»

Han ångrade nu, att han ljög den där gången hon sporde hvem som bragt Elin i olycka, men ansvaret för denna lögn hvilade lika mycket, om inte mer, på konsul Beckman, ty konsuln nästan tvingade honom att säga: styrman Andersson.

* * *

Följande dagen — som var en söndag — satt borgmästaren i en droska, hvilken skulle föra honom till Stigsmåla, ty under natten hade hans beslut att taga barnet hem till sig vunnit fullkomlig stadga.

Det var tidigt på morgonen, då han åkte genom staden.

Gatan låg nästan folktom i den grådaskiga dagern — endast en och annan piga, på väg till Mobergs källa, släpade benen efter sig på trottoaren. Träskornas klask mot stenarne och skramlet med vattenämbaren voro de enda ljud, som störde den djupa stillheten öfver alt. I alla fönster nerrullade gardiner, för alla bodar luckor, hvilket gjorde, att husen sågo så liflösa ut, som om de plockats fram ur en leksaksask.

När de två sista husen passerats, kände Hallner sig befriad från den tryckande oro, som snört samman bröstet.

Ett stycke till vänster låg stationshuset. Det sken i de stora fönstren; lokomotivet stönade, och han såg en tjock, svart, gnistsprängd rökpelare skära genom den svagt disiga luften.

Till höger aftecknade Systerbärgen sina mörka profiler mot den blekröda himlen.

Midt imot rullade landsvägen sig ut som en ljusstrimma mällan de gråbruna fälten.

Det klarnade alt mer och mer. Det tycktes skola bli en vacker dag. Sparfvarne skreko i de halft aflöfvade popplarne. Häftiga vindstötar kommo strykande fram öfver de kala åkrarne

och slogo cigarröken in i ansiktet på honom. Han kastade cigarrstumpen från sig. Den föll i en bred pöl, där den hväste till och slocknade. Åh, hvilken härlig luft! Han spände upp munnen och vidgade näsborrarna. Den värkade som spanskt vin. Han blef yster och glad och började gnola en munter slagdänga. Hästarne trafvade bra. Den ena stugan efter den andra flög förbi, och ur skorstenarne hvirflade en gulröd rök, som än steg rakt upp, än kröp långs takåsen. Halfnakna ungar tryckte näsan platt mot fönstren eller stodo i dörröppningen och stirrade på det fina ekipaget, hvars nysilfverbeslag glänste i solskenet.

Då de kommo till Andrarum, fylles luften af dallrande klang från den nickande, rödmålade klockstapeln. Det var åttaringningen. Vid kyrkogårdsmuren stodo några barbenta pojkar och kastade knapp. När de fingo syn på ekipaget, rusade de fram och gnölade om en slant. Borgmästaren tog upp en hand full småmynt, som han strödde ut på vägen. Pojkarne slängde sig ner på magen och delade bytet under slagsmål och skrik, men en liten pojkvasker tycktes ha fått brorslotten, ty han reste sig plötsligt upp och kilade blixtsnabt in på kyrkogården, följd i hack och häl af sina kamrater. Öfver kors och grafvar susade den vilda jakten och försvann till sist bak den hvitmenade kyrkan. Till en början skrattade Hallner hjärtligt åt trasvargarne, men skrattet dog bort, när han tänkte på det

sorgliga öde, som säkerligen väntade dem, och med en melankolisk suck öppnade han det broderade cigarrfodralet och tände en ny »La Modesta». Den sista stugan i byn gled förbi, och vagnen rullade fram mällan rödaktiga gräsmarker, där några magra getter betade. Långt borta till höger syntes en mörkblå strimma. Det var Linneboda skog. När de kommo till vägskalet, svängde ekipaget åt höger. Marken började bli backig och stenig. Kusken släpte efter tömmarne, så att hästarne saktade farten. Skogen ryckte alt närmare och närmare. Snart hade de träd på båda sidor — präktiga bokar, som bredde halfskymning öfver den smala stigen. Kråkorna lyfte sina tunga vingar och flögo, hest kraxande, upp mot den blå himlen. De allvarliga bokarne aflöstes så småningom af lifliga björkar, som sträckte sina silfverhvita stammar ut öfver vägen, daskande till kusken med de långa, gulprickiga vipporna. Men så glesnade skogen alt mer och mer. Då och då trängde vinden fram mällan öppningarna, hvirflande upp i luften de citron- och orangegula löf, hvilka betäckte marken i stora högar, för att sedan låta dem dala ner som ett rägn af guldstycken.

»Ha vi långt igen?» sporde borgmästaren, trött på att betrakta de härliga naturscenerierna.

»En mil ungefär,» ljöd det från kuskbocken.

»Så långt!» suckade borgmästaren.

»Men nu få vi alt låta kräken pusta ut ett slag,» sade kusken, »de satans backarne ta annars lifvet af dem. Ptro!»

Därmed stannade han de svettdrypande hästarne. Sänkande nosarne mot jorden och nickande med hufvudena läto de andedräkten i hvita pelare strömma ut genom de skälfvande näsborrarne.

Borgmästaren packade upp sin matsäck. Hvad supen smakade godt — och maten se'n! Under hela den föregående dagen hade han knapt förtärt en bit. Den ena smörgåsen efter den andra smälte bort mällan tänderna. Han skulle ensam kunnat tömma hela matsäcken, men han rördes af kuskens snåla ögon, som tycktes räkna hvar enda tugga, och gaf honom därför rästen af smörgåsarne.

»Skall det vara en liten snaps?» sporde borgmästaren, hvilken lade märke till att körsvännens blickar hakade sig fast i bränvinsflaskan.

»Ja, jag säger tack!»

Borgmästaren räckte honom bränvinet och ville äfven lämna glaset, men kusken gjorde då en afvisande åtbörd.

»Inte nå't fjäsk,» sade han, satte flaskan till munnen och länsade den i ett enda drag.

»Det smakade, hvad?» sporde borgmästaren skrattande.

»A-a-ah . . . det smaka' patent,» stönade kusken och slickade sina knävelbårar à la Viktor Emanuel. Och därefter expedierade han med beundransvärd hastighet sex smörgåsar ner i det stora gapet.

Sedan hästarne hvilat ut, steg kusken upp på bocken och snärtade till dem — och så bar det å stad igen.

Skogen upphörde snart, och i stället bredde vidsträckta ljunghedar sig ut på ömse sidor om vägen. Landskapet liknade en ofantlig kyrkogård, där de roströda tufvorna bildade milliontals grafvar, där de höga enrisbuskarne togo form af cypresser, där de oräkneliga björkstubarne skeno som hvita kors.

Då de åkt en timmes tid, vardt Hallner otålig.

»Äro vi inte snart framme?»

»Jo strax, tänker jag . . . där borta ser borgmästaren Stigsmåla kyrka . . . men hvar träskomakaren bor, det vet jag rakt inte.»

Midt på vägen låg en gammal gumma framstupa, sysselsatt med att bilda kors och krumlurer af granris och sand.

»Hvad finner hon på?» sporde borgmästaren.

»Här ä' nå'n, som ska' begrafvas,» sade kusken, »och för att få sej ett par skilling lägger hon ut så'na där grannlåter.» Han slog en klatsch och ropade af alla krafter: »se opp där!»

Men gumman tycktes döf, ty hon rörde sig ej ur fläcken, utan fortfor med sitt arbete. Kusken kunde knapt hålla hästarne tillbaka, hvilka blifvit skrämnda. De tryckte sig in mot hvarandra, spetsade öronen och smälde hofvarne så hårdt i marken, att det riktigt gnistrade. Och nu ändtligen varsnade gumman den hotande

faran. Ett oartikuleradt ljud undslapp hennes läppar, och med gapande mun haltade hon ett godt stycke åt sidan.

»Kan mor säga hvar träskomakare Ola Persson bor?» skrek borgmästaren.

Gumman svarade ingenting, utan blott stirrade på honom i mållös skräck.

»Stendöf!» utbrast han förargad och kastade en slant till henne.

Kusken gaf hästarne fria tömmar, och så bar det å stad igen, nästan halft i sken. Något längre borta mötte de en liten barhufvad, ljushårig flicka, som ledde en getabock vid hornen.

»Kan du säga hvar träskomakare Ola Persson bor?» sporde borgmästaren, sedan kusken stannat hästarne.

Flickan stack fingrarne i munnen och tycktes fundera.

»Menar du halte-Pelle?» frågade hon efter en lång paus och fäste sina blå, genomskinligt klara ögon på borgmästaren.

Hallner, som erinrade sig att Elins mor nämnt om ett olycksfall vid timmerhuggning, nickade och sade ja.

»Han bor där borta,» sade flickan och pekade på ett omåladt träruckel bak ett stenröse.

»Tack för underrättelsen,» sade borgmästaren och räckte henne en tjugofemöring.

Flickan neg djupt, synade den skinande slanten noga, innan hon stoppade den i fickan, kände sedan efter, om den låg där, och drog

så vidare, släpande efter sig getabocken, som bräkte gudsjammerligt.

När de hunnit ett litet stycke fram, sade borgmästaren till kusken att han skulle stanna.

»Ptrol!» skrek körsvännen och häjdade hästarne.

»Invänta mig här,» sade Hallner och steg ur vagnen. »Du kan vattna hästarne så länge och ge dem foder, ty det kommer alt att dröja en stund, innan jag är tillbaka.»

Mällan två långa stenrösen slingrade sig en smal stig, hvilken förde till den stuga, som flickan utpekade. Det var ett fallfärdigt ruckel, hvars små, fyrkantiga fönster suto i jämnhöjd med marken. Taket var öfvervuxet af mossor.

Borgmästaren knackade på den spruckna dörren. Ingen svarade. Han lyfte då upp klinkan och trädde in. Det var ett mörkt kök, belagd med röda tegelplattor. En nerrökt stenspis upptog största platsen. I fönstret lyste en väldig, snöhvīt katt, hvilken lapade ur ett lerkrus. När djuret fick syn på den besökande, hoppade det ned på golvet och skuttade bort i en vrå, där det gömde sig bak en rishög. Hallner frynte på näsborrarnes. Hvilken unken källarelukt där rådde! Han trefvade sig fram till dörren midt imot spisen och knackade på, men resultatet blef det samma som nyss — ingen svarade. Då grep han om nyckeln och öppnade. Det var ett stort rum, nästan lika skumt som köket. Till vänster stod en omålad soffa,

upptagen af en sofvande karl. Hans ena ben, hvilket var af trä, låg utsträckt längs locket, det andra hängde ut öfver kanten. Till följe af knäets krökning hade byxen glidit upp så att ett stycke af den blekröda huden stack fram öfver den mörkgrå halfstrumpan. Den ena armen hvilade under hufvudet, som var vändt inåt väggen; den andra slingrade sig om bröstet. Den slumrande vaknade ej vid dörrens knirkande, utan fortfor med att snarka lika våldsamt som förut.

I fönstret öfver soffan bredde sig två stora lerkrukor. I den ena stod en vissnen rosenbuske; i den andra en myrtenkvist, öfver hvilken hvälfde sig ett spetsglas, hvars fot gått förlorad.

Rummets fonddekoration utgjordes af en skinande järnugn, på hvilken S:t Göran och draken voro afbildade. Ofvanpå ugnen syntes en sprucken, blåblommig porslinsmugg, ur hvilken vajade två metallglänsande påfågelfjädrar.

Till höger reste sig en otymplig väfstol, i hvilken satt uppspänd en matta, hvars grådaskighet bröts af ränder i skrikande gult och anilin.

Borgmästaren rörde sig ej från dörrtröskeln. Den där sofvande karlen med träben var utan tvifvel Ola Persson. Men pojken . . . pojken . . . hvad i Guds namn hade man gjort af pojken?

Snarkningarna blefvo allt mindre och mindre bullrande; till sist upphörde de aldeles, och då ljud bakom väfstolen ett svagt kvidande.

Med hjärtat bultande så häftigt, som om det skolat sprängas, ilade Hallner åt det håll, hvar-

ifrån jammern kom. Under fönstret stod en vagg, och däri vred sig ett gråtande barn. När han såg den lilla blodröda köttklumpen, kände han sig illa till mods, ty för dibarn hade han alltid hyst en viss vedervilja. Först då barn nått ett års ålder, började han intressera sig för dem. Två-, tre- och fyraåringar utgjorde hans förtjusning. I hela timmar kunde han sysselsätta sig med slika småttingar, svarande på deras kostliga spörsmål och deltagande i deras lekar . . .

Parfvelns kvidande gick öfver i gälla skrik.

Borgmästaren begynte bli orolig. Kanske solen generade den lille stackaren, som låg där och blinkade med de svullna ögonlocken. Han vände vaggan så att pysen fick dagern i nacken. Men skriken fortforo, och den skarlakansröda färgen i ansiktet gled öfver i blåsvart. Förtviflad tittade borgmästaren sig omkring. Hvar tusan höll käringen hus? Det lilla kräket led bestämdt af hungerskval, ty det sög af alla krafter på tummen. Sent omsider upptäckte Hallner vid pojakens fötter en diflaska, hvars slang hängde ut öfver vaggan. Han böjde sig ner, grep om munstycket och förde det varligt till parfvelns läppar, hvilka begärligt höggo fast däri. Skriken tystnade så småningom, ögonen slötos och kinderna återfingo sin naturliga färg. Borgmästaren lade sig på knä, och med nyfikna blickar betraktade han barnet. Åh, det var i själfva verket inte så fult, tvärtom! Hvilket silkesglänsande hår, hvilka fina ögonbryn, hvilken skär hyl

Han lät fingerspetsarne stryka öfver dess kinder. Lena som dun — och hvilka vackra, små knubbiga händer! Efter att ha kommit till detta för skönhetskänslan tillfredsställande resultat mönstrade han vaggan. Ett sådant svart örngått där låg — och sådana lakan, ljusgula, stinkande! Och hvad diflaskan såg smutsig ut! Den hade man nog inte sköljt på långa tider. Den lille stackaren fick alt klen ans.

Medan han höll på med denna granskning, trädde mor Persson in och gick rakt fram till järnugnen för att taga en stickstrumpa bak porslinsmuggen. Då hon sträckte upp armen, kom hon att vända ansiktet mot vaggan. Hvem kunde det väl vara, som hukat sig däröfver? Hon lät armen falla ned och närmade sig Hallner, hvilken blickade åt sidan, när han hörde sockornas tassande bakom sig.

»Nej, se borgmästaren!» skrek gumman, slog samman händerna och gapade af pur förvåning. Och efter att ha hämtat sig från öfverraskningen tillade hon med sitt sötaste leende: »se, det va' då rart främmande!»

»Tycker mor,» utbrast borgmästaren och reste sig upp. »Mor hade kan tänka inte väntat en sådan visit?»

Gumman mumlade några osammanhängande ord.

»Han låg där, den lille stackaren, med ansiktet rakt mot solen,» fortfor borgmästaren, pekande på vaggan, »och så låter ni väl honom

ligga för jämnan, hvad? Begriper ni inte, att hans ögon bli fördärfvade af det starka skenet, hvad? Och så låter ni diflaskan ligga nere vid hans fötter... ni vill kan tänka svälta i hjäl honom för att slippa ifrån alt besvär, hvad? Och så himmelsskriande osnygt han har ikring sig! När byter ni om lakan och örngått, hvad? En gång hvar halfår, hvad? Åh, mor — ni borde skämmas ögonen af er, ty ni är, fan ta' mig, en riktig sugga!»

Gumman böjde hufvudet, och utan ett enda försök till afbrott mottog hon den skur af ovet, som haglade ut öfver borgmästarens skälfvande läppar.

Men knapt hade han slutat sin straffpredikan, förr än hennes tungoband lossnade.

»När jag gick härifrån,» utbrast hon, halfgråtande, »så hade heren nappen i munnen, men han har kan tänka regerat så att flaskan trillat ner vid fötterna... och inte hade han solen i synen håller — utan, mens jag va' borta, har han vridit och vändt sej så att han fått solen midt i planeten... Åh, jösses, borgmästaren ska' inte tro, att jag inte ansar honom... och han ska' min sann veta, att jag ä' så rädd om honom, som om han va' min egen ögnasten, för, ser borgmästaren, han ä' så grufligt lik Elin... Och hvar eviga dag ömsar jag linne i vaggan — det vet Gud, jag gör. Han hade haft rent för länge se'n, om jag inte va't tvungen att strax på morgonen gå bort ett ärende till Nils Mattsson på

Backen — nämдемannen, ja, den känner väl borgmästaren? Jag kunde inte skicka Ola, för han va' redan full som en kaja. Jo, det ä' ett skönt svin att dras med! På en hel månad har han inte skött det Gud förlänt, utan bara söpit . . . Men nu ska' jag på momangen bädda om till heren och ge honom rena lakan och ömsa på hufvudputan . . .»

»Behöfs inte, mor, ty jag tar pojken hem med mig.»

»Åh nej, åh nej, det kan han väl inte mena,» utbrast gumman och stirrade med ängsliga blickar på borgmästaren.

»Jo, det är just hvad jag menar.»

»Och pängarne — vill han ta dem också?» skrek gumman.

»Åh nej, dem får ni behålla — för Elins skull.»

»Åh jösses, så skickelig han ä',» sade gumman och kyste borgmästaren på hand, medan stora tårar trillade nerför de skrynkliga kinderna.

Borgmästaren drog undan sin hand, vände sig om och skådade ut genom fönstret. Bak den lilla ovårdade hagen syntes liksom en mörk bärgvägg, för hvar sekund svällande ut i bredd och tornande sig upp i höjd. De spetsiga tinnarne vordo alt ljusare och ljusare, ända tills de skeno så bländande hvita, som om evig snö hvilat där uppe. Då och då bugade sig mot marken de spinkiga fruktträden i hagen, och på

gångarne lekte hönsfjädrar och smutsiga papperslappar en vild »tag fatt», och det skallrade till i de små fönsterrutorna, hvilka skimrade som såpbubblor.

Gumman, hvilken satt sig på en pall vid vaggan och gömt ansiktet i händerna, började stormgråta.

»Hvad gråter mor för?» sporde Hallner utan att se sig tillbaka.

»Åh, det blir så fasligt ledsamt att mista heren,» snyftade hon, »för han har va't så skickelig af sej, ända se'n han blef född, och jag mena' alltid på, att han skulle bli min ålderdomströst. Se'n Elin dödde och heren vår for till Amerika, har det här barnet va't min enda glädje.»

»Mor har ju sin gubbe,» sade borgmästaren deltagande.

»Jo, det ä' en skön glädje,» skrek gumman . . . »det svinet kunde gärna Vår Herre anamma, för mej gör han då bara förtret . . . Kan borgmästaren tänka sej . . .»

»Hvad heter pojken?» afbröt Hallner och vände sig från fönstret.

»Gunnar!» sade gumman, resande sig upp från pallen.

»Gunnar! Gunnar! Ah, det var ett vackert namn,» utbrast borgmästaren och blickade bort till vaggan. Barnet sof . . .

Och efter en kort paus sporde han: »kan mor låna mig en tjock sjal att svepa om honom?»

»Jo vars . . . det ska' borgmästaren strax få.»

»Tack... men vill mor dessförinnan ta ut diflaskan och skölja den ren och sedan slå ny mjölk på...»

»Jo vars.»

Gumman grep om flaskan.

»Mens jag värmer mjölken till heren, ska' jag sätta kaffekitteln på och koka en tår åt borgmästaren.»

»Gör sig intet besvär, mor lilla.»

»Als inte nå't besvär, borgmästaren lille,» sade gumman och gick sin väg.

Hallner tog plats på pallen vid vaggan, och där satt han och lade framtidsplaner för Gunnar...

Efter en stunds förlopp återkom gumman med en svart, rostig bricka, hvarpå stodo två blåblommiga koppar, en sockerskål af glas, starkt naggad i kanten, en söndrig gräddsnpa af hvitt porslin och ett grönt kakfat, formadt som ett vinrankblad. Sedan hon stält brickan på ett bord invid väfstolen och placerat två trästolar framför det samma, hämtade hon kaffekitteln, hvilken ej tycktes ha blifvit skurad på många herrans år.

På hennes vänliga uppmaning slog borgmästaren sig ner vid bordet.

»Får jag hälla upp?» sporde hon.

»Tack!»

»Och så ska' borgmästaren ta sej en skorpa...»

»Tack!»

Huh, hvilket vämjeligt kaffe! Smakade bara af sirap och kanel. Men han höll god min i elakt spel och drack ur hela koppen. För de »femton droppar», som gumman med all makt ville truga på honom, betackade han sig.

Gummans ansikte sken af välbehag, medan hon sörplade i sig fyra koppar af den grumliga drycken. När hon slutat den fjärde, reste borgmästaren sig upp.

»Tack för undfågnaden, mor lilla — men nu få vi alt bege oss å stad . . . Var snäll och lämna mig den där sjalen, som mor lofvade.»

Gumman lyfte upp locket på en blåmålad kista och letade fram en lavendeldoftande, svart och vit filtsjal, som hon svepte så väl om Gunnar, att blott den lilla klumpiga näsan syntes. Sedan vände hon ansiktet mot soffan, där Ola Persson hvilade.

»Opp med dej, Ola,» skrek hon, »och ta ajöss med Gunnar, för borgmästaren ska' nu resa bort med honom!»

Ola Persson brummade till, men rörde sig ej ur fläcken.

»Låt honom vara i fred,» sade Hallner småleende och lyfte Gunnar upp på armen. När de kommo ut i köket, bad han om diflaskan. Gumman ryckte den rykande mjölken från elden och hælde den på flaskan, hvilken glänste klar som kristall.

»Nu ä' den alt för het,» sade gumman, »men jag tänker, att den blir lagom, tills han vaknar, det kära lifvet.»

På stugtrappan var borgmästaren nära att falla öfver den väldiga, snöhvita katten, hvilken låg där och slickade sina tassar. Djuret hväste till, satte svansen i vädret och skuttade jamande bort om husknuten.

»Kan borgmästaren tänka sej,» utbrast gumman och pekade med tummen efter flyktingen, »att, mens jag va' på Backen, så drack det fanskapet ut ett helt stop grädde, som jag stält i fönstret... Åh, jösses, den grädden hade näm-demansmorän tingat till bröllopet... ja, borgmästaren vet väl, att Nils Mattssons äldsta tös ska' gifta sej i morron med riksdagsmannens Petter. Den där snåle hunden tar tösen bara för pängarnes skull, för Anna Stina ä' då så led som själfva hin håle, tvi!»

Hallner tittade uppåt himlen. Ett tjockt, skifferfärgadt moln med trasiga, ljusgula kanter kom vältrande fram mot stugan, och de isande kalla vindstötarne voro så häftiga, att han med den lediga handen måste hålla fast i hatten.

»Det blir oväder,» sade gumman, hvars gråstripiga hårtestar fladdrade som små vimplar.

Borgmästaren påskyndade sin gång. Han var rädd, att pojken skulle bli förkyld. När han ändtligen nått fram till ekipaget, befalde han kusken, som stod och gned de blåfrusna näfvarna, att slå upp kuren.

»Farväl, mor lilla,» sade han efter att ha mottagit diflaskan.

»Ajöss, ajöss!» skrek gumman. »Gud väl-signe Gunnar — och borgmästaren med.»

Kusken, som klifvit upp på bocken, gaf hästarne ett rapp, och inom kort var gumman ur sikte.

De hade ej kört mera än ett par minuter, förr än ovädet bröt ut. Först kom rägnen i stora, enstaka droppar, som dunkade med ett plask mot taket, men efter hand växte det till riktiga störsjöar, som trummade öronöfvande hvirflar. Stormen nappade och slet i kuren, så att det knakade i alla fogar. Och mörkt var det som i skymningen.

Borgmästaren fruktade, att barnet skulle väckas af larmet, men det gaf ej ett ljud ifrån sig. När de åkt en timmes tid, började han bli orolig för dess tystnad. Jesus, han hade kan hända kväft det i sjalen! Hjärtat nästan stelnade af ångest, och med skälfvande fingrar fick han fönstret ner, och, resande sig upp, skrek han till kusken, att han skulle stanna, men just nu smattrade en så våldsam hagelskur, att rösten drunknade bort i dess buller. Full af förtviflan sjönk han ner på dynan, och med handen för ansiktet satt han en lång stund orörlig som en staty. När han lät den falla undan, smög sig en blek ljusstrimma in i vagnen. Han lyfte varsamt sjalen från pojken hufvud. Kinderna hade en blygrå färg, och ögonen voro slutna. Han lade örat till parfvelns halföppna mun. An-

dedräkten kom i jämna, fast knapt hörbara drag.
Åh, Gud ske lof — han var inte död!

* * *

När Kersti, borgmästarens hushållerska, såg sin husbonde träda in med ett stort bylte på armen, blef hon mäktigt förundrad, men förvånningen ökades, då ett svagt kvidande trängde fram ur det samma.

Hallner lät sjalen glida ned och presenterade:

»Kersti — Gunnar!»

»Håh, hva' ä' det för ett litet kräk, som borgmästaren fått fatt i?» sporde hon och stirrade på barnet med uppspärrade ögon.

»Min egen pojke... Är han inte vacker, hvad?»

»Åh, borgmästaren ska' inte drifva spektakel med en gammal människa,» utbrast Kersti förtrytsamt.

»Se så — blif nu inte ond... det är mitt fulla allvar. Jag är verkligen hans pappa — och mor hans var Elin, som tjänade här... Nu skall Kersti ta vård om honom och vara som en mor för honom... ända tills, hm, ända tills, hm — fröken Beckman blifvit fru här i huset.»

Kersti hade god lust att fråga borgmästaren om mycket, angående barnet, men vid fästmöns namn rynkades ögonbrynen så olycksbådande, att alla spörsmålen fastnade på tungan.

Till följd af Hallners befallning bäddade hon åt Gunnar på chäslongen i sängkammaren. Pojken tycktes befinna sig förträffligt i den nya bädden, ty ett leende lekte kring den lilla munnen, och det dröjde ej länge, förr än han somnade.

Så fort borgmästaren ätit kvällsmat, gick han in och lade sig. Den långa resan, den friska luften och de många sinnesrörelserna hade mattat ut honom, så att han genast föll i sömn...

Under det Kersti och Hallner sysselsatte sig i sängkammaren med barnet, rusade Greta, städerskan, ned i kamrer Stenströms kök och berättade för pigorna hvad som passerat där uppe; pigorna rapporterade det strax till frun; frun anförtrorde det åt sin man; kamrern utbasunade det för alla bekanta, som träffades på Stadshuset, så att, när borgmästaren vid tiotiden den följande dagen slog upp ögonen, fans det ej ett enda hus, där man inte hade reda på den stora nyheten.

Hallner brukade aldrig skära sig af rakknifven, men den morgonen skar han två djupa hack i kinden, ty han gaf Gunnar flera blickar än spegeln. En sådan snäll pojke det var — ej ett enda skrik under hela natten!

Då klockan slog älfva — den tid, vid hvilken han brukade hämta Ebba till den sedvanliga promenaden — begynte han vandra af och an i matsalen, hållande händerna på ryggen. Var det inte bäst att uppskjuta förklaringen till eftermiddagen? Åh nej... åh nej — intet dröjsmål!

Han måste öfverrumpla Ebba, innan folk hade fått henne i sina klor. Naturligtvis kom det att vankas tårar till en början, men hans glödande vältalighet skulle snart stilla hennés gråt, och med ögon, strålände af kärlek, skulle hon tacka honom, därför att han lyssnat till hjärtats röst. Han sprang ut i tamburen, kastade ytterrocken på sig, satte hatten på hufvudet och vred om nyckeln, men då han lade fingrarne på låset, ljud en så häftig ringning, att han hoppade till. Hvem tusan kom nu och sökte honom? Han öppnade småsvärjande dörren. Utanför stod konsul Beckmans betjänt i skimrande livré. I den ena handen höll han ett bref, i den andra ett paket.

»Jag ska' hälsa så mycket från konsuln och lämna det här,» sade han, bugande sig.

Borgmästaren mottog brefvet och paketet.

»Vänta litet . . . du skall kan hända ha svar . . .»

»Nej, där ska' inte nå't svar, sa' konsuln.»

»Ja så . . . där skall inte något svar.»

Därmed vände borgmästaren ryggen åt betjänten, som spekulerade på en 25-öring, och ilade in i sitt arbetsrum, lämnande alla dörrarne på vid gavel. Paketet slängde han bort på en stol, men brefvet, som omslöt ett hårdt föremål, bröt han med feberaktig brådska. Ut ur kuvertet gled en guldring och slog, skarpt klingande, mot golvet, hvarest den rullade i en halfcirkel, innan den lade sig till ro vid spottlådan.

Brefvet var af följande lydelse:

»Herr borgmästare Albert Hallner!

Härmed återsändes den förlofningsring, som jag fått af Eder, jemte alla de presenter Ni för-
 ärat mig. Åt en man, hvilken så öppet trotsar
 anständighetens och moralens bud, anser jag mig
 ej kunna skänka handen, ty sin make bör man
 ovillkorligen kunna akta. Den skam och det
 åtlöje, som Edert handlingssätt kastat öfver vårt
 hus, skall jag bära utan klagan, men jag vågar
 knappt hoppas, att mina gråhåriga, aktningvärda
 föräldrar skola kunna finna sig i det hårda öde,
 som drabbat dem på gamla dagar. Lef väl och
 glöm den som tecknar

Högaktningsfullt
Ebba Beckman.»

Borgmästaren kramade i hop brefvet, och
 ett bittert leende krusade hans läppar.

»Herre Gud, ett sådant nonsens!» mumlade
 han.

Han promenerade fram och tillbaka ett slag
 med händerna på ryggen, men så stannade han,
 vecklade upp papperet och läste det om igen,
 låtande blicken dröja vid hvart ord.

Handen var Ebbas, men rösten konsul Beck-
 mans!

Hon skref, att hon inte kunde akta honom,
 och likväl slutade brefvet med ett högaktnings-
 fullt. Där hade konsulns diktamen spelat henne
 ett fult spratt. Att han förbrutit sig mot an-
 ständigheten, det lät då höra sig, ty att skaffa
 sig barn på halsen, när man är ungarl, kan

inte präcis kallas anständigt. Men att han sårat moralen genom pojkens hemtagande var något tanklöst snack. I fall han ej bekymrat sig om barnet, hade han just försyndat sig mot moralens bud. Och följderna af att han begått en i världens ögon skamlig och löjlig handling kommo utslutande på hans rygg. Han ensam drabbades af folkets spott och spe, men hvarken hon eller hennes gråhåriga, aktningsvärda föräldrar. Gråhåriga? Nej, det var då alt för komiskt! Konsuln bar ju rödbrun peruk, och hans kära hällt var ju svart i hufvudet som en korp. Och aktningsvärda? Jo, jag tackar! Det epitetet hade alt konsuln godtat sig åt. Trodde han då, att ingen hade reda på alla de fuffens, som begingos, när han rådde om Andrarums bränneri? Och trodde han, att man inte viste, att konsulinnans präktiga hemgift skrapats i hop af långa fingrar, då hon hushållade för en gammal änkeman? Stackars Ebba, om henne var det i alla fall synd, ty en flicka, som en gång varit förlofvad, har sedan så svårt för att bli gift. Men hon var ju rik, och det fins ju här i världen en sådan uppsjö på anständiga och moraliska äktenskaps-kandidater.

Han ref sönder brefvet och plockade fram alla de gåfvor, som han erhållit af Ebba, och svepte in dem i ett stort papper. Och så skref han på ett af sina visitkort:

»Förlåt allt det obehag, som mitt i Ert tycke så nedriga handlingssätt vållat Er. Jag var så

säker om Ert bifall, att brytningsbrevet kom som en kall dusch. Lyckligtvis är min kärlek till barnet så stark, att den i någon mån kan ersätta förlusten af min tilltänkta brud. Och Gunnars genkärlek, hoppas jag, skall uppväga det åtlöje, hvarmed man helsar hans pappa.»

Sedan drog han af förlofningsringen och stoppade den jämte visitkortet i ett kuvert, hvilket han adresserade till Ebba Beckman.

När alt detta var gjort, ringde han.

Efter en stunds väntan uppenbarade sig Kersti i dörröppningen.

»När vaktmästare Friman kommer hit, så lämna honom det här brevet och det här paketet och säg, att han går upp till konsul Beckmans med det.»

Och så begaf borgmästaren sig till rådhuset, där han dröjde ända tills klockan slog tre.

Skrifvaren, som oupphörligt sneglade bort till honom med sina vattniga ögon, lade märke till, att han inte skref mycket, utan nästan hela tiden satt och tittade ut på torget. När han strax efter borgmästarens bortgång skulle taga en handling, upptäckte han, att Hallner på ett af utslagen ritat ett barnhufvud — ett sådant där barnhufvud, som åstadkommes af nybörjare i den ädla teckningskonsten. En cirkel bildade ansiktet; två punkter ögonen; ett lodrätt streck näsan; tre vågräta ögonbryn och mun. Detta porträtt syntes honom till den grad lustigt, att han kastade sig i en af de högkarmade länsto-

larne och, hållande för den insjunkna magen, brast ut i ett gapskratt, som aldrig tycktes vilja sluta. Och alla de bistra kungarne på väggen och alla de stela drottningarna skrattade i kapp med den utsultne, fördruckne skrifvaren . . .

Borgmästaren slank från rådhuset bort till boklådan och sporde om där fans professor Abelins bok: »Vården af barn under de första lefnadsåren.»

»Hm . . . jag skall se efter,» sade bitrådet, en blek, skranglig femtonåring, och vände sig om. Men då han klef upp på trappan för att skärskåda öfversta hyllan, kunde han ej längre undertrycka sin skrattlust, utan lät höra en fnissning, som nådde ända bort till Hallner.

»Jo, den fins här,» mumlade han och kom pionröd fram till disken med den åstundade boken, hvilken slogs in. »Var så god!»

»Skrif upp den!» röt borgmästaren, halft ond, och lämnade boden utan att säga farväl.

Då han hunnit ut i förstugan och snodde fingrarna om låset, trängde där fram till honom genom den på glänt stående boddörren en gäll kvinnoröst:

»Hvad var det för en bok, som borgmästaren köpte?»

Därpå svarade bitrådets målbrottsstämman:

»Vården, hm, af barn, hm, under de första lefnadsåren, hm . . .»

Och så följde en bullrande skrattsalva, hvari öfvertaget låg än hos den tunna sopranen, än hos den tjocka basen.

Hallner smälde upp gatdörren och hade så nära störtat utför de höga trappstegen. Som en larmklocka ringde den där skrattsalvan i hans öron under hemvägen, och den fortfor att klämta hela eftermiddagen . . .

Borgmästarens hänsynslöshet hade väckt blandade känslor i staden. Ett par tre personer skrattade åt hans dumhet, men den öfverväldigande majoriteten upptändes af glödande harm.

Det var ej nog med att han trampat sedelagen under fötterna, utan han hade till på köpet gifvit det heliga äktenskapet en bastant örfil. Ty följde man hans föredöme och betraktade ej längre de oäkta barnen som en skamfläck, så skulle man snart komma att lefva som djur och ej bry sig om giftermål. Visserligen kunde barnen ej rå för föräldrarnes synd, men det hindrade ej, att de likväl måste bli lidande därför. Gud själf hade ju sagt: »Jag, Herren din Gud, är en stark hämnare, den som söker fädernas missgärning in på barnen, alt in till tredje och fjärde led.»

Damerna besvarade knapt borgmästarens hälsning; herrarne undveko honom så mycket som möjligt, och han uteslöts från alla bjudningar.

Den första tiden grämde han sig djupt öfver det bemötande han rönte, men så småningom försonade han sig med sitt öde, och han började till sist finna ett utsägligt behag i att få rå om sig själf. Den vackra våningen, där han gick

och leddes, när han ej hade främmande, föreföll honom nu mera så oändligt treflig, och då han var ute i staden greps han af en riktig hemlängtan.

Kvällarne ägnades för det mästa åt läsning. Och nu hände det, att de modärna diktarne fingo inträde hos honom, dessa författare, hvilka han skytt som pästen, tack vare ett visst partis kritiker. Men af den ästhetiska surdegen satt så pass mycket kvar, att han ej kunde förlika sig med Zola, utan kände en viss kväljning, när han mättade sin andliga hunger med den kraftiga kost, som blifvit tillredd af naturalismens mästerkock. Kielland blef favoriten. Hans förnäma berättarekonst tog borgmästaren med storm, och hvar gång han anföll det fariseiska samhället med satirens eleganta ridspö, med ironiens cisilerade stilett och hånets silkesknutpiska, smålog Hallner, ty i diktarens ömkliga figurer såg han idel välkända drag. Åh, hvad han föraktade Gustafsviksborna, hvilka nyss syntes honom så utomordentligt älskvärda! All den ömhet och kärlek han slösat på dem koncentrerades nu på Gunnar. Han dyrkade den lille skrikhalsen med samma fanatiska glöd, som en rättroende katolik sin madonna . . .

Kort före jul fick pojken mäsling. Borgmästaren blef aldeles utom sig af sorg. Doktor Lundin försäkrade, att det var ett lindrigt fall — inte det minsta oroväckande, men Hallner hvarken åt eller drack så länge Gunnar låg sjuk, och

tjogtals gånger steg han upp om natten för att titta till pojken, som vred sig i sin bädd med rödflammiga kinder. Lyckligtvis häfdes sjukdomen snart, och efter den betan blef Gunnar större och fetare för hvar dag.

* * *

Is, alnstjock is inne i hamnen, hvilken aldrig brukade frysa till; is förbi Gustafsborg, den gamla fästningen, som med sina trasiga vallar och rämnade torn liknade en sköflad tämpelkaka; is förbi Måsskäret, som liknade en sofvande sälhund, och is så långt blicken mäktade sträcka sig. På tullkammaren suto ett par, tre vaktmästare, men de kunde saklöst hållit sig hemma, liksom tullförvaltaren och hans stab, ty där var inte ett grand att sköta månad ut och månad in.

Först i slutet af Mars började det att våras. De brunsvarta backarne mällan Näset och lotshuset öfversållades af ärggröna fläckar, de smutsgrå bärigen tatuerade sig med mosstrimmor, hvilka skeno som smaragdsmycken, och Gustafsborg lappade sina söndriga, mörkröda murar med bjärtgröna, sidenglänsande gräsklutar. Isen blef alt tunnare och tunnare, och öfver alt borrhade rägnskurarne små hål, så att den till sist liknade ett såll. Och så kom stormen susande, bröt upp den och körde den fjärran ut i hafvet, där den så småningom frättes bort af vågsvallet . . .

En dag, då luften var riktigt sommarljum, syntes på Storgatan en herre, skjutande framför sig en hvitlackerad barnvagn, mällan hvars kornblå skynken stack fram ett litet rödkindadt anlete. Borgmästaren och hans pojke! Allmän rusning till fönstren. En giraff med sin unge skulle knapt kunnat väcka större uppseende. Stadens vise fäder skakade sina ärevördiga hufvud. Milde Gud, hvad den där Hallner skämde ut sig! Ej nog med att han burit hem och lyft upp i högsätet sin oäkta skatt — nu skulle han också exponera den offentligt.

Då Ebba Beckman, hvilken satt vid reflexions-spegeln och broderade på en lampbricka åt sin trolofvade (ett par månader efter brytningen med Hallner hade hon räckt sin hand åt en Malmö-grossör, hvars nyligen afsomnade hustru lämnat i hemmet fyra minderåriga barn) tittade upp från arbetet, fick hon sikte på sin f. d. fästman.

»Kom hit, mamma,» skrek hon in till konsulinnan, hvilken räknade till tvätt i sängkammaren, »så skall du få se pappa Hallner och hans lilla kelgris!»

Konsulinnan kastade ned på golfvet det fång af duktyg, som hon bar i famnen, störtade in i salen och var på vippen att stöta ut rutan med sin kraftiga näsa. Ebba därimot gömde sig bak gardinen. Ända sedan hemkomsten från Malmö, dit hon blifvit bjuden af släktingar för att muntra upp sig, hade hon ej skådat en skymt af borgmästaren. Hvad den slökiga hatten var simpel,

och hvad ytterrocken såg tarflig ut! Man sade, att Hallner blifvit en riktig gnidare. Det tycktes värkligen på hans kläder, som om ryktet ej öfverdref... Och hvad han blifvit gammal, hvad han blifvit mager, hvad han blifvit blek, och hvad han såg skygg ut! Stackars lille Abbe — han var alt bra olycklig! Och den styfstärkta gardinen började att mjukna där hennes oändligt stora ögon suto fastnaglade.

* * *

I sin matsal stod borgmästaren och betraktade hur ett par svalor med rastlös flit lagade sitt bo, som fått en rämna, när verandan målades. Till sist blef han sår i ögonen och lämnade fönstret. Då han närmade sig midten af rummet, kom hans blick att halka öfver bordet. På den snöhvita duken låg en födelsekaka. Ah, det var sant, det var ju hans födelsedag — det hade han så när glömt bort. Den kakan hade väl Kersti, själfva omtänksamheten, bestält — för hans pengar, förstås. Han log ett vemodigt löje, när han tänkte på hur många presenter, som förra födelsedagen tornade sig upp på bordet. Inte en gång hans syster hade gratulerat. Hon var naturligtvis stött ännu. Så fort hon af konsulinna Ejder fick veta, att han tagit Gunnar hem till sig, hade hon uppvaktat med ett långt bref, hvori hon riktigt läste lagen för honom.

»Att begå en syndig handling,» skref hon bland annat, »är illa nog, men ännu värre att sjelf trumpeta ut den för hela världen. När du så länge kunnat berga dig utan barnet, hade du väl inte just nu behöft ställa till skandal med dess hemtagande. Hyste du ej förtroende till morföräldrarne, kunde du ju vändt dig åt annat håll, ty det fins tusentals hyggliga menniskor, som för en ringa penning åtaga sig att uppfostra frukterna af brottsliga förbindelser. Den der oäkta perlan skall ej bli en sådan skatt, som du inbillar dig, utan en källa till evig förgelse. Och dessutom bör du besinna, att så länge det der barnet fins i huset, skall ingen anständig flicka samtycka till ett giftermål med dig. Men ännu kan allt hjälpas. Inackordera pojken antingen i någon annan stad än Gustafsvik eller på landet, ty slipper folk bara se honom, så skall man snart glömma bort, att han existerar. Jag ber till Gud hvar enda qväll, att han må upplysa ditt omtöcknade förstånd.»

Därpå svarade han kort och godt:

»Jag tackar inte för ditt sista bref, ty det smärtade mig outsägligt, att du, som alltid syntes mig så rättänkande och varmhjertad, kunde uppvakta med slik jesuitmoral. Skulle du, som afgudar dina barn, vilja kasta ut dem i vida världen, när du har öfverflöd på plats der hemma? 'Nej, tusen gånger nej!' hör jag dig utbrista och ser dina kinder färgas af vredens rodnad öfver en så förmäten fråga. Och likväl begär du, att jag

skall låta mitt barn drifva vind för våg. Eller menar du, att der är annan skilnad än den sociala mellan barnen inom äktenskapet och dem, som födts utanför? Hvad det beträffar, att den 'oäkta perlan', såsom du qvickt nog behagar uttrycka dig, skall bli en källa till evig förargelse, så vågar jag fortfarande hysa en motsatt åsigt. Jag tror nemligen fullt oeh fast, att Gunnar skall bli en aldrig sinande källa till glädje och vederqvickelse. Och den qvinna, som nekar att bli min hustru, därför att jag efter bästa förmåga sökt reparera ett felsteg, den qvinnan må gerna hålla sig undan, ty jag anser det för en ofantlig lycka att slippa ifrån en så trångbröstad vareelse. Tackar ödmjukast för dina förböner, men fruktar, att det der skånska ordspråket har rätt, som säger: 'Vår herre, han bryr sig inte om torr-baggaböner'.»

På det brefvet följde aldrig något svar.

Han vidgade näsborrarna. Hvarifrån kom den härliga doften af violer? Inne i födelsekransen sken något blått. Han sträckte handen dit och fick fatt i en violbukett. Han förde den till näsan, undrande hvem som visat honom denna uppmärksamhet. Åh, där satt ju ett visitkort doldt mällan bladen! Han ryckte det fram och läste till sin stora förvåning:

Anna Liberg.

Och under namnet hade hon skrivit med en blyertspanna: »Tack för att Ni var bättre än jag trodde.»

Han lade blommorna från sig och rusade ut i köket.

»Hur har den där violbuketten på födelsekakan kommit hit?» sporde han Kersti, som stod vid spisen och rörde i en gryta.

»Här va' mamsell Liberg och fråga' efter borgmästaren, och då jag sa', att borgmästaren va' på rådhuset, tog hon opp ett kort och skref nånting på det och stack det in i buketten, som hon hade med sej, och bad mej lägga den på borgmästarens födelsebord.»

»Men hvarför bad Kersti inte henne sitta ner?» sporde borgmästaren förargad. »Kersti viste ju, att jag skulle komma hem vid tretiden.»

»Jag bad henne sitta ner så länge, men hon hade inte tid, sa' hon, för båten skulle strax gå, sa' hon.»

»Är det länge se'n hon var här?»

»Jaa — det är alt en halftimme se'n.»

Borgmästaren gick in i sitt arbetsrum, och lutad mot fönsterposten, stirrade han utåt hafvet. Ett godt stycke förbi Måsskäret syntes en väldig, svart prick. Det var helt säkert ångbåten, ty högt uppe i den genomskinliga luften hängde en lång rökstrimma. För hans blick steg fram bilden af en ung, resklädd flicka — Anna Liberg. De fylliga, blekröda läpparne logo lika förfri-skande som förut, och under de tjocka ögonlocken, med liksom svedd frans, lyste de gulbruna, sammetsglänsande ögonen lika ömt som förut. Det enda, som ändrats hos henne, var

hållningen. Hon böjde nu ej längre hufvudet, som om det askfärgade, bångstyriga håret varit af bly, utan bar det käckt tillbakakastadt på den kraftiga, korta halsen. Åh, hvilken präktig mor hon skulle bli för hans pojke! En far är nog bra att ha, men en mor tusenfaldt bättre. Han grep om hennes hand och skulle just fråga, om hon ville bli en mor för Gunnar, då Kerstis röst väckte honom ur hans drömmier.

»Borgmästaren!»

Han spratt till och sporde häftigt:

»Hvad står på?»

»Gunnar skriker så fasligt, och jag törs inte lämna gröten.»

Borgmästaren sprang in i barnkammaren, hvartill gröna kabinettet blifvit döpt. Pojken hade sparkat af sig täcket och låg med benen i vädret och händerna krampaktigt knutna, gallskrikande, som om han varit besatt.

»Se så, lugna dig, min lille gris,» sade borgmästaren smeksamt och höljde täcket öfver honom.

Pojken upphörde med ens att skrika och drog den lilla körsbärsröda munnen till ett bredt leende. Hallner böjde sig ned öfver sängen och tryckte en lång kyss på barnets fuktiga läppar. När han lyfte upp hufvudet, såg Gunnar på honom med stora, tindrande ögon och lallade ba-ba.

Borgmästaren blef underlig till mods, nästan förfärad.

Med återhållen andedräkt och gapande mun lyssnade han efter, i fall undervärket skulle upp-

repas . . . och si — för andra gången ljudet ba-ba.

Då gaf han upp ett glädjeskri och stormade ut i köket.

»Kersti,» jublade han, »nu kan pojken tala — han säger pappa.»

Och han släpade Kersti med sig, och när de väl kommit in om dörren till barnkammaren, hof Gunnar upp sin röst och stötte å nyo fram ett ljudligt ba-ba.

Nu fann Kersti tillfället lämpligt att tala om sin son. Han var knapt årgammal, då han kunde säga en mängd med ord, och när han var ett år, kunde han peka ut både sol och måne, och innan han fyllt tre år, kunde han säga nästan hvad som helst och hade reda på hvad kungen hette och drottningen och hufvudstaden . . .

Borgmästaren hörde med ett ironiskt löje på det där skrytet, som han hvar och hvarannan dag fick till lifs.

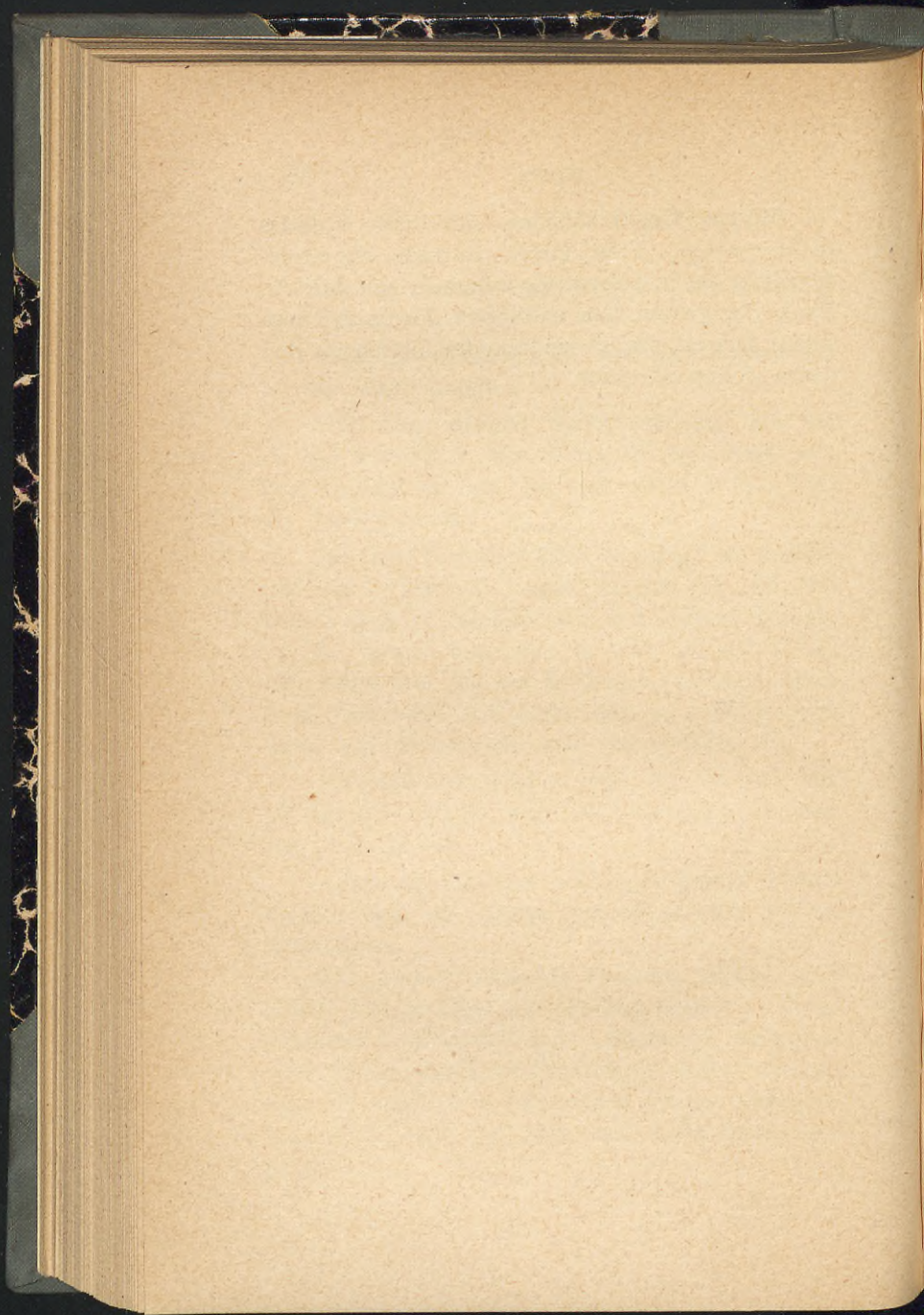
»Men så blef han också ett geni!» utbrast Kersti, och det sotiga anletet strålade af modersstolthet.

Ett geni — den där försupne idioten, som aldrig kunde taga sin studentexamen? Borgmästaren blef nästan ond. Kersti var skarpsynt som få och hade ett förvånande redigt hufvud, men så snart som talet gälde hennes son, pratade hon, som om hon varit både blind och galen . . .

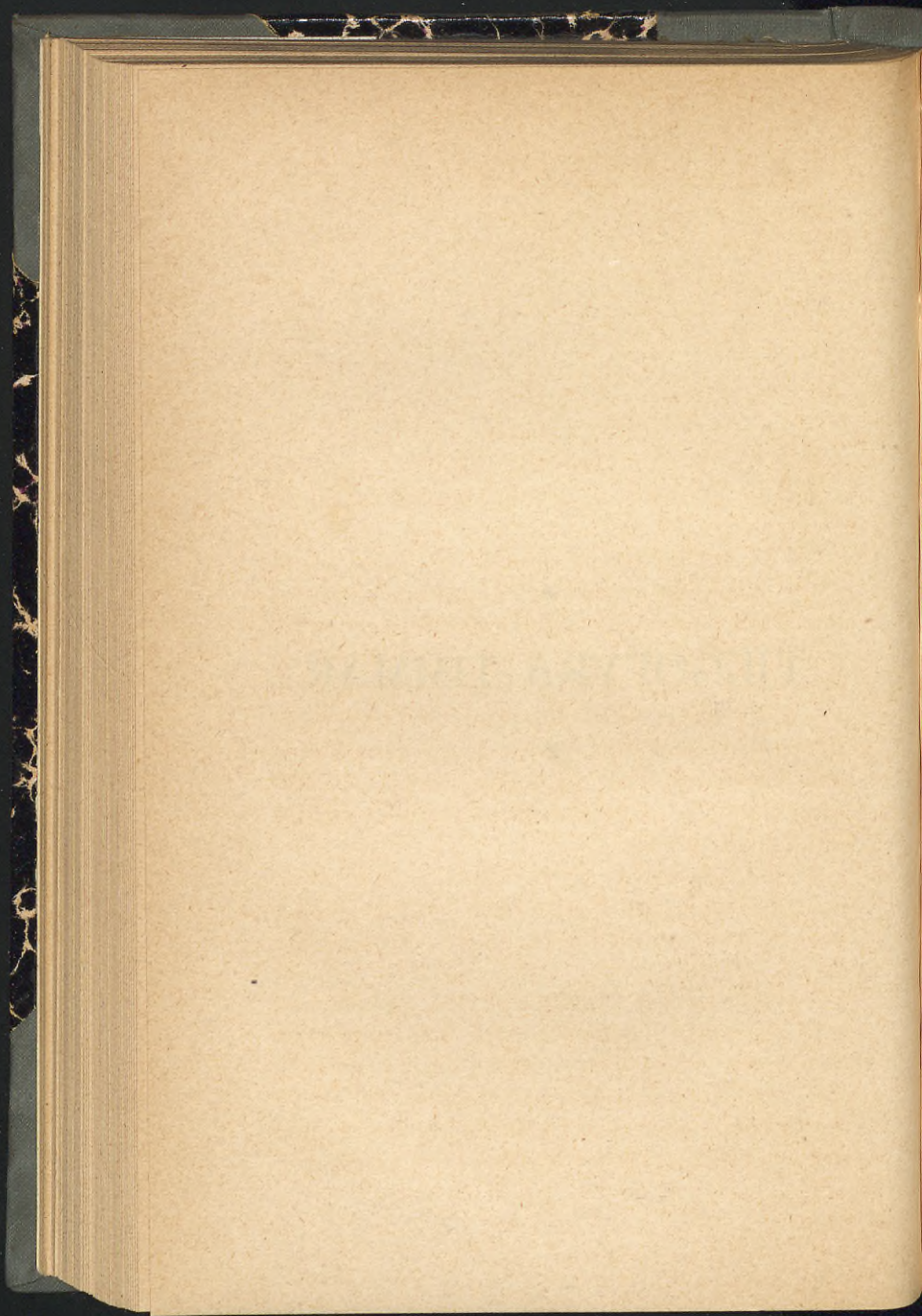
Medan Kersti lofsjög sitt barn, sveddes födelsegröten. Från köket vältrade sig ett infernaliskt os in i serveringsrummet, och därifrån slank det genom den halföppna dörren in i matsalen, hvarest det så småningom förträngde den ljufva doften af violer.

✻
TJUGOFYRA TIMMAR.
✻

»**H**err Larsson . . . vill ni komma hit in ett slag . . .»

Direktörens fasettröst hade en så underligt djup klang, att kassören, hvilkens knubbiga, froströda fingrar sprätte i en bunke sedlar, ryckte till och svängde hufvudet tvärt mot chefsrummet, på hvars tröskel Strømmer stod.

I en enda blick slök han direktörens ansikte. De himmelsblå, pärlrunda ögonen tindrade lika kärvänliga som alltid, och kring den lilla purpurfärgade, fuktiga munnen lekte det vanliga förbindliga leendet.

Gud ske lof — ingen räfst!

Strykande upp luggen, som plötsligt klubbat fast vid pannan, gled Larsson ner från den höga stolen.

Kassören var lång till växten, groflemmad och bredaxlad; hufvudet satt framåtlutadt på den korta, svälda halsen; näsan var flat, munnen stor, tjockläppig, beskuggad af tunna, rödaktiga mustacher; ögonen voro smala, smutsgrå med rostgula stänk, stickande skarpa i glansen, och

då de rödsvullna ögonlocken oupphörligt drogos upp och ner i spasmodiska ryck, slungades blicken fram liksom skenet från en blänkfyr; håret var blekgult, skiftande i koppar, rikt som en man öfver pannan, men så glest i nacken, att hufvudsvålen lyste igenom.

Då han passerade förbi kamrer Stenström och bokhållare Böring, tyckte han, att de stirrade på honom med underligt spörjande blickar. Viste de, att han var en tjuf... en förfalskare? Skulle han nu in till direktören för att få höra sin dom?...

Hjärtat bultade, och benen skälfdde, när han beträdde chefens mattbelagda rum.

Åh... bara dumhet — denna fruktan. Strömer, hvilken stödde sig mot skrifbordet borta vid fönstret, såg ju lika älskvärd ut som annars...

»Hm... så blek Larsson är,» utbrast direktören, så snart kassören väl kommit innanför tröskeln. »Hvad fattas?»

»Ingenting... herr direktör,» sade Larsson, småleende. »Det är bara Karlsbadervattnet, som tagit bort den blomstrande kulören från mina kinder... mår aldeles ypperligt... en sådan där kur gör en godt både till kropp och själ...»

»Hm... jag borde min sann också resa till Karlsbad,» pep direktören och lät sin mjällhvita lilla hand glida öfver isterbuken ett slag, »ty magen min är värkligen ohyggligt klen... hm... och på grund af matsmältningsorganets... hm... usla beskaffenhet... hm... är jag också mycket

lidande... hm... i anseende till humöret... hm — men, ser Larsson, man har inte råd... hm — att företaga utrikesfärder... hm — som så många andra...»

Råd... hvarför lade direktören en sådan stark tonvikt på råd?

»Men för tusan... hm... vi komma ju aldeles från hvad jag vill tala med er om,» fortfor Strömmer, stängande till dörren åt banklokalen. »Jo, ser Larsson... hm... vi ha gjort — ledsamma upptäckter... hm... under er bortvaro.»

Han stälde sig midt på golvet, vaggade hufvudet, harklade sig och sade ännu en gång: »ledsamma upptäckter», men så tyst, att kassören knapt nog kunde höra det.

»Upptäckter?» mumlade Larsson med ett osäkert smil och borrhade sin blick in i direktörens ögon, hvilka lyste så oändligt sorgsna.

»Hm... ja — ledsamma upptäckter... mycket ledsamma upptäckter — era räkenskaper ä' inte klara.»

Här gjorde direktören en paus och slank bort till fönstret, men sedan han stått vid det samma en stund med händerna på ryggen, utbrast han:

»Ni har en balans på cirka trettontusen kronor... hur hänger det i hop?»

»Det äger alt sin riktighet,» sade Larsson med gäll röst — »jag har stulit dem.»

Direktören hoppade till.

»Stulit... hm... ja så — stulit dem. Och jag som litade mera på er än på mig själf. Herre Gud... hvarför har ni burit er så dumt åt... hvarför?»

På detta »hvarför», som nästan drunknat i de djupa vecken af jutegarnsgardinerna, följde en dryg paus, hvarunder Strømmer fumlade med den ena gardinhållaren, hvilken glidit ner, och Larsson gång på gång strök sig öfver den fuktiga pannan, liksom för att bringa reda i hjärnan, där tankarne hvirflade rundt i svindlande fart.

Hvad skulle Ellen, hans hustru, säga, när hon fick veta om hans brottslighet, Ellen, som afgudade honom? Hur skulle han kunna möta hennes blick? Åh nej... åh nej... hon skulle aldrig komma att se Kainsmärket. Man måste väl lämna honom ett par timmars galgfrist... ja, det måste man väl... och under den tiden ville han gå hem och skjuta sig. I chiffonieren låg revolvern, som han köpte, då han för första gången skulle ut på landet som informator. I Lindskog fans det visserligen inga röfvere, men det såg så karlavulet ut med eldvapen öfver en gymnasistsäng... Åh, hvad morsgumman blef rädd, när han visade fram mordredskapet!

Han kunde ej låta bli att le, då han återkallade i minnet uttrycket i hennes gulhyade ansikte, där rynkor bredde sig kors och tvärs.

Stackarn... det var innerligt väl, att hon fått dö med orubbad tro på redbarheten i hans karaktär, ty hon, ärligheten själf, skulle annars

stigit i grafven för hans skull, och det hade varit himmelskriande synd mot den, som släpat och slitit i hela sitt lif för att han, ögonstenen, skulle kunna erhålla god uppfostran och räknas till bättre folk . . .

Nu satt gardinhållaren ändtligen fast, och Strömmer vände sig om.

»Jag kan bara inte förstå,» kved han, vridande de små, välformade, mjällhvita händerna, som om han tvätt dem . . . »jag kan bara inte förstå, hur ni kunde falla på den olycksaliga idén att bestjåla banken . . . sannerligen för Gud, jag kan inte förstå det . . .»

»Åh, ser direktören, när jag kom hit den dag, då den fula historien började, hade jag verkligen inte tänkt stjäla — långt därifrån, ty stöld har alltid utgjort min största fasa, men på eftermiddagen, när jag satt här ensam och ordnade kassan, fick jag bref från en fordringsägare, som hotade med ögonblicklig lagsökning . . . för att undvika en sådan skandal grep jag nästan automatiskt bland pängabunkarne hvad jag var skyldig — en ren bagatell i det hela taget. Dagen därpå, då mitt lån i sparbanken utfallit, skulle jag åter lägga i kassan det felande, men den dagen visade sig en annan björn, lika obarmhärtig som den nyssnämde, och honom måste jag mätta med sparbankslånet. Och så en vacker dag uppenbarade sig revisorerna, men till min ousägliga fröjd upptäckte de ingenting. Efter några månaders förlopp repade jag mod och

stal å nyo och fortfor därmed, så snart någon fordringsägare brummade. Summorna växte för hvar gång, men med knep och raderingar lyckades det mig år ut, år in att dölja alla fuffens — ända tills krukan helt oförmodadt gick sönder.»

Under denna långa redogörelse, framsagd lika nonchalant, som om det gäلت en ohygglig jordbäfning nere vid Medelhafvet, hade direktören skärskådat sina välskötta, rosenröda naglar, men nu tittade han upp till kassören med en hjälplös blick och kved:

»Ja... ja... nu är tyvärr skadan skedd, och det återstår oss blott att söka reparera den så godt sig göra låter. Jag telegraferade nyss till hufvudkontoret och bad dem lämna er en smula anstånd... hm... för att klarera saken... och fick till svar: 'Tjugofyra timmar, ej en sekund längre' — tjugofyra timmar... hör ni... tjugofyra timmar... Ni har ju Dahlgren, er svåger, som kan hjälpa er...»

»Dahlgren... den girigbuken, han kan nog, men vill inte.»

»Så har ni då alla era vänner...»

»Ah... de, som kan... vill inte — och de, som vill... kan inte.»

»Herre Gud, Larsson, låt nu bara inte modet falla. Om jag blott sett mig i stånd att bispringa er, skulle jag så oändligt gärna räddat er... det vet ni... ty jag har alltid värderat er (stora tårar började glida nerför direktörens karmosin-

röda kinder), men jag kan... sannerligen vid Gud, jag kan inte...»

Här drog han en djup dubbelsuck och efter att ha låtit sin lilla fruntimmershand stryka fram öfver Larssons axel, liksom då man vill uppmuntra ett skygt barn, fortfor han, snyftande:

»Tänk på er hustru... och de små där hemma... låt bara inte kuraget falla, utan bege er strax å stad och sök hjälp. Det fins nog någon, som både vill och kan dra er ur knipan.»

Larsson, hvilken sjunkit i hop och tycktes sofva, där han stod med ögonen slutna, rätade på sig, slog upp blicken, glittrande af gråt, och tryckte Strömmers hand.

»Tack för att ni ej genast lät häkta mig. Jag skall i hvarje fall pröfva min lycka...»

Då han snuddade förbi kamrern och bokhållaren ute i banklokalen, smålog han och hvisslade »Den lustige kopparslagaren», ty han ville ej unna dem nöjet att se honom förkrossad. Hunnen fram till sin pulpet, svängde han om på klacken och dunkade bokhållaren på axeln.

»Åh... hör du, Böring... vill du vara snäll och sköta kassan för mig, ty direktören har gett mig permission i dag. Jag väntar nämligen från Stockholm med 'Drottning Sofia' en gammal god vän...»

»Jo... det skall jag,» sade bokhållaren, hvars ögon tycktes vilja trilla ur hufvudet.

»Tack!»

Och så tog Larsson sakta ytterrocken på sig, knäpte hvar enda knapp, drog handskarne upp ur fickan, prässade sina stora, grofva händer långsamt in i dem, grep hatten, nickade vänligt åt båda herrarne och ropade småleende:

»Adjö med er!»

När han väl hunnit ut i förstugan, stannade han och lade örat till dörren, som han lämnat på glänt för att kunna höra hvad kamrern och bokhållaren hade att säga, men endast ett oredigt sorl trängde ut genom springan. Förargad ryckte han på axlarne, hakade tummarne fast i ytterrocksfickorna och slank med släpande steg nerför trappan till gatan. På trottoaren gjorde han halt, lyfte hufvudet och vidgade näsborrarna. Om han skulle dröjt ännu en minut i direktörens patchulidofstande rum, hade han säkert fallit i vanmakt.

* * *

Så hade dock slutligen upptäckten kommit!

Hur innerligt lyckliga de sista tre åren förunnit, då han ostörd af fordringsägare — fattigdomens furier — fått lefva efter sin förfinade smak. Åh, hvad krafmbrefven, än krypande, än pockande, än hotande, segpinat honom; dessa papperslappar, som började hagla, när han väl eröfrat studentmössan, och ej höllo upp, förr än alla de många småskulderna blifvit klarerade med

bankens medel. Han hade aldrig känt samvets-
kval öfver sina tillgrepp, något, som förvånade
honom, blott stundom fruktan, att förfalsknin-
garne skulle flyga revisorerna i ögat. Men denna
rädsla, hvilken vid första raderingen nästan lam-
slog honom, aftog för hvar gång både i styrka
och långvarighet; till sist upphörde han så godt
som att tänka på hvilket Damoklessvärd, som
hängde öfver hufvudet, och tänkte han ett eller
annat ögonblick därpå, tyckte han, att faran
blänkte i ett oändligt fjärran...

Nu — då hårstrået sent omsider brustit,
gälde det att afvärja de följder, som upptäckten
hotade med.

Svågern? Ah, det lönade inte mödan att
tigga honom om hjälp; Dahlgren skulle bestämdt
förskansa sig bak sitt vanliga skärmbräde: »Har
inga pengar att undvara ... kan knapt reda mig
själf... är snart fattighusmässig...» Men till
hvem annars skulle han vända sig? Åh, det
fans ingen bland alla hans många vänner, som
både ville och mäktade rädda honom — ingen.
Det enda, som återstod, var att gå hem och
skjuta sig. En sekunds pina — och så slut på
eländet. Men om kulan tog fel riktning, och
han skulle marteras i minuter... timmar...
dagar... veckor... månader... innan lifsgnistan
slocknade. Han hade aldrig skådat någon döds-
bädd, förr än då modern skildes från världen.
Den bild af döden, som han konstruerat upp efter
böcker, hade något fint, högtidligt, nästan ljuft

öfver sig. Och så trädde liemannen i själfva väcket fram som en rå bödel, hvilken hånskrattar åt offrets kval. O, hvad hon led, stackars mor! Krympte sig som en mask, snyftade, stönade, gallskek. Och när tungan till sist förlamades, när läpparne klämdes krampaktigt samman, när näsborrarne snörptes i hop, hur stora blefvo ej ögonen! Då tycktes alla de klagovisor och vändeljud, som hittills fått strömma ohäjdadt, vilja bana sig ny väg, vilja tränga fram genom globerna, de blodstrimmiga globerna, hvilka svälde ut likt ballonger, som fyllas... Om han ändå skulle söka upp svågern? Dahlgren var må hända bättre än sitt rykte. Men i fall svågern nekade? Ja — då fick rättvisan ha sin gång... Nej... nej... nej — han ville inte ställas vid ransakningsskranket, klädd i fångdräkt! Han kände sig förflyttad till rådhusalens midt. Han såg borgmästarens stora, blekblå drömmareögon; han såg rådman Olssons stålgrå grisögon; han såg tjugtals ögon, hundratals ögon, tusentals ögon, flera ögon än himmelens stjärnor en frostklar natt; blå ögon, bruna ögon, grå ögon, svarta ögon, gröna ögon, ögon i alla färgskiftningar; hårda ögon, smältande ögon, stela ögon, irrande ögon, kalla ögon, glödande ögon, matta ögon, gnistrande ögon, sorgsna ögon, leende ögon — men alla voro bräddade med bottenlös nyfikenhet...

»Nej, se Larsson — är du hemkommen!»

Han spratt till och kastade en skygg blick åt det håll, hvarifrån ropet ljöd. Andfådd och

pionröd vaggade konsul Kihlberg tvärs öfver gatan.

»Ja, jag kom i går.»

»Och hur mår du, din hedersknyffel?»

»Tack bra.»

»Fägnar mig att höra — tjänstgör du inte i banken i dag?»

»Nej — skall börja först i morgon.»

»Ja så — då har du väl ingenting imot att smutta in på Stadshuset ett slag . . . för att dricka en välkomstbägare . . . hm . . . hvad?»

»Tack du — men . . .»

»Hvad för men?»

»Men läkaren där nere i Karlsbad påbjöd absolut nykterhet.»

»Läkaren . . . läkaren . . . hvem tusan bryr sig om kvacksalfvarne? Doktor Bergman har sagt hvar eviga nyårsdag: 'Hör du, Kihlberg, låt bli att förtära sprit, annars lefver du inte året ut' — och trots denna olycksprofetia har jag hittills blomstrat i all sköns välmåga . . . nåh — följer du med?»

»Satanas, du lede frestare,» log Larsson.

»Den är lätt att locka, som gärna vill hoppa,» gnäggade konsuln, stack sin arm in under Larssons och drog kassören med sig neråt Storgatan.

Vid kyrkomuren veko de af.

Fast restaurationen vätte åt norr, kändes luften där inne så tryckande kvaf som i ett romerskt bad. Sedan Lotten, serveringsflickan, ställt fram hvad konsul Kihlberg rekvirerat: konjak

och seltersvatten, tog hon åter plats borta vid buffeten, på hvars hylla en otalig mängd flaskor blinkade, låga, bukiga flaskor, liknande välfödda munkar, långhalsiga flaskor, liknande giraffer, höga, jämnmala flaskor, liknande excentriska engelsmän, och fortsatte med sitt arbete, en säng-täckestjärna.

Lokalen låg aldeles öde. På det stora runda bordet i dess midt hvilade tidningarna så släta, så ordentligt vikna, att ingen mänska tycktes ha rört dem, och askbägarne på de små fönsterborden lyste i obefläckad hvithet.

Glas efter glas tömdes. Konsuln var idel vänlighet. Alt djupare och djupare sjönk Larsson ned i sin mjuka länstol. De tankar, som marterat honom, förlorade i skärpa, domnade så småningom bort, och en blytung dåsigheit bringade hvila åt hans värkande hjärna. Ur konsulns häjdlösa prat kunde han ej särskilja en enda stafvelse; ordflödet trängde fram till honom som mumlet i en bikupa.

»Hallåh där!»

Han spratt upp ur sin halffiggande ställning och stirrade med en fånig blick på Kihlberg, hvilken skrattade, så att den trinda magen hoppade likt en gummiboll.

»Jo, du är mig just en treflig fyr... sitter och sofver midt på ljusa dagen.»

»Förlåt... jag är ännu trött efter resan... Hur mycket kan klockan vara?»

»Slog nyss tolf.»

»Ja så, då får jag alt säga farväl, ty, ser du, jag har lofvat komma bort till Dahlgren klockan tolf. Han skickade bud efter mig i morse.»

»Åh, den kornjuden kan, min själ, gärna vänta. Du behöfver inte frukta, att han går ut, ty från morgon till kväll sitter han i affären och lurar på kunder, liksom en spindel sitter i sitt nät och lurar på flugor. En satan till att vara om sig.»

Konsuln hælde konjak i båda glasen.

»Skål du!»

»Skål!»

»Har du hört talas om skandalen?» sporde Kihlberg efter att ha slickat sig om munnen.

»Hvilken skandal?»

»Den Wallinska...»

»Nej!»

»Jo, kan du tänka dig, Wallin, Beckmans kassör, har schappat.»

»Wallin, åh, hvad säger du... den hygglige karlen!» utbrast Larsson och vände ansiktet utåt gatan.

»Jo, sådan kan hyggligheten vara...»

»Är balansen stor?»

»Åh nej — bara ett par tusen kronor.»

»Den där Beckman har alltid gett svältlöner.»

»Än se'n — man får väl rätta munnen efter matsäcken.»

»En sjuklig hustru och sex barn, det är min sann inte småsaker att föda.»

»Herre Je, du vill väl inte ta en tjufracka i försvar?» sporde konsuln häftigt.

»Nej, det vill jag inte präcis,» mumlade Larsson, pionröd, och tryckte hakan mot fönsterkarmen, ty han vågade ej se åt sidan, där konsuln satt. Medan blicken mekaniskt följde en liten kutryggig gubbe, som efter flera fåfänga försök till slut lyckades få upp det rostiga låset i klockstapelmurens väldiga, svarta, järnskodda port, jämförde han konsul Kihlbergs karaktär med Wallins, och resultatet blef till hans innerliga glädje, att Kihlberg, trots all borgaredygd, ej var värdig att lösa upp skoremmarne på den stackars Wallin.

Ding, ding — dong . . .

Han ryckte till, som om han fått en elektrisk stöt. Klockorna där uppe i tornet började att skälfa. Så klagande som nu hade aldrig klangen ljudit i hans öron.

»Hör du, Larsson,» utbrast konsuln, när klockorna sent omsider tystnat, »i morgon har jag en liten supé i Belvederen, så att du skall inte gå och lofva dig bort till någon annan, hör du det.»

»Tack, det skall jag inte göra,» sade Larsson och tänkte: i morgon håller jag nog själf kalas, men ej i Belvederen, utan på bårhuset, och gästerna äro ej af mitt vanliga umgänge, glämande, glada själar, utan bestå af råttor, väm-

jeliga, grälsjuka varelser, och bordet lockar ej med hundratals läckerheter från Östbergs kök, utan har blott en enda tarflig rätt — min egen syndiga lekamen.

»Nej, nu byta vi upp,» utbrast Larsson och reste sig från stolen.

»Nåh ja, som du vill då,» sade konsuln, vaggade bort till Lotten, drog fram ur byxfickan en hand full silfvermynt, kastade dem vårdslöst på disken, och under det Lotten räknade pengarne, höjde han sig på tåspetsarne och hviskade i hennes öra en så tvätydig artighet, att blodet forsade upp i hennes bleka kinder.

Arm i arm slunko de båda herrarne nerför den höga trappan, svängde om hörnet af Stads- huset och följdes åt långs kyrkomuren ända fram till Storgatan, där de sade hvarandra farväl.

Utanför ett skröpligt tvåvåningshus, som öfver gatdörren bar en rostig skylt, med följande inskrift i utfällda guldbokstäfver:

B. F. DAHLGREN.

Manufactur- och Klädeshandel.

stannade Larsson. Om han nu skulle anfäktas svågern? Skada, att syster Tilda var död. Hade bara hon lefvat, så skulle nog Dahlgren räddat honom, ty hon hade en förvånansvärd makt öfver den gamle girigbuken. Se så raskt uppför trappan. Lika godt att springa i elden, som att krypa dit.

»Är patronen hemma?» sporde Larsson med darrande röst biträdet, en lång, finneg herre, som

stod och visade svarta silkessaletter för en tjock bondgumma.

»Nej — han gick ut för en liten stund se'n.»

»Hm ... ja så ... och när väntas han hem?»

»Vet inte ... han skulle bort på Wessmans hotell och träffa Olander, han, som reser för Gerber & Wilkens i Göteborg.»

»Ja så ... hm ... adjö då!»

»Adjö!»

Nåh ja — tids nog skulle han få höra sin dödsdom.

Från butiken slank han rakt ner mot hamnen. Hafsluften skulle säkert skänka en smula svalka åt hans brännande panna, och för rästen vågade han ej komma hem förr än som vanligt, ty i annat fall skulle Ellen, hustru hans, fråga hvarför han slutat banken så här dags.

Kajen låg aldeles folktom. Rad vid rad brunsvarta tjärtunnor med bländande hvita bottenar, cinoberröda bränvinskärl, vitgula silltunnor. Tjärans skarpa arom, bränvinets söta os och sillens fräna lukt gäfvö en kväljande doft åt den orörliga luften. Blankt som en spegel hvilade hafvet, och det sken kornblått liksom himlahvalfvet. Intet fartyg hvarken vid bålvräcket, på reddan eller längre ut. Endast några fiskarebåtar ett godt stycke förbi Gustafsborg, den gamla fästningen; om seglen ej stått så stora, skulle man gissat på sofvande måsar.

Åh, här nere vid hamnen var aldeles outhärdligt!

Genom den solbaddade, sandiga Näs-gatan, hvarest halfnakna, smutsiga ungar kraflade, skyndade Larsson in i »lärkparken». Gulbleka och tvinsjuka sträckte lärkträden sina smala, rödaktiga halsar upp mot den molnfria himlen. Oupphörligt halkade han, ty marken hade af barnnålar blifvit glatt som ett nybonadt golf. Efter två, tre minuters förlopp befann han sig på Haggavägen; denna följde han en liten bit, vek så af till vänster inåt vildskogen. Hvad den grönaktiga halfdagern läskade hans torra, svidande ögon!

Han kastade sig ner i gräset, som ännu hade smaragdens ljusa färgton, lade fingrarna samman öfver magen och stirrade upp mot det mörka löfhvalfvet, där solflödet bildade otaliga gyllene fläckar. Det smög sig öfver honom en blidt melankolisk stämning, och gråten, hvilken länge sprängt i ögonlocken, fick äntligen luft. Med hopknäpta händer, med ett saligt leende på läpparne skulle han slumra i sin likkista, omböjlad af doften från de många kransarne. Ingen enda mänska skulle fördöma honom; tvärtom. Staccars Larsson, han var alltid värst mot sig själf! Och fans det en personlig Gud, så skulle nog denne ej straffa honom med hälvetesqual, utan väcka upp honom på den yttersta dagen till ett återseende af alla kära: mor hans ... systern ... Ellen och barnen ...

* * *

Fru Larsson öppnade själf tamburdörren.

»Så sent du kommer, min gubbe lille,» utbrast hon och slog armarne om halsen på sin man.

»Ja, ser du, jag hade så mycket att sköta i banken,» sade Larsson och vände hufvudet åt sidan. »När man haft lång tjänstledighet, fordras där ett gräsligt arbete, innan man hittar de gamla hjulspåren.»

Ellen hjälpte honom af med ytterrocken.

»Nej, så den ser ut,» ropade hon — »full af jordfläckar!»

»Jordfläckar,» mumlade Larsson, som kände blodet forsa upp i ansiktet — »jordfläckar . . . hvar tusan har jag kunnat få jordfläckar . . . troligtvis tappade pigan rocken, när hon i morse hade den ute på gården till borstning. Se så — låt oss nu gå till bords, ty jag är hungrig som en varg.»

Ellen stack hufvudet in om dörren till barnkammaren och skrek:

»Nu ska' vi äta, för nu är pappa hemkommen.»

Dörren slogs häftigt upp, och samtidigt rusade en sexårsflicka och en fyraårspojke fram till Larsson och klängde sig fast vid hans ben; pojken vid det högra, flickan vid det vänstra; och där hängde de, medan han, småskrattande, släpade sig in i matsalen, följd af Ellen, som fåfängt uppmanade pysarne att släppa pappa.

»Se så, läs nu till maten,» sade Ellen och ryckte dem loss.

Flickan rabblade upp bordsbönen, medan hennes leende ögon voro fästa vid Larssons gropiga haka; pojken mumlade det samma som systemen, medan hans blick hängde vid den lilla bernstenspipa, hvilken dinglade i pappas klockkedja. Och under måltiden sysselsatte sig de båda parfarne uteslutande med pappa. Hade han längtat mycket efter dem? De hade längtat så rysligt efter honom...

»Och hvad skulle ni sagt, om ni fått veta, att pappa aldrig mer skulle komma hem?» utbrast Larsson, läggande bort gaffeln, ty maten smakade äcklig.

»Hvad menar du, pappa?» frågade Frida med ögonen uppspärade.

»Jag menar, hm, hvad skulle ni sagt, om jag dött där ute?»

»Nej, men Olof,» mumlade fru Larsson och sände sin man en förebrående blick.

»Åh, pappa... hade... du... dött,» snyftade Frida — »så... hade... också... jag... dött...»

Larsson kunde ej låta bli att le öfver det tvärsäkra i hennes svar. Dött! åh nej... man dör inte af sorg, när man är barn. Om ett par månader skulle han vara glömd af både Frida och Axel. Kunde bara Ellen taga förlusten lika lätt som småttingarna.

»Herre Gud, Frida lilla, ännu är jag inte död,» utbrast han tämligen kärft, »så att du kan spara dina tårar . . . Nåh, hvad tycks om dockan, du fick?»

»Åh, hva' den ä' söt, pappa,» utbrast Frida, och hela ansiktet strålade. »Kan du tänka dej, pappa . . . den kan sofva . . . och vet du, pappa, den kan också tala. När jag trycker den på magen, så säger den 'mamma'. Vill du inte, pappa, att jag skall trycka den på magen?»

Hon gled halft ner från stolen.

»Nej . . . inte nu . . . nu skall du hålla bordskick.» Och vändande sig till pojken, sporde Larsson: »Nåh, Axel, hvad tycks om kähphästen?»

»Jo, den ä' bra, pappa,» utbrast Axel med ett bredt grin. »Kan du tänka dej, pappa, den skena' i jäns. Vill du inte se, pappa, hur vådligt den kan galoppera, hva'?»

Han flög ner från stolen.

»Nej tack . . . inte nu . . . se'n . . . upp med dig på stolen igen . . . så där ja . . . och bort med armbågarne . . . Ni ska' sitta som stöpta ljus vid bordet . . . säg . . . har ni inte reda på det, pysar?»

»Jo, pappa!» Och båda parflarne brusto i skratt . . .

Strax efter måltiden gick Larsson in i sitt rum, följd i hack och häl af pysarne. Han drog rocken af och lade sig på chäslongen. Axel hämtade en cigarr från stället vid fönstret; Frida en tändsticka. Men när Ellen trädde öfver tröskeln, gaf han de båda tjänsteandarne respass.

»Ut med er i barnkammaren och lek och stör mig inte, för jag har hufvudvärk.»

»Hufvudvärk?» sporde Ellen, sedan hon föst ut parflarne, hvilka trots Larssons befallning stannade kvar. »Är den svår?»

»Åh nej — inte som värst.»

»Du måste väl ej ha förkylt dig på hemresan?»

»Åh nej — jag har bara inte tålt de många siffrorna i banken.»

»Tror du, att du blir bra till kväll?» sporde Ellen efter en liten paus, hvarunder hon vred på sin vigselring.

»Det hoppas jag... men hvarför vill du veta det?»

»Jo... för... ser du, jag har bedt Gegers hit.»

»Hm... ska' vi ha främmande i dag,» utbrast Larsson, rynkande ögonbrynen.

»Ja... ser du... Elisabet skall resa till Stockholm i morgon med första tåget... och då hon gjorde sin afskedsvisit, sa' hon, att hon hade en sådan lust att komma hit i kväll, ty här trufdes hon och hennes man så bra... vi hade ju inte varit samman under hela sommaren... och i Stockholm skulle hon stanna vintern öfver... och då kunde jag naturligtvis inte annat än be dem välkomna... fast jag själf var trött — men i fall du inte tycker om främmande, så kan jag gärna skicka återbud.»

»Åh nej — skicka inte återbud. Hufvudvärken ger nog med sig, bara jag får sofva i fred en liten stund.»

Ellen höljde en pläd öfver Larsson. Ett par minuter låg han och kippade med ögonen häftigare än vanligt, men så somnade han och fylde snart rummet med snarkningar, väldiga som basunstötter. Ellen snappade upp cigarren, hvilken glidit ner på mattan, och smög sedan ut på täspetsarne.

Lugnt och godt som ett barn slumrade Larsson, och först vid sextiden vaknade han.

Ellen, som oupphörligt gläntat på dörren, steg nu in och satte sig på chäslongen.

»Nåh, Olle lille, hur är det med hufvudvärken?»

»Hufvudvärken . . . hm . . . jo . . . tack . . . nu är det mäst bra,» mumlade Larsson och tittade på sin klocka. »Hur dags tror du de främmande komma?»

»Åh . . . så där klockan sju.»

»Då kan jag godt hinna att uträtta ett litet ärende dessförinnan,» sade Larsson, reste sig upp och drog rocken på.

»Hvart skall du hän?» sporde Ellen, som lutat örat mot dynan på chäslongen.

»Frågväs!» utbrast Larsson, småleende, och hotade med pekfingeret. »Adjö med dig så länge!»

»Adjö!»

Larsson skyndade utför trapporna. Nu måste han ovilkorligen träffa svågern. Utsikten till

hjälp var i det hela taget klen, men hvad han säkert kunde vänta, det var ovet och förödmjukelser. Än se'n! Dahlgren skulle gerna få ösa sin galla öfver honom — ja, till och med piska honom — bara han ville rädda honom, ty tanken på att dö, hvilken där ute i skogen fyllt hans själ med ljuft vemod, kom nu blodet att stelna af fasa.

Ute i boden stod Dahlgren, men han var så ifrig med att gräla på bokhållaren, att han ej hörde svågerns inträde.

Midt på golfvet stannade Larsson och hostade lätt, men Dahlgren såg ej åt sidan, utan fortfor att urladda sin vrede; Larsson hostade ännu en gång, men skrällande starkt, och då först lyckades det honom att göra sig bemärkt.

»Nej se du, Larsson! Välkommen hem. Stig in på kontoret och sitt ner. Jag är strax klar.»

Larsson öppnade dörren till kontoret, hvilket var lågt och skumt som en källare, och slog sig ner i soffan, hvars svarta, trådslitna öfverdrag glänste som en fläsksvål.

Så försmädligt, att han just skulle råka svågern vid miserabelt humör!

»Jag stör väl inte?» sporde han, när Dahlgren sent omsider slitit sig lös från boden.

»Nej för all del,» utbrast svågern och klef upp på stolen mällan pulpeten och kassaskåpet.

Mot den klara dagern från fönstret aftecknade sig hans profil med silhuetterns skärpa: en

låg panna, buskiga, svarta ögonbryn öfver ett par små, lifliga, grönaktiga ögon, en starkt krökt, rödskimrande näsa, en tjockläppig mun och nedåt-dragna gipor.

»Nåh, hur har resan bekommit dig?»

»Tack . . . bra,» suckade Larsson.

»Kostade väl mycket schaber?»

»Åh nej,» stönade Larsson.

»Men, Herre Gud, hvarför pustar du så?»
sporde Dahlgren, borrhande sina hvassa ögon in i svågerns ansikte.

»Åh, du kan inte tro hvad jag har det ledsamt,» jämrade sig Larsson.

»Ledsamt . . . hm . . . är hustru din sjuk?»

»Åh nej.»

»Barnen?»

»Åh nej . . . inte håller de.»

»Men hvad fattas dig då?»

»Jo — ser du . . . jag har råkat . . . hm — i balans . . . och betäckes den ej innan klockan 10 i morgon . . . är jag förlorad . . .»

»I balans . . . åh . . . det är inte möjligt.»

»Jo, ser du, lönen har inte räckt till,» mumlade Larsson, på hvars bleka kinder skammens rodnad flammade upp — »hushållet har varit tämligen drygt . . . på vänner har jag förlorat — och så ha ungarlsskulderna hängt efter. Balansen är imällertid inte stor — bara trettontusen kronor.»

»Trettontusen kronor,» utbrast Dahlgren, hänleende, »ja, det var ju en ren bagatell. Och hvem tänker du skall hjälpa dig?»

»Hvem... ja, hvem — åh, jag vet ingen annan än du.»

»Jag? Nej — det kan jag inte... rakt inte,» utbrast Dahlgren och slog från sig med båda händerna.

»Åh, visst kan du,» sade Larsson, flög upp från soffan och började vandra af och an — »visst kan du... bara du vill... du, som är så ofantligt rik.»

»Rik? Jag? Snick snack... kan knapt reda mig... och kommer affären att fortfarande gå, som den går nu, så blir fattighuset min lott, ja, du — fattighuset...»

»Fattighuset... åh, du skall inte skämta, Dahlgren, det här tillfället är verkligen ej lämpligt för gyckel. Åh, hjälp mig, Dahlgren, åh, hjälp mig, så är du så innerligt snäll. Någon risk löper du i det hela taget inte, ty förr eller senare skall jag återbetala beloppet, det ger jag dig mitt hedersord på.»

Larsson stannade framför pulpeten, och med ögonen fästa vid Dahlgrens smorda byxor fortfor han:

»Om bara Tilda lefvat, så skulle nog hon bevekt dig att rädda mig.»

Han lyfte blicken, full af tårar, upp till svågerns ansikte, hvilket strålade som af triumf, och nästan skrek:

»Vet du egentligen, hvad som väntar mig, om du nekar? — Jo, du — antingen fängelset eller döden.»

»Det vet jag... men den, som har skött sig som du, har sannerligen förtjänat sitt öde. Och, vet du — kunde jag hjälpa dig, så skulle jag ändå inte göra det...»

Larsson vredgades öfver svågerns ord, men, betvingande lusten att ge svar på tal, inföll han med ödmjuk röst:

»Jag har förtjänat mitt öde, det erkänner jag gärna. Men för Ellens skull och barnens bör du låta nåd gå för rätt. Hvad skall väl bli af dem, om de mista sitt enda stöd?»

Han klämde fingrarne om Dahlgrens smala, knotiga hand och ville föra den till sina läppar, men svågern ryckte den häftigt undan och ropade:

»Släpp mig... åbåka dig inte... du beveker mig ej med hundkonster. Som du bäddat, får du ligga.»

»Men hör du då inte,» utbrast Larsson med högljudd röst, »att jag vädjar till din barmhärtighet ej för egen räkning — utan för Ellens och de oskyldiga barnens. Hur skall min hustru, själf så godt som ett barn, kunna reda sig utan mig?»

»Jag struntar i din hustru,» fnös Dahlgren. »Hvarför skulle jag löna ondt med godt... hvarför skulle jag ta' hänsyn till en person, som alltid visat mig ett gränslöst förakt. Tror du inte jag hört alt hvad hon berättat om 'Onkel Girigbuk' — såsom hon behagar titulera mig — och tror du inte jag vet, att hon på era bjudningar

brukar roa gästerna på min bekostnad, härmande mina manerer, haltande liksom jag . . . »

»Du vill således inte hjälpa mig?» stönade Larsson, afbrytande svågerns ordflöde.

»Nej!» skrek Dahlgren och smälde näfven i pulpeten.

»Åh, du har alltid varit en stygg fan,» skrek Larsson, ur stånd att behärska sig längre, »så jag borde insett, att här var ej någon misskund att vänta. Adjö med dig, ditt snåla kreatur!»

Och när han slungat fram denna afskeds-hälsning, grep han strax sin hatt och rusade ut, lämnande alla dörrarne på vid gavel.

Åh, ett sådant elakt troll, den där »Onkel Girigbuk»!

Om han skulle vända sig till konsul Kihlberg? Nej . . . nej . . . nej . . . inte flera lönlösa förödmjukelser. Nu återstod honom ingenting annat än att jaga en kula genom pannan, ty på flykt var det ej värdt att tänka.

Klockan i kyrktornet slog i det samma sju, men han styrde ej sina steg mot hemmet, utan vek till vänster och promenerade uppåt Storgatan. Bäst att vänta tils de främmande anländt, ty då skulle Ellen ej lägga märke till hans förstämning.

* * *

Kring det runda bordet i Larssons matsal hade ett tjugotal gäster tagit plats.

Ellen, med ett stort, hvitt förkläde, serverade té.

»Se här ha vi äntligen sengångaren,» utbrast hon, småleende, när värden trädde in.

»Mina damer och herrar, jag ber om ursäkt för dröjsmålet,» sade Larsson, bugande sig, »var just på hemvägen, då Dahlgren anfäktade mig. Han skulle nödvändigt ha reda på hur mycket Karlsbaderfärden kostade.»

»Tänker han då resa dit ner?» sporde konsulinnan Gejer.

»Han!» utbrast Ellen, ryckande på axlarna. »Tror du, att han skulle vilja våga ett rundstycke på andra resor än i affärer? Nej... nej... han ville bara veta det för att finna en ny anledning till att beskärma sig öfver vårt slöseri. A propos 'Onkel Girigbuk', så skall jag berätta för er om ett barmhärtighetsverk, som han utöfvade i går... Jo, vet ni, upp i köket hans kom ett par tiggareungar och bad om litet mat. Pigan rördes af deras bön och gaf dem två skifvor groft bröd. Strålande af fröjd visade pysarne skatten för en liten parvel, som stod och väntade nere på gården. Men det såg 'Onkel Girigbuk', och ut linkade han och slet brödet från barnen. 'Det är mitt bröd', skrek han, 'det är mitt bröd'. Pigan har ingen rättighet att ge bort mitt bröd'. Men då började alla pysarne att bittert gråta. Mor där hemma

låg sjuk och de hade ingenting att äta. Hm, det var sorgligt, tyckte 'Onkel Girigbuk', men brödet kunde han inte lämna dem. En gång hade han funnit ett helt lass bröd i porten, hvilket tiggare kastat dit, och då hade han svurit en dyr ed att aldrig ge slikt folk bröd. Men, Herre Gud, de små stackarena skulle inte lipa; de skulle i stället för brödet ha sig en päng. Och upp drog 'Onkel Girigbuk' sin slitna börs och skänkte åt de små stackarena — en ettöring.»

Ellen brast i gapskratt, ackompanjerad af samtliga gästerna. Äfven Larsson smittades af munterheten, och han tyckte, att detta skratt var liksom en hämd för all den smålek han nyss lidit.

Från matrummet vandrade man, arm i arm, in i salongen, hvars dörrar till verandan stodo öppna.

Nu skulle Ellen sjunga! Se så — inga protester! Konsulinnan Gejer slog armarne om fru Larsson och föste henne bort till pianot, som hvilade i halfskymning. Medan värden tände lampetterna, lät Ellen sina små knubbiga fingrar preludiera ett slag. När ljusen, hvilkas veckor tycktes våta, ändtligen flammade upp och göto ett starkt gulrödt sken öfver det hvita nothäftet, sjönk Larsson ner på stolen bredvid pianot. Tryckande högra tinningen mot instrumentet, hvars våldsamma brus döfvade oron i hans själ, följde han med vänstra ögat Ellen. Öfver hennes kind, som hade barnets mjuka rundning, låg en varm rodnad; de genomskinligt klara, mörkblå

ögonen gnistrade som paljetter, och kring munnen, liten och spetsig, ryckte det af skratt.

Nickande till Larsson började hon sjunga madame de Rothschilds chansonnette:

»Si vous n'avez rien à me dire.»

Rösten var obetydlig, men föredraget präglades af finess och en hjärtevinnande skalkaktighet.

»Bravo! Bravo!»

Sedan fru Larsson, leende, tackat för bifallet, spelade konsulinnan Gejer en mazurka af Chopin, hvilket nummer väckte starka applåder och rop på mera.

»Hvad vill ni ha för vackert?» sporde konsulinnan, bläddrande i häftet på notstället.

»Jungfruns bön!» tigde en späd flickröst.

»Nåväl, som Irma vill,» utbrast konsulinnan, skrattande, och med vådliga kastningar på kroppen och storartade armrörelser lät hon sina långa, smala fingrar fladdra hän öfver tangenterna. De oändliga löpningarna framlockade oupphörligt ironiska smil och flissningar, men den unga flickan, som fått sin vilja tillfredsstäld, lyssnade med fuktiga ögon, vidöppen mun och sammanknäpta händer till sitt favoritstycke.

Efter supén föreslog Ellen, att man skulle dansa, en proposition, som mottogs med jubel.

Fröken Linde, en gammal närsynt dam, hvilken folk bjöd af pur barmhärtighet, linkade, bevekt af Ellens smekningar, bort till pianot,

där hennes fingrar, krökta af evinnerlig strumpstickning, famlade länge och väl, innan de kunde hitta en valsmelodi, men när så denna sent omsider var påträffad, hasplades tonerna upp i svindlande fart.

Larsson bjöd upp sin hustru.

Tryckande henne hårdt intill sig, bar han henne ut i hvirfveln af dansande par, och då Ellen, halfkväfd, tittade upp i hans ansikte, mötte hon två glödande ögon, som stirrade på henne med en lysten blick. Rodnande och småleende gömde hon sitt lilla hufvud mot mannens kraftiga bröst och lät honom obehindradt hålla henne kvar i sitt björntag. Och dans på dans måste hon dansa med honom, danser, hvarunder han aldrig ville stanna för att hvila. Till sist började hon finna denna stormande hyllning en smula obehaglig, och hon fruktade, att hans efterhängsenhet skulle bringa ett skimmer af löje ej blott öfver honom själf — utan äfven öfver henne. Så besynnerlig, så vild hade hon ännu aldrig sett sin man. Han måste ha druckit mer än han tålte...

Först vid midnattstid bröto de främmande upp, men knapt var den siste gästen svunnen, förr än Larsson snodde armarne om Ellens lif och nästan släpade henne in i sängkammaren.

Fram till Larsson kom »Onkel Girigbuk» linkande, uppsträckt i sin trådslitna frack, hvilken åldern förlänat en skiftning i grönt, och med en hvit halsduk, som tycktes ha legat i gödselvatten, snurrad kring den höga, fläckiga, skrynkliga lös-kragen, och, småleende, räckte honom gubben en anvisning på trettontusen kronor. Under natten hade han bitterligen ångrat sin hårdhet. Öfverväldigad af sinnesrörelse fattade Larsson svågerns hand och prässade sina läppar mot den fuktiga, smutsiga huden...

Solen hade fyllt sängkammaren med ljus, då Larsson slog upp ögonen.

Hvart hade »Onkel Girigbuk» tagit vägen? Och hvar låg anvisningen, som han lämnade? Åh — bara en dröm, altsamman — bara en dröm...

Hvad kunde klockan vara? Snart half tio. Således hög tid att sätta själfmordsplanen i värk-ställighet.

Jesus Kristus, hvad det var svårt att dö!

Skakande i hela kroppen, drog han kläderna på, vågande knapt röra sig för att ej väcka Ellen, hvars ansikte låg vändt mot hans säng.

När han äntligen blifvit färdig med sin klädsel, lät han munnen snudda vid Ellens heta kind och smög sedan på tåspetsarne ut i barnkammaren.

Pojken hade krupit upp i systemens bädd, där de sofvo så innerligt godt, omslutande hvarandra med knubbiga armar.

Efter att ha kyst bägge småttingarne vacklade han in i sitt rum.

Med skälfvande fingrar öppnade han chiffonieren och tog ut ur en lönnlåda revolvern — en liten elegant pjäs med etsningar på pipan och nysilfverbeslag å kolfven. Han spände hanen; patronen satt i. Ett obetydligt tryck — och så var — om alting gick väl — lifvet slut. För hans minne steg plötsligt fram en vattenfärgsbild från fransk-tyska kriget. Stora bläckplumpar spydde ut väldiga, brandgula tungor, bland hvilka sväfvade purpurfärgade delar af människohufvuden, armar och ben. Han såg sitt eget huvud flyga i splinter, sprutande strömmar af blod på de hvita moarétapeterna . . . Huh, det var gräsligt, öfvermåttan gräsligt! Han slöt ögonen, men fram ur mörkret trädde kolossala, röda fläckar, lysande som transparanger. Gjorde det mån tro mycket ondt, när hvarje närvfiber slets i sär? Åh, det var alt förskräckliga plågor. Han lade revolvern på chiffonierlocket, gömde ansiktet i händerna och började att gråta, häftigt, krampaktigt.

Om han ändå skulle låta rättvisan ha sin gång? Visserligen vore det pinsamt att stå i fångdräkt framför domareskranket, bespäjad af tusentals nyfikna ögon, men efter ransakningen väntade cellens djupa fred, och när fängelsets portar en dag öppnades, kunde han emigrera med Ellen och barnen. Han var ju ung och rask och kunde väl som så många andra bryta

sig en bana i Amerika, där ingen hade reda på hans syndaregister.

»Olof!»

Han lät armarne falla ned. På dörrtröskeln stod Ellen, liksom förstenad, med de vidöppna ögonen fästa vid revolvern. Men så hof hon plötsligt upp ett ångestskri, ilade fram till honom och klämde sina skälfvande fingrar om hans högra handlofve.

»Släpp mig... låt mig dö,» skrek Larsson.

»Dö... åh, nej... du får inte dö,» stönade Ellen, slog armarne om hans midja och släpade honom bort från chiffonieren. »Hvad har händt? Hvarför vill du skjuta dig?»

»Därför... att jag råkat i balans,» mumlade Larsson, och hans askgrå kinder betäcktes med en flammande rodnad. »Man lämnade mig tjugo-fyra timmars frist, men jag har ej mäktat anskaffa några pengar... och nu återstår mig blott att dö, ty när som helst kan stadsfiskalen komma.»

»Dö... åh nej... du får inte dö.»

»Vill du då hällre, att jag skall låta häkta mig?»

»Ja... ja — hällre det.»

»Men om jag skjuter mig, så ska' alla människor tycka synd om dig och hjälpa dig, men sätter banken in mig, så skall man sky dig som en pästsmittad.»

»Åh, bry dig inte om mig... bry dig inte om mig... jag skall nog kunna reda mig. Bara tanken på att få återse dig, Olof, skall fördubbla mina krafter.»

»Du vill då vänta på mig, tills jag slipper ut?»

»Ja... det... vill... jag,» snyftade Ellen,
»ty... jag håller... så gränslöst... af dig...»

»Tack, Ellen lilla!»

Han böjde sig ner och öfverhöljde hennes våta kinder med kyssar.

I det samma ljud en hård knackning.

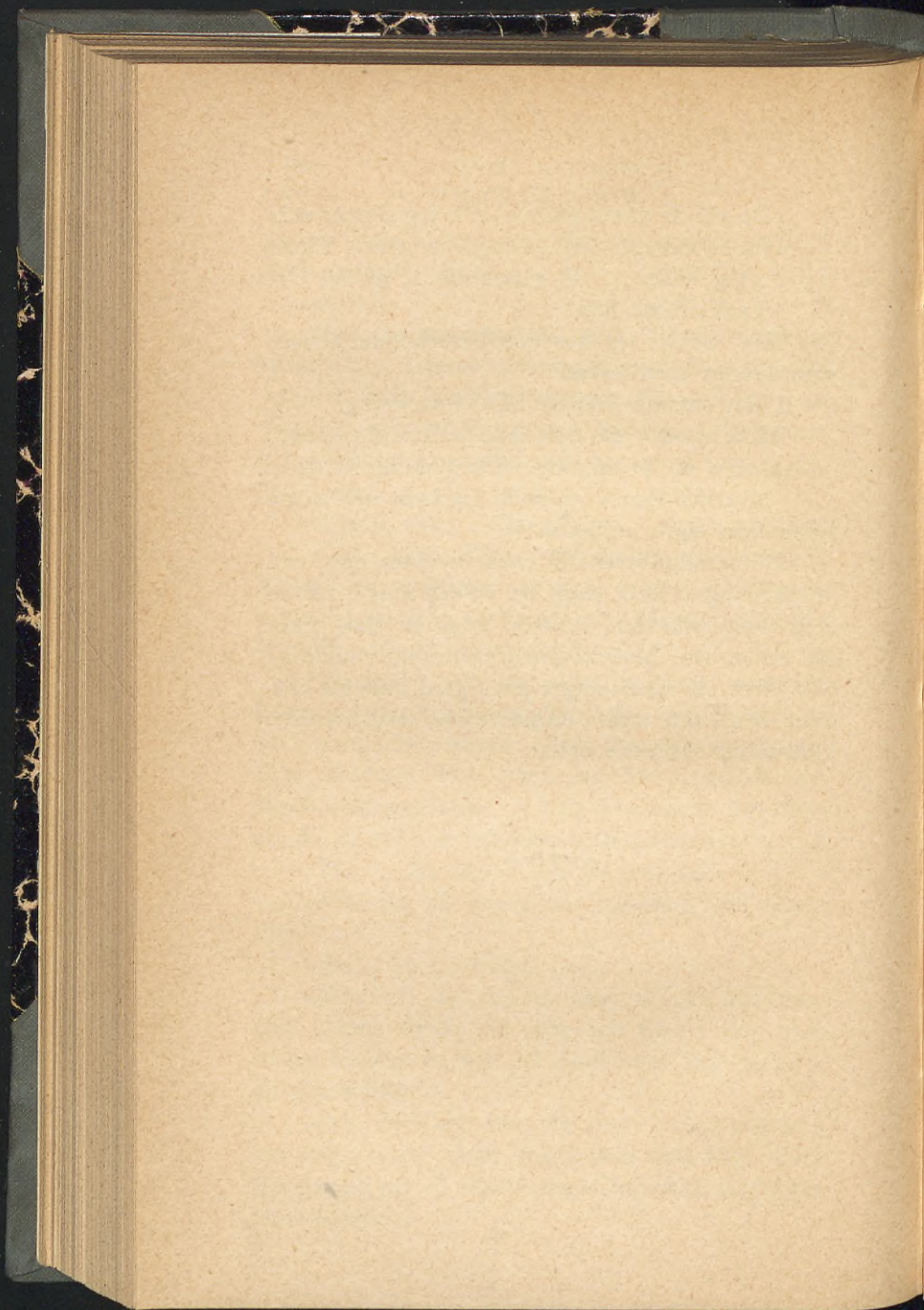
Båda sprutto till och lade hufvudet på sned.

Å nyo en knackning, men dubbelt så stark.

»Stadsfiskalen!» stönade Larsson och stötte Ellen från sig. »Stig in!»

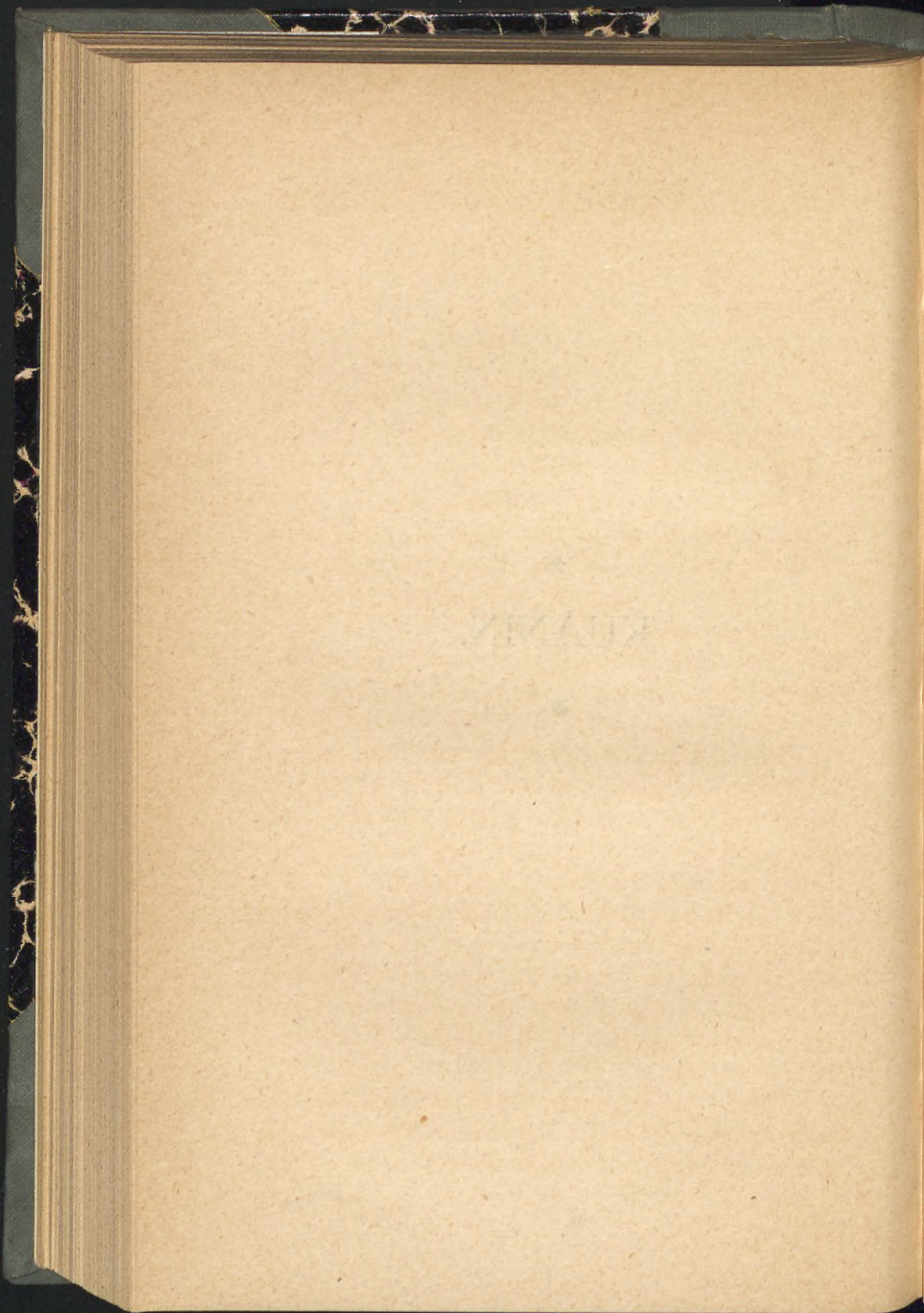
Döbattangdörren till salen rycktes upp, och ur öppningen sköt fram en väldig mage, prydd med hvit pikéväst... och efter en lång paus ett elefantben, betäckt med kanarigult nankin... och efter en ännu längre paus gled fram ett likadant ben, och strax därpå följde stadsfiskalens klotrunda, skinande anlete.

✻
KUANIN.
✻

» **B**et var en gång en hustru, som så gerna ville ha sig ett litet barn, men hon visste alls icke, hvarifrån hon skulle få det, och så gick hon till en gammal hexa och sade till henne:

'Jag skulle så innerligt gerna vilja ha ett litet barn: vill du inte säga mig, hvarifrån jag skall få ett?'

'Jo, det skall nog gå för sig,' sade hexan. 'Här har du ett bjuggkorn, som är af ett helt annat slag än det, som gror på bondens åker eller som hönsen få att äta; lägg det i en blomkruka, så skall du få se någonting.'

'Tack skall du ha!' sade hustrun, gaf hexan några slantar och gick derpå hem och satte bjuggkornet, och strax uppväxte en stor, vacker blomma; den såg alldeles ut som en tulpan, men bladen slöto sig tätt till hopa, som om den ännu ståt i knopp.

'Det var en fager blomma!' sade hustrun och kysste henne på de vackra röda och gula bladen; men just som hon kysste henne, sprang

blomman upp med en stark knall. Det var en verklig tulpan, det kunde man se; men midt inne i blomman, på den gröna stolen satt en liten, liten flicka, så fin och täck; och hon var icke mer än en tum lång och kallades därför Tummelisa.»

Ja, slikt kunde hända i sagoålderns gyllene tid, men i vårt prosaiska århundrade hittar man tyvärr ej småpysar i blomsterkalkar!

Fru Almén lade H. C. Andersen i fönsterkarmen och gick bort och tog plats i länstolen vid kakelugnen, och med tårfyllda ögon stirrade hon på brasan, som jagade den inträngande skymningen hän i vinklar och vrår af den stora sängkammaren.

Hvarför ville ej Gud höra hennes böner om ett barn? I tio år, dag ut, dag in, hade hon tigt den högste om att hennes äktenskap måtte välsignas med lifsfrukt, men alltid utan resultat. Nej, Gud var inte af en sådan oändlig godhet, som hennes föräldrar inbillat henne; Gud var ingen kärleksrik fader, när han kunde neka henne modersfröjden. Åter igen dessa stygga tankar, som hotade att slå ner hennes barnatro. Åh, Gud var säkerligen god, ville blott pröfva henne en tid och så omsider ge lönen för hennes tillförsikt — en liten kerub, som hon kunde få lägga till sitt bröst. Hvad hemmet skulle bli gladt, när de många döda rummen komme att genljuda af barnjoller. Och då skulle inte John, hennes man, bli borta hvar och hvarannan kväll,

han som var så förtjust i småttingar. Så ofta han lyfte sina brorsbarn upp mot taket, måste hon vända ansiktet åt sidan för att dölja sina tårar.

Ding, dong — ding, dong — ding, dong — ding, dong — ding, dong — — nu ringde det till bön i kyrkan.

Fru Almén reste sig upp, tog salmboken, svepte pälskappan om sig, stack de smala, långa fötterna i ett par bottforer och skyndade nerför trappan.

»Huj!» skrek stormen vid gathörnet och höljde henne in i ett moln af snö. Andfådd, halfblind, stannade hon, men så sprang vinden, småskrattande, sin väg, och ohindrad fick hon passera torget. Flingor, stora som en barnhand, dalade oupphörligt, oupphörligt, och så tätt, att de resliga, svarta träden framför kyrkomuren knapt kunde skönjas. Öfver grafvarne buktade sig drifvorna redan alnshöga, och på gångstigen, där man nyss tycktes ha skottat, stack jorden fram blott här och hvar som väldiga, svinnande bläckplumpar. Inne i tämplet gapade tomhet från stol efter stol, från bänkrad efter bänkrad. Endast uppe i koret syntes folk — ett par hopkrupna fattighusgummor. Som ett kanonskott small stoldörren igen efter fru Almén. Vid dånet sprutto gummorna upp ur sin slummer och stirrade, förskräckta, åt det håll, hvarifrån bullret kom. Åh, bara kaptenskan Almén, som intog sin plats! Den människan försummade då aldrig Guds hus.

Och så började gummorna beskärma sig öfver fru Alméns utseende. Jösses, hvad hon tacklade af för hvar eviga dag! Den starkt krökta näsan stod nu så smal som en knifsägg, läpparne hade nästan torkat in, och ögonen, svarta som stenkol, suto djupt inne i sina hålor, där de lyste med matt glans.

Orgeln stämde upp. Ned i de silfverskimrande piporna tycktes stormen ha krupit, stormen, hvilken trots kyrkvaktarens påpasslighet alt som oftast rusade in genom portarne, vände de gula bladen i kvarliggande salmböcker, kom ljuslågorna på altaret att skälfva som ormtungor och ryckte och slet i spetsarne på altarduken; eller hade må hända en ond ande kastat sig öfver kantorn, ty tonerna brusade än som bränningar, vrålade än som läjon, stönade än som lokomotiv, smattrade än som basunstötar, pepo än som ånghvisslor — och spår af melodi var ej att upptäcka.

Agnés Almén sjöng med sin tunna, skarpa röst första värsen af salmen, fast orden drunknade i den kaskad af toner, som vältrade sig ut från orgeln. Under den följande värsen bet hon läpparne samman, blickande med rynkade ögonbryn, närvskakad, upp till den förgyllda läkaren öfver hufvudingången.

Sent omsider slutade spelet, och så blef det tyst, dödstyst i den ödsliga kyrkan; en hostattack i koret gjorde stillheten ännu mer märkbar.

Knirk . . . knirk . . . knirk . . . Nu gick prästen uppför trappan till predikstolen. Och efter en evinnerlig paus sköt fram öfver karmen doktor Baudes ansikte, ett likblekt ansikte, kring hvars höga, kägelformiga panna det tunna, hvitgula håret låg hvirfladt som en hälgongloria.

»Mina kära åhörare!»

Stämman klang i dag så ihålig, som om den kommit från en buktalare.

Efter detta utrop harklade doktorn sig, och sedan följde predikan — variationer öfver temat:

»Du skall inga andra Gudar hafva för mig».

Till sist uppmanade han de kära åhörarne att bedja för hedningarnes frälsning, ty utan kristendomens ljus skulle afgudadyrkarne råka i evinnerlig fördömelse.

Agnes böjde sig ner och mumlade en varm bön för alla dem, som ännu vandrade i mörkret, som ännu icke funnit den ende och sanne Guden. Först då slutsalmen stämdes upp, reste hon hufvudet.

Nu ljöd orgeln som vanligt. Majestätisk, full af rytm, flöt melodin ut i tämplet, men likväl så behärskad, att de få kyrkogångarnes röster kunde skära igenom tonsvallet. Starkare än någon annan sjöng Agnes, men det var ord, som ej funnos i salmboken:

»Gode Gud, gif mig ett barn . . . gode Gud, gif mig ett barn!»

Och plötsligt såg hon Herrans anlete lutadt öfver sig, ett mildt gubbanlete med långt, böl-

jande, silfverhvitt skägg, och hon hörde en smekande röst, som hviskade:

»Gack i frid; din bön skall uppfylld varda.»

* * *

När kapten Almén kom hem från Stads-
huset, var klockan 4 på morgonen.

Han drog stöflarne af i tamburen och smög sig på strumpsockorna in i sängkammaren, ty han ville inte väcka sin hustru. Gud bevar's, det vankades ej sparlakansläxor, hur sent han än behagade infinna sig, men Agnes' ögon plägade möta honom med en så sorgsen, hjälplös blick, att hans hjärta nästan ville brista. Här hemma satt hon och tynade bort i melankolisk ensamhet, medan han höll sig ute bland kamrater och svirade från morgon till kväll. Han var ett kräk; sannerligen för Gud, han var ett riktigt kräk! Men hvad skulle han väl göra? Han kände sig så innerligt bedröfvad här hemma, blef spökrädd i de stora, mörka rummen, där Agnes gled omkring med stela, förgråtna ögon, ljudlöst som en vålnad. Och när hon alt som oftast i ett utbrott af ömhet kyste honom, tyckte han, att blodet isades i ådrorna.

Midt på golfvet stannade han och lyssnade efter om Agnes sof.

Tyst, fullkomligt stilla bak sängskärmen.

Försiktigt förde han denna åt sidan och be-spåjade sin hustru, nu öfvergjuten af det ljus-gröna skenet från nattlampan. Agnes slumrade med den stora munnen halföppen, dragen till ett ljuft leende. Så höjdes plötsligt de långa, svarta ögonfransarne, och med ett glädjeskri reste hon sig upp i bädden, slog de magra ar-marne om kaptenens hals och hviskade, tryckande sina kalla, vissnade läppar mot hans blodfulla, lågande örnsnibb:

»Gud har ändtligen bönhört mig... vi få oss ett barn... han har själf sagt det...»

Kaptenen kände sig hemsk till mods. Yrade Agnes, äller hade hon mist förståndet?

»Då jag var i aftonsången, bad jag Gud så innerligt, att han skulle ge mig ett barn... och, vet du, rätt som det var, böjde Herran sig ner öfver mig och sade: 'Gack i frid; din bön skall uppfylld varda'.»

Och från kaptenens örnsnibb flyttade sig hennes läppar ner till hans mun, liksom för att stänga inne hvarje tvifvelsjukt ord, och hon kyste honom så våldsamt, att andan togs från honom och de stora ådrorna i pannan svälde ut och vordo blå som lapis lazuli.

* * *

Smekmånadsåret frånräknadt hade fru Almén under vistelsen i Gustafsvik alltid varit stel och

tillbakadragen och till sin dräkt valt tunga, mörka färger, men nu visade hon en pojkkattig uppsluppenhet, täflade med de goda Gustafsviksfruarna i pratsamhet och klädde sig i skrikande ljusst. Och åter kom hennes forna umgänge till nåder.

På en bjudning hos apotekare Abenius' sporde värdinnan hvad det var, som Agnes arbetade så flitigt på. Den breda, hvita flanellsremsan, öfver hvars kanter kastades röda stygn, hade länge nog retat damernas nyfikenhet.

»En linda,» sade Agnes leende.

»En linda!» utbrast fru Abenius, spärrande upp ögonen. »Till hvem skall du skänka den?»

»Till barnet, som jag väntar.»

Och med strålande ögon berättade Agnes, att Gud ändtligen bönhört henne.

»Nej, hvad säger du!» ljöd det rundt omkring, och snart var hon omgifven af en växande åhörarekrets, som med spänd uppmärksamhet lyssnade till redogörelsen för undervärket i kyrkan.

Men dag efter dag — månad efter månad förflöt, utan att storken, den efterlängtade, hördes af.

Och åter drog fru Almén sig tillbaka från sina bekanta. Kom någon och ville tala med henne, hette det, att hon var nyss utgången. Hopkrupen, orörlig, gul som en mumie, satt hon i sängkammaren från morgon till kväll. In om kyrkodörren trädde aldrig mera hennes fot, ty hon var förbittrad på Gud, därför att han narrat

henne. Mot sin man visade hon en så krypande undergifvenhet, att Almén kände sig nästan generad. Från hennes sinne tycktes utplånadt hvarje spår af häftighet och trots.

En dag öfverraskade hon kaptenen, då han klappade stugpigian. Han väntade sig en förskräcklig scen, när han väl blifvit ensam med Agnes, men inga förebråelser haglade öfver hans syndiga hufvud, utan hon sade blott med mild, klanglös stämma:

»Hör du, John — skilj dig från mig . . . och gift om dig, ty det är synd, att du, själfva lefnadsfriskheten, skall vara fastkedjad vid en bortvissnad, ofruktsam varelse.»

Och då kaptenen, lycklig öfver att ha undsluppit en sparlakansläxa, bedyrade, att han ej det ringaste brydde sig om barn, lade hon sina långa, smala fingrar på hans läppar och utbrast:

»Åh, ljug inte — ljug inte — ljug intel!»

* * *

Julaftonen plögade alltid Alméns tillbringa hos kaptенens bror, hamnkassör i Gustafsvik, men i år ville Agnes ej gå bort. När kaptenen föreslog, att de i stället skulle bjuda hem bror hans och släkten, tigde Agnes, att hon bara måtte få vara i fred den sista jul hon lefde. Stillhet, det var den bästa present, som han kunde förära henne.

Och så stannade de hemma i all ensamhet.

Kaptenen öfverhopade sin fru med gåfvor; bland annat tre japanska prydnader. En dag under den tid hon väntade storken hade hon sagt: »Hör, John, du kan gärna ge mig i julklapp några japanska saker att ha i salen. Det är nu mera så modärnt.»

Men hvarken eldskärmen, där metallglänsande fåglar och blekröda körsbärsblommor af silke lyste på snöhvít sidenbotten, eller vasen, där toppen af Fuji Yama skimrade fram mällan fantastiska terra-cotta gula växter, eller elfbensstatyetten — en kvinnofigur — kunde locka ett enda glädjeutbrott från Agnes' läppar.

Eldskärmen placerade kaptenen framför kakelugnen; vasen i dess nisch; Mozartbysten af gips flyttade han ner från hyllan öfver pianot och satte i stället dit upp den japanska statyetten.

Och när alt detta var undanstökadt, sporde han, pionröd af ansträngning:

»Nåh, min gumma lilla, hvad tycks? Det klär; inte sant?»

»Utmärkt,» sade Agnes och kyste kaptenens hand, men nog tyckte hon, att han för trehundra kronor kunde köpt någonting vackrare. Eldskärmen och vasen gingo väl an, men hvad i all världen skulle hon med det där belätet öfver pianot? Huh, hvilket falskt, ängslande smil kring den tjockläppiga munnen, och hvad dess smala, skefva ögon stirrade gåtfullt på

henne! Om hon ej fruktat såra sin man, skulle hon bedt honom strax bära bort elfbensstatyetten.

* * *

Förr än någon annan ångbåt började »Felix» sina turer. Almén hade af alla krafter påskyndat dess utrustning, ty han längtade efter hafvet. Du milde himmel, så trist denna vintern varit! Mager hade han blifvit, blek, kutryggig, grälsjuk, och lilla Annette, akterstäderskan påstod en afton, då hon lät sina knubbiga fingrar glida genom hans tjocka, krusiga, linfärgade hår, att det grånat. Men när han bara vistats om bord någon tid, fick han åter kött på benen, blod i kinderna, den gamla raka ryggen och sitt blixtrande goda humör. Blott då han erhållit bref hemifrån, kom Saulsandans öfver honom, och vid sådana tillfällen visade han sig vresig, snäste och svor. Men ett par minuter därefter kunde han skratta, så att de utstående, ljusblå ögonen fylles med tårar. Ledsamma underrättelser från Agnes. Hon kände sig alt sämre och sämre. »Doktorn» — skref hon en dag — »vill, att jag skall fara till Ronneby, men det hoppas jag du låter mig slippa, ty jag önskar dö i vårt kära hem.»

* * *

I Stockholm fick »Felix» fram i juni till passagerare en fil. doktor Skoog, kusin till kaptenens fru. Han skulle via Malmö styra kosan mot Spanien för att därstädes studera konst. Ända se'n Alméns bröllop, på hvilket han var marskalk, hade han ej träffat Agnes.

»Hur ser Agnes ut nu för tiden?» sporde han kaptenen, så snart denne slitit sig lös från sina bestyr. »En vördig matrona, hvad?»

Almén sköt fram underläppen och lade hufvudet på sned.

»Åh nej, du — hon liknar snarare ett skelett.»

»Är hon då sjuk, hvad?»

»Jaaa — men inte så mycket hvad kroppen anbelangar som själen.»

»Åh, hvad säger du!» utbrast doktorn, vridande sina långa, svarta, vaxade mustacher. »Hm . . . det var bra ledsamt.»

»Ja — är det inte det?» skrek kaptenen. Och så började han rulla upp några interiörer från sitt hem, oupphörligt afbruten af Skoog, som mumlade:

»Stackars Agnes, hur skall det här sluta!»

Men så reste sig plötsligt kaptenen och rusade upp på kommandobryggan. Skoog lutade ryggen tillbaka mot soffan och följde med sina stora, rödkantade, melankoliska ögon en måse, som under gälla klagoskri kretsade omkring ångbåten.

I Kalmar kom en konsul Hasselberg om bord — god vän till kaptenen.

Under största delen af färden till Gustafsvik suto Almén, konsuln och doktorn i kaptenens hytt och pimplade konjak och seltersvatten. Konsuln underhöll sina båda bröder — vid första glaset hade han föreslagit Skoog duskål — med anekdoter, den ena mustigare än den andra. Doktorn drog munnen då och då till ett blygsamt, sötsurt leende, men kaptenen därimot skratade så hjärtligt, att han oupphörligt blef blårod i synen.

Fram mot aftonen lade »Felix» till vid kajen i Gustafsvik. Här väntade mycket mera gods, än man skulle tro, så att först påföljande förmiddag kunde båten bli klar att ånga vidare.

Almén bjöd Hasselberg och Skoog hem på kvällsmat. Konsuln hade ej lust att gå i land; doktorn därimot var ytterst villig, ty han längtade efter att få råka Agnes.

»Hör du,» sade Almén till Skoog, under det att de, arm i arm, sträfvade uppför backen vid tullhuset, »nu ska' vi öfverraska Agnes med din visit. Göm dig bak min breda rygg, då jag stiger in till henne. Kan just tänka mig hvilken min hon skall sätta upp, när hon får sikte på ditt älskvärda anlete.»

På tå smögo de uppför trappan till kaptenens våning. Almén öppnade ljudlöst tamburdörren, och sedan han föst doktorn bak sin rygg, vred han sakta om handtaget på dörren till för-

maket och trädde dit in, med doktorn i hack och häl.

Borta vid midtelfönstret skymtades Agnes, tryckande pannan mot rutan. Vid ljudet af sulors knarrande vände hon sig om och skyndade med ett litet glädjeskri fram mot sin man, men då hon varseblef hans följeslagare, sjönko de utsträckta armarne ner, och hon stannade stilla, förvirrad, som om man väckt henne ur en sömnvandring.

»Din kusin — doktor Skoog,» presenterade Almén, storskrattande. »Känner du inte igen honom?»

»Nej, se du, Torsten!» utbrast Agnes, och ett leende gled öfver hennes tunna läppar. »Det var så när, att jag inte känt igen dig... Hur mår du nu för tiden?»

Hon räckte honom sin smala hand, kylande som is.

»Jo tack — briljant. Och hur är det med dig, Agnes?»

»Åh jo — bra.»

Bra! Snick snack! Hon såg ju ut som döden! Och han tänkte på hur strålande frisk hon var för tio, tolf år se'n; hur de stora ögonen språkade gnistor, hur de fylliga kinderna glödde, hur de djärft skurna läpparne lyste sminkröda, hur trotsigt det kraftiga hufvudet satt på den långa, spänstiga gestalten. Och så hon kunde skratta, häjdlöst, bullrande, nästan närvretande.

Och nu — hopsjunknen, förvissnad — ett lefvande lik.

»Hör du, min gumma lilla,» sade kaptenen och kyste Agnes på kinden, »vill du inte vara snäll och ställa om, att vi få oss en smörgås.»

»Jo, strax.»

När fru Almén lämnat rummet, ljudlöst, som om hon trampat på gummisulor, slog kaptenen Skoog på armen och sporde med en djup suck:

»Nåh, hvad tycker du?»

Doktorn besvarade ej frågan, utan drog blott en ännu djupare suck.

Efter en kvart timmes förlopp syntes Agnes åter och bad dem stiga in i matsalen.

Skenet från två bronskandelabrar på bordet där inne kom den hvita duken att lysa som nyfallen snö, kom servisen att stråla i rägnbågens färger, kom spegeln i buffeten att likna en guldskifva, men öfver alting annat i det stora, fyrkantiga rummet rufvade mörker, ett ogenomträngligt, becksvart mörker, ty den väldiga brandmuren utanför fönstren stängde undan hvarje skymt af dagsljus.

Fru Almén tog plats mällan de båda herrarne. Doktorn bjöd till att vara så underhållande som möjligt, men Agnes lyssnade till hans prat med en så frånvarande min, ett så konstladt leende, att tungan snart nog torkade fast i gommen. Kaptenen, som till en början kastat ett och annat ord in i doktors tal, satt nu och teg, rullande små kulor af bröd. Och så blef det

tyst, pinande stilla i det stora rummet, hvilket, trots sommarn, kändes kallt som en iskällare. Ändtligen reste Agnes sig från bordet. Gud ske lof, att måltiden var slut! De båda herrarne drogo en suck af lättnad.

»I salen är kaffe serveradt,» sade Agnes, sedan doktorn tackat för välfägnaden.

»Vill du inte göra oss sällskap?» sporde Almén sin fru och lät tummen och pek fingret fanna om hennes skarpa haka.

»Jo tack — inte nu strax — men om en liten stund.»

I salen hade man tändt takkronan och lampetterna på pianot, men sommarkvällens ljus, rosenfärgadt af den nedgående solen, besegrade kronans och lampetternas smala, blåaktiga lågor. Purpurmättadt glödde det röda möbelöfverdraget; de japanska fåglarne och körsbärsblommorna aftecknade sig mot en norrskensflammande luft; snön på Fuji Yamas topp hade förvandlats till en sjudande lavaström, och statyetten öfver pianot tycktes gjuten af koppar.

Doktor Skoog satte sig vid pianot, slog an några ackorder och började stämma upp en italiensk aria, men sången ljöd så tunn och skärande, att han strax tystnade.

»Jag — är — inte — vid — röst — i — kväll,» stammade han och kröp bort till kaptenen, hvilken speglade sig i silfverkannan på bordet midt för soffan.

»En finfin salong den här,» utbrast doktorn för att bryta tystnaden.

»Tycker du?» mumlade kaptenen och efter en lång paus: »Nej drick kaffe, du... annars kallnar det... får jag hålla opp?»

»Tack — inte mer...»

»Munk eller curaçao?»

»Hälst munk... tack... skål!»

»Skål!»

Och så blef det åter igen en dryg paus.

»Det var en charmant eldskärm,» utbrast doktorn, sedan hans blick irrat rundt kring rummet för att finna stoff till konversation. »Och vassen i nischen är värkligen makalös. Ena bad-dare till konstnärer, de där japaneserna?»

»Och hvad tycker du om belätet öfver pianot?»

Doktorn satte pince-nezen, hopviken, för det högra ögat och följde riktningen af kaptensens finger.

»Hm... inte illa...»

»Hvad skall det föreställa? Det vet väl du, som är specialist i konstsaker...»

»Hm... det föreställer en buddaistisk gudomlighet — kallad Kuanin...» Och med ett leende tillfogade doktorn: »Den där madonnan står i stort rop hos Österns snedögda skönheter, ty lifsfrukt skänker hon, i fall de be riktigt vackert.»

»Äsch, hvad hedningarne ändå ä' dumma,» skrek kaptenen, bristande i gapskratt. »Inte kan den där fulingen hjälpa... inte.»

»Hvad vet jag,» invände Skoog med ett ryck på axlarne. »Men faktum är, att milliontals kvinnor lofsjunga Kuanin.»

Knapt hade sista ordet — Kuanin — halkat öfver doktors läppar, förr än ett skärande skri ljud från rummet näst intill — gula kabinettet. Först stirrade kaptenen och doktorn på hvarandra en lång, lång stund i mållös skräck, men så flögo de samtidigt upp från soffan, skrikande hvarandra i munnen: »Agnes!» Och efter detta utrop störtade båda, jämnsides, mot gula kabinettet. Strax innanför tröskeln låg fru Almén, raklång, med ögonlocken slutna och ej en enda bloddroppe kvar i ansiktet.

»Jesus Kristus,» stönade kaptenen, vridande sina händer, »hon är död... hon är död!»

* * *

Doktor Bergman, Alméns husläkare, hade gått sin väg, och nu satt kaptenen på sängkanten hos Agnes och strök sina fingerspetsar öfver hennes smala hand, där ådrorna tecknade skarpa, mörkblå linjer.

»Hur är det med dig?»

»Jo tack — rätt bra.»

»Du kan inte tro hvad jag blef rädd, då jag fann dig ligga liflös på golfvet. När jag någorlunda sansat mig, skrek jag till Torsten: 'Spring efter doktor Bergman!' Och Torsten, den stackarn, som aldrig förr varit här i sta'n, rutschade som ett yrväder nerför trapporna för att söka rätt på doktorn... och det lyckades honom efter sju sorger och åtta bedröfvelser.

Så snart som Bergman kom in, baddade han dina tinningar med eau de Cologne och förde flaskan under näsan på dig, men först efter ett par timmars bortdomning slog du äntligen upp ögonen. Ingenting farligt... bara en stark svimning. Du måste ha blifvit häftigt upprörd öfver någonting...»

»Nej... nej... åh nej — jag blef inte... upprörd... öfver... någonting,» stammade Agnes och vände ansiktet bort från sin man. »Tänkte gå in i salen och prata med er, men rätt som jag gick — svartnade det för ögonen... och jag tyckte, att golfvet gled undan. — Hvar är Torsten?»

»Sitter ute i salen och väntar på mig... jag skall för artighetens skull följa honom ner till båten, se'n så kommer jag strax hem igen... och stannar här öfver natten, ty 'Felix' blir ej klar förr än i morgon vid tiotiden. — Adjö med dig så länge!»

»Adjö med dig, John... blif ej borta alt för länge... lofva mig det...»

»Ja... det lofvar jag... Sök nu bara att sofva ett slag... det skall styrka dig. — Adjö!»

Agnes, som halfsutit i sängen, lade sitt värkande hufvud mot kudden — åh, hvad den kändes svall — och slöt de svullna, svidande ögonlocken, men sömnen ville ej infinna sig. För hennes öron klang oupphörligt den dialog, som växlades mällan kaptenen och doktorn inne i salen. Knapt ett enda ord hade under svimnin-

gen halkat ur minnet, men replikerna voro kastade huller om buller.

Kuanin... Kuanin... Kuanin — tänk, om gudinnan också kunde hjälpa henne. Barnsligheter... åh, barnsligheter — inte kunde det där belätet skänka lifsfrukt. Men om Kuanin inte hade slik makt, så skulle väl Österns snedögda skönheter tröttnat på att söka henne. Och dock var faktum, att milliontals kvinnor lofsjöngo henne. Om hon skulle be henne riktigt vackert: »O, Kuanin — gif mig ett barn!»... Kuanin... Kuanin — ja, det var väl ödets skickelse, att Torsten skulle fästa hennes uppmärksamhet vid gudinnans undergörareförmåga — ja, det var ödets skickelse. Kuanin skulle helt säkert förbarma sig öfver henne, Kuanin, som sett hennes gränslösa kval...

Agnes' kinder brunno feberheta, och ögonen strålade med skarp, onaturlig glans.

Ja, ja, hon ville gå in och tigga Kuanin om ett barn!

Upp ur bädden kröp hon, stack de bara fötterna i ett par morgonskor och smög sig in i salen.

Månljuset föll i en ymnig flod ned genom de höga fönstren.

Bländande hvit stod statyetten där uppe öfver pianot. De sneda, gåtfulla ögonen blinkade; smilet kring de tjocka läpparne blef alt bredare och bredare.

På knä slängde sig Agnes, och, sträckande sina magra, nakna armar mot statyetten, kved hon:

»Kuanin ... Kuanin ... o, Kuanin — gif mig ett barn!»

* * *

När Almén efter en timmes bortvaro åter befann sig vid den husliga härden, låg Agnes i sin säng, lika vaken, som då han lämnade henne.

»Har du inte sofvit?»

»Jo — ända till nyss,» mumlade Agnes, hållande fingrarne mot ögonen, liksom för att undvika skenet från nattlampan.

»Och hur mår du nu?» sporde kaptenen, flyttande sängskärmen, så att hennes ansikte fick skugga.

»Jo tack... bra,» hviskade hon och prätsade sin brännande mun mot kaptенens hand.

I morgongryningen vaknade Almén vid ljudet af Agnes' röst. Han satte sig häftigt upp i bädden och kastade en sömning blick bort till sin hustru.

»Hvad vill du, Agnes?»

Hon sof, men andedräkten lät ojämn, stönande, och en flammande rodnad betäckte kinder och panna, på hvilka glänste stora svettdroppar.

Plötsligt öppnade sig hennes fuktiga läppar och hon skrek:

»Kuanin ... Kuanin ... Kuanin ...»

»Hon yrar ... har feber,» mumlade kaptenen och tryckte sin tumme mot knappen på den elektriska ringledningen. Bäst att någon af pigorna sprang efter doktor Bergman!

Vid sextiden kom läkaren, förpustad, kisögad, med dun i det smutsgrå, tofviga håret och tvållödder under den nålfina nästippen.

Kaptenen bad om ursäkt därför att han å nyo besvärat på olämplig tid, men Agnes' utseende skrämde honom. Bergman tog plats på sängkanten hos fru Almén, och, hållande tummen mot hennes skälvfande puls, lät han sin beslöjade blick hvila på hennes blåsprängda ögonlock.

»Hm... hm... stark feber» snöflade han, »men det blir ingenting farligt, vill jag hoppas.»

Klockan åtta skickade styrmannen å »Felix» bud, att lasten var inne. Således förr än kaptenen väntat. Med gråtfärdig stämma bjöd han farväl till Agnes, som fortfarande låg i yrsel, men nu med ögonen vidöppna. Trots doktors upprepade försäkringar: »Hon blir nog snart bra igen», kunde han ej lösgöra sig från tanken, att hon skulle dö. Stackars Agnes, hon ägde inte krafter att stå imot någon svårare sjukdom, och en sådan var i annalkande, det märkte han på Bergmans närvösa rörelser. Flerfaldiga gånger hade han önskat, att liemannen måtte rycka bort hans hustru, hvilken var hvarken sig själf eller andra till glädje, men nu, då döden lurade bak sängskärmen, kände han en kväljande ångest. All den ömhet, som Agnes visat honom, all undergifvenhet, all tålmodighet, alt öfverseende trängde sig fram i hans minne, och kring hennes bleka panna tändes en bländande hälgongloria; hvarje fel hos henne, hvarje ofullkomlighet hade plånats ut. Men sitt eget kära jag fann han

uppställt vid en skampåle, och hans samvete pekade finger och skrek:

»Jo... jo... du har varit en skön äkta man, lättsinnig, pockande, rummelysten, natt-sölände...»

I Malmö erhöll kapten Almén telegram från bror sin, hamnkassören. Agnes led af närvfeber, men läkarne — doktor Lundin hade också blifvit tillkallad — bådo honom inte misströsta.

Vid hvarje anlöpningsort väntade under rättelser från hemmet. Agnes var usel, mycket usel, men sjukdomen syntes ej hopplös.

När »Felix» på uppresan inträffade i Gustafsvik, hade krisen försiggått, krisen, som skulle afgöra lif eller död — Agnes var räddad. Med tårfylld blick böjde Almén sig mot sin hustru, hvilken hvilade med hopknäpta händer, vaxgul, orörlig, som om sängen varit en likkista, och kyste henne på pannan, där tinningarne sköto ut, skarpa som horn. Annars hade håret dolt dem, det tjocka, blåsvarta, hvilket smög sig likt silkedraperier nedåt ögonbrynen, men nu var håret borta — på läkarnes befallning sköfladt af saxen, och mällan fjunet öfver hjässan lyste hufvudsvålen såsom huden på en korpunge.

Raskt bättrade Agnes sig. Gulsotshyn fick en skiftning i blod, den vissnade, blåbleka munnen svälde ut och rodnade, de insjunkna ögonen kröpo fram ur sina hålor och började gnistra. Och nästan alltid log hon — ofta där det ej passade sig — och till och med när hon satt

för sig själf, ryckte det i läpparne som af undertryckt skratt. Och så en vacker dag uppenbarade hon för kaptenen hvad som fylde hennes sinne med namnlös fröjd. Hon skulle bli mor — det var aldeles säkert. Kaptenen, hvilken tog för afgjort, att hon villat sig — nu, liksom förut — nändes ej rubba hennes tro. Men denna gången hade värkligen inte en olycksalig inbillning gripit henne, det märkte han alt tydligare och tydligare för hvart besök där hemma. Agnes' bref öfverflödade af jubel. Ändtligen skulle hennes hetaste åtrå bli tillfredsstäl . . .

Almén brukade altid vara vid miserabelt lynne den dag, då »Felix» lades i vinterkvarter, ty under långa, långa månader skulle han pinas med samma likformiga hus, samma folktomma gator, och hemmet, hvilket han under fästmannatiden drömt som en oas, full af vederkvickelse, skulle bjuda samma ökenstillhet, samma petiga ordentlighet, samma mat på samma tid, och — det värsta af alt — Agnes skulle sprida omkring sig samma ängslande kyla och stirra på honom med samma sorgsna, hjälplösa blick. Men i år hängde han ej läpp, när »Felix» förtöjdes ute i hamnen, ty han väntade sig en drägligare vinter än vanligt. Agnes' tillstånd lofvade en smula omväxling i hemmet; den fröjd, hvarmed hafvandeskapet fylde hennes sinne, skulle nog kasta ett varmt skimmer öfver deras mörka och kyliga våning.

Ville isen aldrig brista? Ville det aldrig bli vår?

Kapten Almén kunde snart inte uthärda längre i hemmet. Upp- och nedvänt i alla rummen; aldrig mat i rätt tid, och hvilken mat se'n — antingen rå eller bränd; ett evinnerligt pinglande på tamburklockan; och steg han in i det rummet eller det, så kunde han ge sig tusan på att råka fru Lindqvist, barnmorskan, hvilken hängde som en kardborre i Agnes' kjortlar. En drottning kunde ej mottagas med större ärebetygelser än dem, som hans hustru slösade på den lilla fetlagda damen med skrikande rödt hår. Kaffe och vin flödade från morgon till kväll. Och när fru Lindqvist, tack vare ständigt smuttande på glaset, vaggats i stämning, drog hon fram ur sin svällande barm dikter, som hon själf författat. Med en ängels tålmod lyssnade Agnes till dessa svulstiga utgjutelser, som retade gallfeber på honom. Om sin man brydde hon sig ej mer än om ett par gamla skor, hon, som de andra vintrarne nästan kvalt honom med oändliga ömhetsbetygelser. Vågade han någon gång göra en ringa anmärkning mot oredan där hemma, så flög vips ett retsamt, trotsigt svar öfver hennes läppar, som på sista tiden fått en utmanande krökning. Och djärfdes han tillrätta-visa henne för slik opassande ton, så vände hon honom tvärt ryggen och slog dörren igen efter sig.

Och när »Felix» ändtligen fram i mars kunde börja sina turer, visade Agnes ingen förtviflan,

utan räckte honom handen så likgiltigt, som om han varit en fullkomligt främmande person.

I Stockholm mottog han följande telegram från bror sin, hamnkassören:

»En dotters lyckliga födelse i dag klockan 5,30 förmiddagen. Agnes efter omständigheterna kry.»

* * *

Varsamt tog fru Almén barnet från sitt blottade bröst och sträckte det upp mot kaptenen, hvilken med gapande mun lutade sig fram öfver sänggafveln. Det hade ett oformligt stort hufvud med tunt, svart hår, gulblek ansiktsfärg, smala, sneda ögon, platt näsa och tjocka, mumsande läppar. Vid åsynen af denna uppenbarelse drog Almén sig tre steg tillbaka, rynkande pannan.

»Är hon inte förtjusande, hvad?» sporde Agnes, med rösten så gäll som en stridslur.

Kaptenen teg, vågade värkligen inte uttala sin hjärtans mening, att tösen var vederstyggligt ful.

»Fru Lindqvist säger, att hon liknar sin pappa,» fortfor Agnes och lade barnet åter till bröstet.

»Mig?» utbrast kaptenen, som mycket väl viste, att han gick och gälde för en vacker karl. »Mig... snick snack... mig liknar hon då rakt inte.»

»Det är också min mening,» sade Agnes, småleende, »ty jag tycker, att hon är mor sin upp i dagen.»

»Åh nej . . . hon liknar inte dig häller, men vet du hvem hon liknar? Jo, du — Kuanin . . .»

Hvad stod på? Hvarför gömde Agnes, röd som blod, hufvudet i kudden? Åh, han hade helt säkert förnärmat henne med jämförelsen mellan hennes stolthet och Kuanin, den där otäcka statyetten.

»Agnes, är du ond på mig?» sporde han ångerköpt.

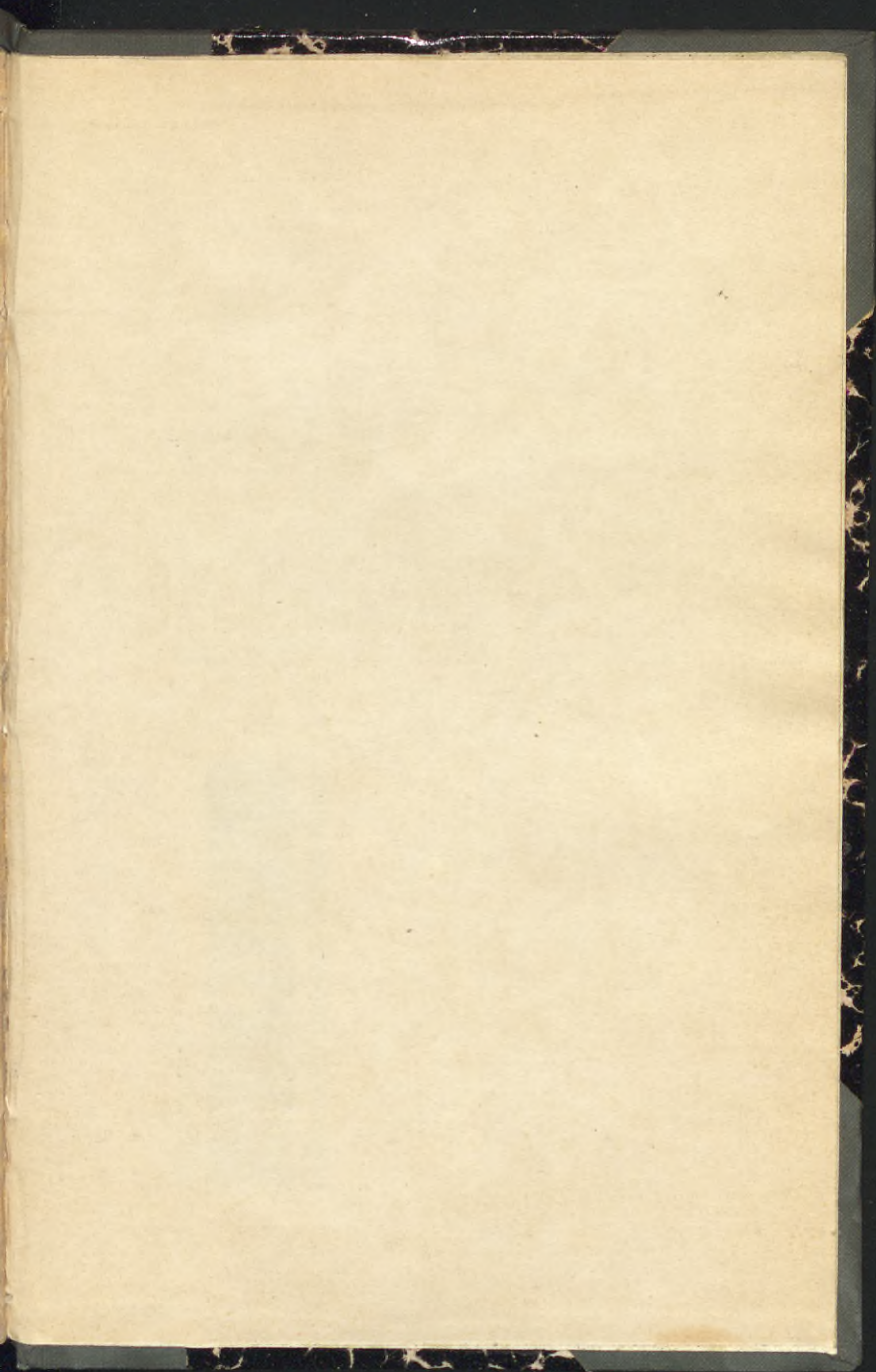
Intet svar . . . Näh ja . . . så fick hon i Jesu namn vara sticken, tills hon ville bli god igen. Om han skulle be henne om förlåtelse för den förhastade liknelsen? Nej — nej — ingen omanlig svaghet! Nu, då barnet kommit till världen, ville han ej längre krypa för Agnes. Och med uppblåsta kinder stormade han ut ur sängkammaren, smällande dörren så hårdt igen, att Kuanin, hvilken Agnes flyttat från salen in i sofrummet, vacklade och föll pladask i golvet. Men så snart kaptensens häftiga steg dött bort, gled Agnes ned från bädden, och, hållande med vänstra armen barnet tryckt mot bröstet, lyfte hon med högra handen statyetten upp till dess plats, försiktigt, som om afgudabelätet ej formats af fast elfenben utan af bräcklig kristall. Och Kuanin, åter tronande på sin hylla, smilade huldsaligt och blinkade mot sin tillbedjerska, hvars flammande anlete strålade af modersfröjd.

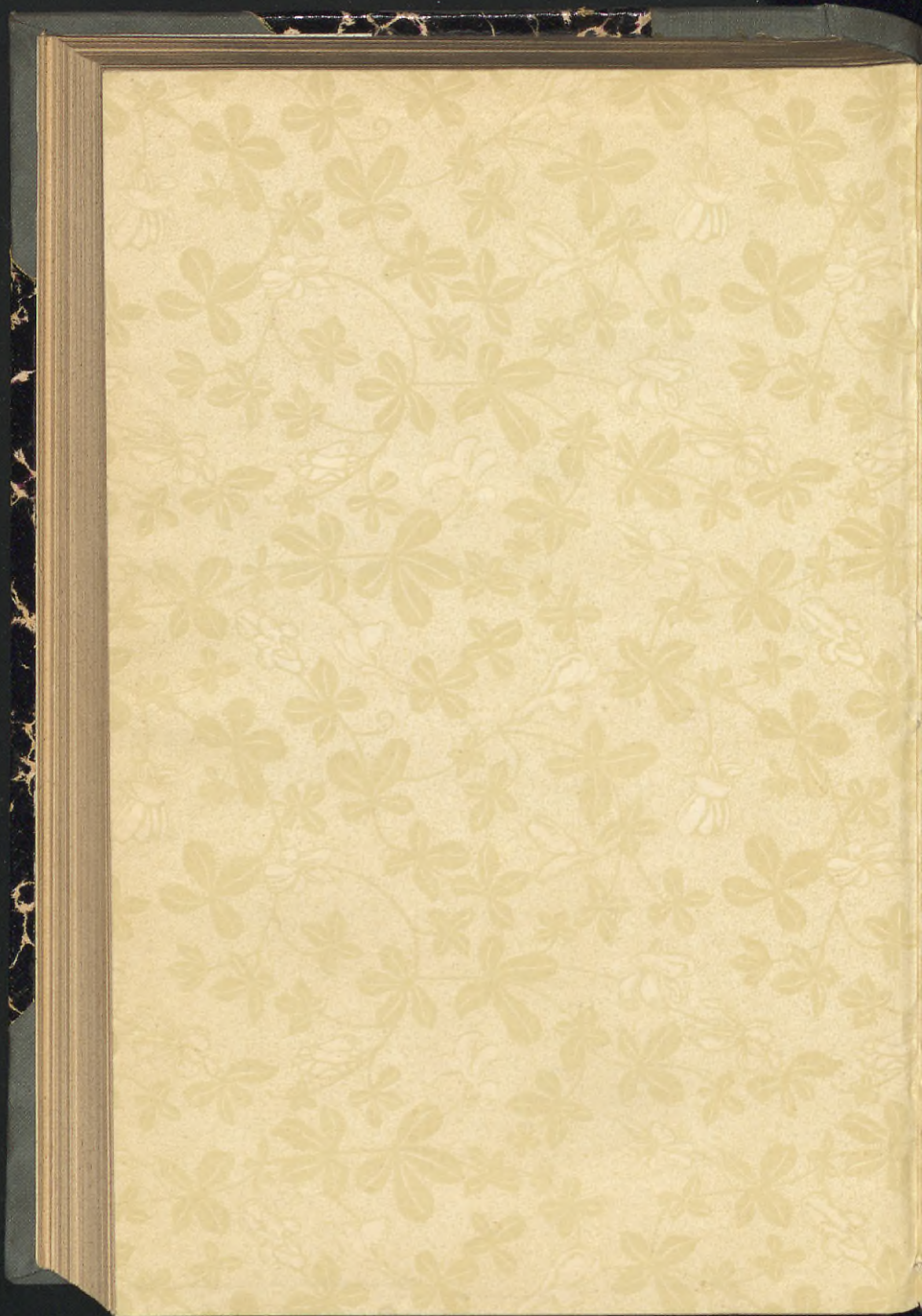

Innehåll.

Misericordia	3.
Guldägget, som glashönan värpte	37.
Pappa	75.
Tjugofyra timmar	149.
Kuanin	187.

6000188797

Göteborgs universitetsbibliotek

